SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

5ki Diro Kiiro … Hawaasa, Ammajje 20/2017	Amaalete Mini Allaalshi Hundaanni Fulinoho በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ	5ኛ ዓመት ቁጥር … ሀዋሳ የካቲት ፳ ቀን ፳፻፲፯ ዓ.ም

Amado

Lallawu Kiiro 47/2017

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Hirotenna Jajju Gashshooti Lallawa …… Qoola ……..

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፵፯/፳፻፲፯

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የመንግሥት ግዥ እና የንብረት አስተዳደር አዋጅ --------- ገጽ----------

Lallawu Kiiro 47/2017

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Hirotenna Jajju Gashshooti Lallawi:-

Loosu aana noohu qoqqowu massagamanno hirotenna jajju gashshooti lallawi amadotenna jeefishshu aana xe'ne noosiha ikkasinni;

Qoqqowunniha mootimmate hirotenna jajju gashshooti lallawi jeefisamate gawalo halashshatenni qoqqowu mootimma latishshi uurrinsha aana gumulamanno gede assa hasiissinoha ikkasinni;

አዋጅ ቁጥር ፵፯/፳፻፲፯

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የመንግሥት ግዥ እና የንብረት አስተዳደር አዋጅ፤

በሥራ ላይ የነበረዉ ክልሉ የሚመራበት የግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ በይዘት እና በአፈጻጸም ክፍተቶች ያሉበት በመሆኑ፣

የክልሉን መንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅን የተፈጻሚነት ወሰን በማስፋት በክልሉ መንግሥት የልማት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ እንዲሆን

Mootimmate hiro jeefishshinna jajju gashshooti amuraati xambe woyyeessatenninna iillosi halashshatenni mootimmate hiro jeefishshinna jajju gashshooti widoonni kalaqantannota seeru sao abbitannota massagaanchimmate xa'mamooshshe xawado assa hattono mittu garita nna tekinolojetenni irkidhinota hirotenna jajju gashshootimma assooti amuraate diriirsa hasiissinoha ikkasinni;

Qoqqowoho mootimmate hironna jajju gashshoote aliidimmatenni qorqoratenna massaggannota hirotenna jajju gashshooti biilloonye uurrisa hasiissinoha ikkasinni;

Sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma bayriidi seeri quwa 48 cinaancho quwa (3) (A) garinni aaninoha lallanboonni.

FOOLIISHSHO MITE

XAPHOOMA

1. **Harancho Umo**

   Konne lallawa ''**Mootimmate Hironna Jajju Gashshooti Lallawi kiiro 47/2017**'' yine woshsha dandiinanni.

ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

የመንግሥት ግዥ አፈጻጸምና ንብረት አስተዳደር ሥርዓቱን ግልጸኝነት በማሻሻልና ተደራሽነቱን በማስፋት በመንግሥት ግዥ አፈጻጸምና ንብረት አስተዳደር ዙሪያ የሚከሰት የህግ ጥሰት የሚያስከትለዉን አስተዳደራዊ ተጠያቂነት ግልጽ ማድረግ እንድሁም ወጥና በተክኖሎጅ የተደገፈ የግዥና ንብረት አስተዳደር አሰራር ሥርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ፣

የክልሉን መንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር በበላይነት የሚቆጣጠርና የሚመራዉን የግዥና ንብረት ባለሥልጣን ማቋቋም በማስፈለጉ፤

በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀጽ 48 ንዑስ አንቀጽ (3) (ሀ) መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

   ይህ አዋጅ "**የመንግስት ግዥ እና የንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር ፵፯/፳፻፲፯**" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. Tiro

Qaalu eo wole tiro uysiissannota ikka hoogguro konni lallawi giddo:

1) **"Mootimma'' yaa** Sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma yaate;

2) **"Qoqqowo''** yaa Sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma yaate;

3) **"Biirote Sooreessanna Biiro"** yaa aante aantete garinni qoqqowu faynaansete biiro sooreessanna faynaansete biiro yaate;

4) **"Biilloonye''** yaa konni lallawinni quwa (9) garinni uurrinshoonniti qoqqowu mootimma hirotenna jajju biilloonye yaate;

5) **"Borde"** yaa mootimmate loosi minnara hirote jeefishshanna jajju kayishshi harinsho aana heewisamaanotenni woyi garafaanotenni shiqqanno kado buuxxe gumulo aate konni lallawi quwa 70 garinni wirro uurrinsoonni biso yaate;

6) **"Hiro''** yaa uduunne, amaalete owaante, amaalete gobbaanni ikkitino owaantenna ijaaru handaari loossa hidhatenni, *kirunni, liizete* simiimmenni woy ayee wole hattoo sheemaatinni afirate;

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1) **‹‹መንግሥት››** ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ማለት ነዉ፤

2) **‹‹ክልል››** ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ማለት ነዉ፤

3) **‹‹የቢሮ ኃላፊ እና ቢሮው››** ማለት እንደቅደም ተከተሉ የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ ኃላፊና የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ ነው፤

4) **«ባለስልጣን»** ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ (9) መሰረት የተቋቋመዉ የክልሉ መንግሥት የግዥና ንብረት ባለስልጣን ነው፤

5) **«ቦርድ»** ማለት በመንግስት መስሪያ ቤቶች የግዥ አፈጻጸም እና የንብረት አወጋገድ ሂደት ላይ በተወዳዳሪዎች ወይም በተጫራቾች የሚቀርቡለትን ይግባኝ መርምሮ ውሳኔ እንዲሰጥ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 70 መሰረት እንደገና የተቋቋመ አካል ነው፤

6) **‹‹ግዥ››** ማለት ዕቃዎችን፣ የምክር አገልግሎቶችን፣ ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶችን እና የግንባታ ዘርፍ ሥራዎችን በመግዛት፣ በኪራይ፣ በሊዝ ስምምነት ወይም በማናቸውም ሌላ ተመሳሳይ ውል ማግኘት ነው፤

7) **"Uduunne"** yaa kaajjadu, du'namaanchu woy gaazete suudinni afamannoha bura uduunne, laalcho, uduunne, ´shaqaxe´, dikkote shiqqino ´softiwere´ *nna* saadate;

8) **"Uduunnu Waaga"** yaa mitto uduunnicho afirate baantannita xaphoomu fulo ikkitanna uduunnichu ledo xaadooshshu noohanna uduunnichu waaginni roorinokki waagi noosiha; kaansanniha, hodhishshu, gatamarshunna wole hattoore amaalete gobbaanni ikkitino owaante waaga ledanno;

9) **"Amaalete Gobbaanni Ikkitino Owaante"** yaa ijaaru handaari loosonna amaalete owaante gobbaanni ikkitinore ayeetano woloota owaante ikkitanna; kiru, hodhishshu, attamote, gatamarshu, agarooshshu, co'ichimmate, korreentete wolqa shiqisho, telekomunikeeshiinete, waayi shiqisho*nna* labbanno owaante hanqaffanno;

10) **"Amaalete Gobbaanni Ikkitino Owaante Waaga"** yaa mitte amaalete gobbaanni ikkitino owaante afirate baantannita xaphoomu fulo ikkitanna owaantete ledo shiqannoha owaantete waaginni ajino waagi noosi uduunne woy ijaaru handaari loosi waaga ledanno;

7) ‹‹*ዕቃ*›› *ማለት በጠጣር፣ በፈሣሽ ወይም በጋዝ መልክ የሚገኝ ጥሬ ዕቃ፣ ምርት፣ መሣሪያ፣ ሸቀጥ፣ ለገበያ የተዘጋጀ ሶፍትዌርና እንስሳ ነው፡፡*

8) ‹‹***የዕቃ ዋጋ***›› *ማለት አንድን ዕቃ ለማግኘት የሚከፈል አጠቃላይ ወጪ ሲሆን ከዕቃዉ ጋር ግንኙነት ያለውን እና ከዕቃው ዋጋ ያልበለጠ ዋጋ ያለው፤ የተከላ፣ የትራንስፖርት፣ የጥገና፣ እና ሌላ ተመሳሳይ ከምክር ውጪ የሆነ አግልግሎት ዋጋን ይጨምራል፡፡*

9) ‹***ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት***›› *ማለት ከግንባታ ዘርፍ ሥራ እና ከምክር አገልግሎት ውጪ የሆነ ማንኛውም አገልግሎት ሲሆን፣ የኪራይ፣ የትራንስፖርት፣ የህትመት፣ የጥገና፣ የጥበቃ፣ የጽዳት፣ የኃይል አቅርቦት፣ የቴሌኮሙኒኬሽን፣ የውሃ አቅርቦት እና የመሳሰሉት አገልግሎቶችን ይጨምራል፡፡*

10) ‹‹***ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት ዋጋ***›› *ማለት አንድን ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት ለማግኘት የሚከፈል አጠቃላይ ወጪ ሲሆን ከአገልግሎቱ ጋር የሚቀርብ ከአገልግሎቱ ዋጋ ያነሰ ዋጋ ያለውን ዕቃ ወይም የግንባታ ዘርፍ ሥራ ዋጋን ይጨምራል፡፡*

11) **“Amaalete Owaante”** yaa amaalaano noonsata ogimmate dandoonsa horoonsidhe uytannota xiinxallote, suudishshu, & qorqorshu, babbaxxitino pirojekituwa qineessate, owaatamaanote amaale aate, qajeelsha aatenna egenno saysa labbannore amaalaanchimmate akati nooseti buqqete owaanteeti;

12) **“Ijaaru Looso”** yaa ijaara, doogote, buusu, kofattote, wodebete, horophillu dirrannowa, wayi loossa way wolootta safote latishshi loossa ledo amadaminohunni loonsanniha haaro ijaara, wirro loonsanni ijaara, deerra lossa, diiga, gatamara woy haaroonsate looso ikkanna suudishshu nna ijaaru, ‘konistrakishiinete manajimente’, ‘turnkey’ nna labbanno sheemaatta ledanno;

13) **“Ijaaru Loosi Waaga”** yaa mitto ijaaru looso loosate baantannita xaphoomu fulo ikkitanna ijaaru loosi ledo xaadannoha ikke qaru loosinni roorinokki waagi noosiha owaantete waaga ledanno;

14) **“Mootimmate Loosi Mine”** yaa wo’munni wo’ma woy gamisa qoqqowu mootimma baajeettenni galannoha woy uurrinsoonni

11) ‹‹**የምክር አገልግሎት**›› ማለት አማካሪዎች ያላቸውን ሙያዊ ክህሎት በመጠቀም የሚሰጡት የጥናት፣ የዲዛይን እና ቁጥጥር፣ የተለያዩ ፕሮጀክቶችን የማደራጀት፣ ለደንበኞች ምክር የመስጠት፣ ስልጠና የመስጠት እና እውቀትን የማስተላለፍ የመሳሰሉት የአማካሪነት ባህሪ ያለው የአዕምሮ አገልግሎት ነው፡፡

12) ‹‹**የግንባታ ሥራ**›› ማለት ከሕንጻ፣ ከመንገድ፣ ከድልድይ፣ ከግድብ፣ ከወደብ፣ ከአውሮፕላን ማረፊያ፣ ከውሃ ሥራዎች፣ ወይም ከሌሎች መሰረተ ልማት ሥራዎች ጋር በተያያዘ የሚከናወን አዲስ ግንባታ፣ የመልሶ ግንባታ፣ ደረጃ የማሳደግ፣ የማፍረስ፣ የጥገና ወይም የማደስ ሥራ ሲሆን የዲዛይን እና ግንባታ፣ የኮንስትራክሽን ማኔጅመንት፣ የተርንኪ እና የመሳሳሉ ውሎችን ይጨምራል፡፡

13)‹‹**የግንባታ ሥራ ዋጋ**›› ማለት አንድን የግንባታ ሥራ ለማከናወን የሚከፈል አጠቃላይ ወጪ ሲሆን ከግንባታ ሥራው ጋር ተጓዳኝ የሆነና ከዋናው ሥራ ያልበለጠ ዋጋ ያለውን የአግልግሎት ዋጋን ይጨምራል፡፡

14) ‹‹**የመንግሥት መሥሪያ ቤት**›› ማለት በሙሉ ወይም በከፊል በክልሉ መንግሥት በጀት የሚተዳደር ወይም

seerinni qoqqowu mootimmate loosi mine woy uurrinsha yine su'minoonniha qoqqowu mootimma biso ikkanna qoqqowu mootimma annimmanni amadantinore latishshu uurrinshuwano ledanno;

15) **"Qoqqowu Mootimma Annimmanni Amadantinota Latishshu Uurrinsha"** yaa qoqqowu mootimma annimmanni amadantinori latishshu uurrinshuwa lallawi kiiro 28/2015 woyi wolu uurrinshu seeri garinni uurrinsoonnita ikkite wo'munni wo'ma woy gamisa qoqqowu mootimma annimmanni amadantino latishshu uurrinshaati.

16) **"Mootimmate Woxe"** yaa hasiishshu garinni Federaalete mootimma tirezherenni, woy Federalete mootimma afidhino gobbaadi kaa'lonninna liqoonni qoqqowu mootimma loosi minira gaamammo woxe woy loosu minira giddo eo ikkanna qoqqowu mootimma annimmanni amadantino latishshu uurrinsha woxeno ledanno.

17) **"Hirote Jeefishshi Biddisa"** yaa konni lallawi garinni Faynaansete biironni fulannoha qoqqowu hirote jeefishshi biddissa yaate.

በተቋቋመበት ሕግ የክልል መንግሥት መሥሪያ ቤት ወይም ተቋም ተብሎ የተሰየመ የክልሉ መንግሥት አካል ሲሆን በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዙ የልማት ድርጅቶችን ይጨምራል፡፡

15) **‹‹በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዘ የልማት ድርጅት››** ማለት በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዙ የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 28/2015 ወይም በሌላ ማቋቋሚያ ሕግ መሰረት የተቋቋመ ሆኖ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዘ የልማት ድርጅት ነው፡፡

16) **‹‹የመንግሥት ገንዘብ››** ማለት እንደአግባብነቱ ከፌደራል መንግሥት ግምጃ ቤት ወይም የፌደራል መንግሥት ካገኘው የውጭ እርዳታ እና ብድር ለክልል መንግሥት መሥሪያ ቤት የተመደበ ገንዘብ ወይም የመሥሪያ ቤቱ የውስጥ ገቢ ሲሆን በክልሉ መንግሥት ባለቤትነት የተያዘ የልማት ድርጅት ገንዘብን ይጨምራል፡፡

17) **‹‹የግዥ አፈጻጸም መመሪያ››** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በፋይናንስ ቢሮ የሚወጣ የክልሉ የግዥ አፈጻጸም መመሪያ ነዉ፡፡

18) **‹‹የመንግሥት ግዥ››** ማለት

18) **“Mootimmate Hiro”** yaa mootimmate loosi minnara mootimmate woxe horoonsi’ne gumullanni hirooti;

19) **“Garafo”** yaa hirote woy kayshu jajja hirate egensiishshi faajje ikkihunni woy woshshatto assini yannanni hanafe qeelloha bandeenna sheemaate malaatinsa geeshsha noota hirote jeefishshi woy kayshu jajja hirranni harinshooti;

20) **“Heewisamaancho”** yaa mootimmate hirora woy kayshu jajji hirora beeqqaancho ikkara koisammoha woy garafote heewisamate hasatto leellishino manchooti;

21) **“Garafiraancho”** yaa garafiraancho sanade shiqishino manchooti;

22) **“Shiqishaancho”** yaa mootimmate loosi minnara uduunne shiqishate, amaalete gobbaanni ikkitino owaante woy amaalete owaante aate woy ijaaru handaari looso loosate sheemaate eino manchooti;

23) **‘’Hirote woy Jajju Gashshooti Ogeessa’’** yaa konni lallawinninna konne lallawa jeefisate fultanno seerubba garinni hirotenna jajju gashshooti ogeeyye tittirshi giddo borreessamino woy ikkadimmate afanshi woraqata uuynoonnisi manchoti;

በመንግሥት መስሪያ ቤቶች የመንግሥት ገንዘብን በመጠቀም የሚያከናዉኑት ግዥ ነው፡፡

19) **‹‹ጨረታ››** ማለት የግዥ ወይም የንብረት ሽያጭ ማስታወቂያ ይፋ ከሆነበት ወይም ጥሪ ከተደረገበት ጊዜ ጀምሮ አሸናፊ ተለይቶ ውል እስኪፈረም ድረስ ያለው የግዥ አፈፃፀም ወይም የንብረት ሽያጭ ሂደት ነው፡፡

20) **‹‹ተወዳዳሪ››** ማለት በመንግሥት ግዥ ወይም በንብረት ሽያጭ ላይ እንዲሳተፍ የተጋበዘ ወይም በጨረታ ለመሳተፍ ፍላጎት ያሳየ ሰው ነው፡፡

21) **‹‹ተጫራች››** ማለት የመጫረቻ ሰነድ ያቀረበ ሰው ነው፡፡

22) **‹‹አቅራቢ››** ማለት ለመንግሥት መሥሪያ ቤት ዕቃ ለማቅረብ፣ ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት ወይም የምክር አገልግሎት ለመስጠት ወይም የግንባታ ዘርፍ ሥራን ለማከናወን ውል የገባ ሰው ነው፡፡

23) **‹‹የግዥ ወይም የንብረት አስተዳደር ሙያተኛ››** ማለት በዚህ አዋጅ እና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጡ ሕጎች መሰረት በግዥና ንብረት አስተዳደር ሙያተኞች ዝርዝር ውስጥ የተመዘገበ ወይም የብቃት የምስክር ወረቀት የተሰጠው ሰው ነው፡፡

24) **“Garafote Sanade”** yaa *medebenya* garafote sanade kaima assatenni mootimmate loosi minnanni qixxaawannoha tittirshu hirote hasatto xawishsha woy garafotenni hirranni jajji dananna noo gara hattono heewisiishshu safaraano amaddino sanadeeti;

25) **“*Medebenya* Garafote Sanade”** yaa mootimmate loosi minna xaphoomu amadose mitto gara ikkitinota woy mitto suude afidhino garafote sanade qarriweelo qixxeessa dandiitanno gede kaa’litannota biilloonyu qixxeesse shiqishino sanade ikkitanna suudishshahonna ijaaraho, ‘konistirakishinete manajimentera’, teriniketenna labbanno sheemaattara owaattanno sanadda hanqaffanno;

26) **“Garafiraancho Sanade”** yaa mootimmate loosi mini qixxeessinota garafote sanade kaima assatenni garafiraanchu hirote woy kayshu jajji hirora beeqqaancho ikkate shiqishanno heewisamate hedo amaddino sanadeeti;

27) “Istratejikete Hiro” yaa biiro qoqqowu deerrinni horo noonsare ikkansa korkaatinni gumulteenna gamba assine jeefinsanni hirooti;

24) **‹‹የጨረታ ሠነድ››** ማለት በመደበኛ የጨረታ ሰነድ ላይ በመመስረት በመንግስት መሥሪያ ቤት የሚዘጋጅ ዝርዝር የግዥ ፍላጎት መግለጫን ወይም በጨረታ የሚሸጡ ንብረቶችን ዓይነት እና ያሉበትን ሁኔታ እንድሁም የመወዳደሪያ መስፈርቶችን የያዘ ሰነድ ነዉ፡፡

25) **‹‹መደበኛ የጨረታ ሰነድ››** ማለት የመንግስት መስሪያ ቤቶች አጠቃላይ ይዘቱ አንድ ወጥ የሆነ ወይም ተመሳሳይ የሆነ የጨረታ ሰነድ በቀላሉ ማዘጋጀት እንዲችሉ የሚረዳ በባለስልጣኑ የሚዘጋጅ ሰነድ ሲሆን ለዲዛይን እና ግንባታ፣ ለኮንስትራክሽን ማናጅሜንት፣ ለተርንኪ እና ለመሳሰሉ ዉሎች የሚያገለግሉ ሰነዶችን ያካትታል፡፡

26) **‹‹የመጫረቻ ሠነድ››** ማለት የመንግስት መስሪያ ቤቱ ያዘጋጀውን የጨረታ ሠነድ መሠረት በማድረግ ተጫራች በግዥው ወይም በሽያጩ ለመሳተፍ የሚያቀርበው የመወዳደሪያ ሀሳብ የያዘ ሰነድ ነዉ፡፡

27) **‹‹እስትራቴጂያዊ ግዥ››** ማለት በቢሮዉ ክልላዊ ጠቀሜታ ያላቸው በመሆኑ ምክንያት በውሳኔ በጥቅል የሚፈጸሙ ግዥዎች ናቸው፡፡

28) **“Mereershu Hiro”** yaa mootimmate loosi minna noonsata mittu dani hirote hasatto gamba assatenni wolootu giddonni tenne halchora uurrinsoonni bisinni mereershaho gumulantanno hirooti;

29) **“Hanqafote Simiimme”** yaa seeda yanna shiqisho woy jajju kaysha hedote giddo woratenni albillicho jeeffannota tittirshu sheemaatinni gumulantanno shiqishora woy jajju kayshira kaima ikkite kaa’litannota mittu waaginninna woloota sheemaatu ikkito aana xintante jeeffanno xaphi yitino simiimmeeti;

30) **“Hanqafote Simiimme Shiqishaancho”** yaa hanqafote sumiimmenni uduunne woy amaalete owaante gobbaanni ikkitino owaante shiqishate sheemaate eino shiqishaanchooti;

31) **“Mootimmate Jajja”** yaa mootimmate woxenna baatto agurranna qoqqowu mootimma jiro ikkinoha ayee jajjano yaate;

32) **“Uurrinshu Jajja”** yaa amandanni bisi noosihu, mittu waagasi biiro fushshitanno biddissinni gumullanniha ikkenna eo ikki yannanni hanafe mittu diri aleenni ikkitino yannara horo aanno jajjaati;

28) ‹‹**የማዕከል ግዥ**›› ማለት የመንግስት መሥሪያ ቤቶች ያሏቸውን ተመሳሳይ የግዥ ፍላጎቶችን በማጠቃለል ከሌሎች መካከል ለዚህ ዓላማ በተቋቋመ አካል በማዕከል የሚፈጸም ግዥ ነው፡፡

29) ‹‹**የማዕቀፍ ስምምነት**›› ማለት የረዥም ጊዜ አቅርቦትን ወይም ንብረት ማስወገድን ታሳቢ በማድረግ ወደፊት በሚፈጸም ዝርዝር ውል ለሚከናወን አቅርቦት ወይም ንብረት ለማስወገድ መሠረት በመሆን የሚያገለግል፣ በነጠላ ዋጋና በሌሎች የውል ሁኔታዎች ላይ በመመስረት የሚፈጸም አጠቃላይ የሆነ ስምምነት ነው፡፡

30) ‹‹**የማዕቀፍ ስምምነት አቅራቢ**» ማለት በማዕቀፍ ስምምነት ዕቃ ወይም ከምክር አግልግሎት ውጪ የሆነ አግልግሎት ለማቅረብ ውል የገባ አቅራቢ ነው፡፡

31) «**የመንግስት ንብረት**» ማለት ከመንግስት ገንዘብ እና መሬት በስተቀር የክልሉ መንግስት ሀብት የሆነ ማናቸውም ንብረት ነው፡፡

32) **«ቋሚ ንብረት»** ማለት ግዙፋዊ ህልዎት ያለው፣ የተናጠል ዋጋው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ሆኖ ገቢ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ ከአንድ ዓመት በላይ ለሆነ ጊዜ አገልግሎት የሚሰጥ ንብረት ነው፡፡

33) **“Baxxinoha Uurrinshu Jajja”** yaa waagisi biiro fushshitanno biddissinni uurrinshu uduunnichira gumulloonni waaginni ajinoha ikke eo ikkino yannanni kayse mittu diri aleenni horo aannoha hiikkonne uduunnichootino.

34) **“Goofanno Jajja”** yaa uurrinshu jajjinna baxxinohu uurrinshu jajji gobbaanni ikke hiikkonneno mootimmate jajjaati.

35) **“Heeshshote Yanna Amuraate”** yaa mootimmate jajji ledo amadantino assootenna fulo mixirate, amadate, haarate, horoonsirate, gatamarate; horoonsishu woy kaysate woy tajete maareekkonni rigide hunate assoote amadinohanna mootimmate jajji gashshootinna qorqorshi ikkadimma noo garinni massagamanno gede assate dandiissiisanno amuraateeti.

36) **‘’Heeshshote Yanna Fulo Fatilisha’’** ya hirote kaimu waaga nna jajju horote aana hosanno yannara hattono hasiishshu garinni kayinsanni yannara abbannota miinjaamo, qarqarunna dagoomittete fulo kamalanno fatilishaati.

33) «**ልዩ ቋሚ ንብረት**» ማለት ዋጋው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ለቋሚ ዕቃ ከተወሰነው ዋጋ ያነሰ ሆኖ ገቢ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ ከአንድ ዓመት በላይ አግልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ዕቃ ነው፡፡

34) **«አላቂ ንብረት»** ማለት ከቋሚ ንብረት እና ከልዩ ቋሚ ንብረት ውጪ የሆነ ማናቸውም ንብረት ነዉ፡፡

35) «**የሕይወት ዘመን ሥርዓት**» ማለት ከመንግሥት ንብረት ጋር የተያያዙ ተግባሮች እና ወጪዎችን የማቀድ፣ የመያዝ፣ የመረከብ፣ የመጠቀም፣ የጥገና፣ የፍጆታ፣ ወይም የማስወገድ ወይም ከመዝገብ የመሠረዝ ተግባራትን ያካተተና የመንግሥት ንብረት አስተዳደር እና ቁጥጥር ብቃት ባለው መንገድ እንዲመራ ለማድረግ የሚያስችል ሥርዓት ነው፡፡

36) **‹‹የህይወት ዘመን ወጪ ትንተና››** ማለት የግዥውን መነሻ ዋጋ እና ንብረቱ አገልግሎት ላይ በሚውልበት፣ እንዲሁም እንደሁኔታው በሚወገድበት ጊዜ የሚያስከትለውን ኢኮኖሚያዊ፣ ከባቢያዊ እና ማህበራዊ ወጪ የሚያካትት ትንተና ነው፡፡

37) **"Kaysha"** yaa mootimmate jajja hiratenni, wolu mootimmate loosi minira aatenni, elletenni wole bissara saysatenni, loosannokki assatenni, fugatenni, karsatenni, waamatenni woy giiratenni jajju maarekkonni rigide hunate.

37) **«ማስወገድ»** ማለት የመንግሥትን ንብረት በሽያጭ፣ ለሌላ መንግስት መሥሪያ ቤት በማዛወር፣ በሥጦታ ለሌላ አካል በማስተላለፍ፣ በማምከን፣ በማፈን፣ በመቀየጥ፣ በመቅበር፣ ወይም በማቃጠል ከንብረት መዝገብ የመሰረዝ ተግባር ነው፡፡

38) **"Sheemaatu Gashshoote"** yaa mootimmate loosi mini shiqishaanchu woy kayshu jajja hidhannohu ledo eino sheemaati aana worroonni gadachi garunni jeefamasi buuxate assinanni baatooshshe, yannatenni shiqisha, sheemaate woyyeessa, waagu taashsho, silanchimmanna bikku buuxo, sheemaatu simiimme hoonge tira, sheemaate xaphi asse gumulanna wolootano sheemaatu jeefishshi harunsonna qorqorshu assoote ledanno;

38) **‹‹የውል አስተዳደር››** ማለት የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከአቅራቢው ወይም ከሚወገድ ንብረት ገዥው ጋር ባሰረው ውል ላይ የተቀመጡ ግዴታዎች በአግባቡ መፈጸማቸውን ለማረጋገጥ የሚከናወኑ የክፍያን፣ በወቅቱ የማስረከብን፣ የውል ማሻሻል፣ የዋጋ ማስተካከያ፣ የጥራትና መጠን ፍተሻን፣ የውል አለመግባባቶችን መፍታትን፣ ውል የማጠናቀቅ እና ሌሎች የውል አፈፃፀም ክትትልና ቁጥጥር ተግባራትን ይጨምራል፡፡

39) **"Elekitironikete amuraate"** yaa konni lallawinni quwa 27 cinaancho quwa (1) garinni diriirsinoonnita elekitironikete hayyo horoonsiratenni mootimmate hironna jajju gashshooti assooti gumulamanno amuraateeti;

39) **‹‹የኤሌክትሮኒክ ሥርዓት››** ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 27 ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የተዘረጋውን የኤሌክትሮኒክ ዘዴን በመጠቀም የመንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ተግባራት የሚከናወንበት ሥርዓት ነው፡፡

40) **"Hunaanchimmate Rippoorte"** yaa hirote woy kayshu jajja hirate garafo harinsho woy sheemaatu jeefishshi seera agarrokkiha woy loosu minita horo gawajjanno assoote woy

40) **‹‹የጥፋተኝነት ሪፖርት››** ማለት በግዥ ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጨረታ ሂደት ወይም በውል አፈፃፀም ሕጉን ያልጠበቀ ወይም የመሥሪያ ቤቱን

loosa giwate assoote assino garafiraanchi woy shiqishaanchi aana gashshootitte qaafo adhinanni gede mootimmate loosi mini biilloonyeho shiqishanno rippoorteeti;

41) **''Ku'laato''** yaa garafo fushsheewohu mootimmate loosi mini konni lallawinni woy konne lallawa jeefisate fultanno biddissuwanni worroonnire gumula hoogasi korkaatinni gawajjo woy miicamme iillitinoe woy iillisha'era dandiitaanno yee heewisamaanchu woy garafiraanchu loosu mini aliidi sooreessira shiqishanno koffeenyaati.

42) **''Kado''** yaa hiro jeefisannohu woy kayshu jajja hirannohu mootimmate loosi mini assa hasiissanna assikkinni gatinoti seeru sao noo yee ammananno heewisamaanchi woy garafiraanchi hajo buunxe gumulo uyiinanni gede bordete shiqishanno koffeenya woy konni lallawinni 82 woy 86 garinni *medebenya* yoo minira shiqanno koffeenyaati.

43) **''Terinike Hiro''** mootimmate loosi minna babbande hidha dandiinannire mitte pirojekite biso ikkitino hiro gamba assite mitte garafonni gumultanno hirote hayyooti.

ጥቅም የሚጎዳ ድርጊት ወይም መታቀብ በፈፀመ ተጫራች ወይም አቅራቢ ላይ አስተዳደራዊ እርምጃ እንዲወስድ የመንግሥት መስሪያ ቤት ለባለሥልጣኑ የሚያቀርበው ሪፖርት ነው፡፡

41)‹‹**አቤቱታ**›› ማለት ጨረታውን ያወጣው የመንግሥት መሥሪያ ቤት በዚህ አዋጅ ወይም ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በወጡ መመሪያዎች የተመለከተውን ባለመፈጸሙ ምክንያት ጉዳት ወይም በደል ደርሶብኛል ወይም ሊያደርስብኝ ይችላል የሚል ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የሚያቀርበው ቅሬታ ነው፤

42) ‹‹**ይግባኝ**›› ማለት ግዥውን በሚፈፅመው ወይም ንብረቱን በሽያጭ በሚያስወግደው የመንግሥት መስሪያ ቤት ሳይከናወን የቀረው የሕግ ጥሰት አለበት ብሎ የሚያምን ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች ጉዳይ ተመርምሮ ውሳኔ እንዲሰጥበት ለቦርዱ የሚያቀርበው ቅሬታ ወይም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 84 እና አንቀጽ 87 መሰረት ለመደበኛ ፍርድ ቤት የሚቀርብ ቅሬታ ነው፤

43) ‹‹**የተርንኪ ግዥ**›› ማለት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በተናጠል ሊፈፀሙ የሚችሉ የአንድ ፕሮጀክት አካል የሆኑ ግዥዎችን በማቀናጀት በአንድ ጨረታ የሚፈፅሙበት የግዥ ሥልት ነው፡፡

44) ''Addi Irkishi Hedo'' yaa mootimmate hirote ha'rinshonni gobbate giddo laalchira, Itiyophiyu qansootira amaalete gobbaanni ikkitino owaante uyiitannorira, amaalaanote, ijaaru looso loossannorira, & baxxino illacha hasidhanno loosu kaayyo kalaqo uurrinshuwara heewote yannara uyiinannita baxxitino irko yaate.

45) **''Loosu Kalaqooshshi Uurrinshubba''** yaa shiimammaadda, manaadda nna mereerima gambooshshe, mittimmate loosi gambooshshe nna wolootta seerranni loosu kaayyo kalaqo uurrinsha yine bandoonni bissa ledanno.

46) ''Ledote Hornya'' yaa mittu gobbate giddo laalchi dikko shiqasira albaanni laalchu aana gobbate giddo ledammoha ledonniha miinjaamo hornya.

47) "Mancho" yaa kalaqamunni woy seerunni mannimmate qoosso uynoonnisi bisooti.

48) Konni lallawira ayeehuno labbaahu koo-teemma xawinsoonnihu meyaate koo-teemmano hanqafanno.

3. <u>Jeefishu Mami Geeshsha</u>

1) Kuni lallawi hiitteerano qoqqowu mootimma loosi minnara hirotenna jajju gashshooti aana gumulamannoha ikkanno.

44) **‹‹ልዩ አስተያየት››** ማለት በመንግሥት የግዥ ሂደት ለሀገር ውስጥ ምርቶች፣ ለኢትዮጵያውያን ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት ሰጪዎች፣ አማካሪዎች፣ ሥራ ተቋራጮች፣ እና ልዩ ትኩረት ለሚሹ የሥራ ዕድል ፈጠራ ተቋማት በውድድር ወቅት የሚሰጥ የተለየ ድጋፍ ነው፡፡

45) **"የሥራ ዕድል ፈጠራ ተቋማት››** ማለት የጥቃቅን፣ አነስተኛ እና መካከለኛ ማህበራት፣ የህብረት ሥራ ማህበራት እና በሌሎች ህጎች የሥራ ዕድል ፈጠራ ተቋማት ተብሎ የተለዩ አካላትን ይጨምራል፡፡

46) **‹‹የተጨማሪ እሴት››** ማለት አንድ የሀገር ውስጥ ምርት ለገበያ ከመቅረቡ በፊት በምርቱ ላይ በሀገር ውስጥ የታከለው ተጨማሪ ኢኮኖሚያዊ እሴት ነው፡፡

47) **‹‹ሰው››** ማለት የተፈጥሮ ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

48)ማንኛውም በወንድ ፆታ የተገለፀው የሴትንም ፆታ ያካትታል፡፡

3. <u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>

1) ይህ አዋጅ በማናቸውም የክልሉ መንግሥት መሥሪያ ቤት ግዥና ንብረት አስተዳደር ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonnihu heerirono federalete mootimma woy qoqqowu mootimma mitte woy mittete aleenni ikkitinori wolootta gobba mootimma kalqoomu uurrinshuwa ledo assitino woy assitanno simiimme woy simiimme kaima assanno gadachi ledo kiphamannoha ikkiro simiimmete giddo worroonni gadachi loosu aana hosanno.

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም የፌደራል መንግሥት ወይም የክልሉ መንግሥት ከአንድ ወይም ከአንድ በላይ ከሆኑ የሌሎች ሀገር መንግሥታት ከዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር ካደረገው ወይም ከሚያደርገው ስምምነት ወይም ከስምምነቱ ከመነጨ ግዴታ ጋር የማይጣጣም ከሆነ በስምምነቱ የተመለከተው ግዴታ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

4. Mootimmate Hironna Jajju Gashshooti Wodhi-Woro

Mootimmate hiro jeefishshi konni woroonni noo wodhi-woro kaima assira noosi:

1) Mootimmate woxi afisiisa dandaanno horo afisiisasi,
2) Konni lallawinni fajjinoonnita addi irko hedo ikka hoogguro heewisamaanotenna garafiraanote mereero mallaande assa hooga,
3) Hiittino hirote jeefishshinna jajju kayshi gumulo uynanni safaraanchonna mitte mittente hirotenna jajju kayshi harinsho aana uynanni gumulo hajo la’annonsa bissa baalaho xawaadonna taalashsho ikkitanno assa,
4) Hiittenneno mootimmate hiro gumullanninna jajja kayinsanni yannara qooxeessu aana gawajjo iillishshannokkita, hattono heeshshote yanna fulo fatilisha hedote giddora

4. የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር መርሆዎች

የመንግሥት ግዥ አፈጻጸም የሚከተሉትን መርሆዎች መሠረት ማድረግ ይኖርበታል፡፡

1) የመንግሥት ገንዘብ ሊያስገኝ የሚችለውን ጥቅም ማስገኘት፣
2) በዚህ አዋጅ በተፈቀደው ልዩ አስተያየት ካልሆነ በስተቀር በተወዳዳሪዎች እና ተጫራቾች መካከል አድሎዎ አለማድረግ፣
3) ማናቸውም የግዥ አፈጻጸምና የንብረት አወጋገድ ውሳኔ የሚሰጥበት መስፈርት እና እያንዳንዱ የግዥና የንብረት አወጋገድ ሂደት ላይ የሚሰጠው ውሳኔ ጉዳዩ ለሚመለከታቸው ሁሉ ግልጽ እና ፍትሐዊ እንዲሆን ማድረግ፣
4) ማንኛውም የመንግሥት ግዥ በሚፈጸምበት እና ንብረት በሚወገድበት ወቅት በአካባቢ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ የማያስከትል፣

eessinohanna wirro horoonsira jawaachishannoha ikkasi buuxa,

5) Hirote jeefishshinna jajju kayshi harinsho lifixa, gumaamenna fulo ajishino garinni jeeffinota ikkase buuxa,

6) Hirote jeefishshinna jajju gashshooti assoote ammanamatenni jeefisa,

7) Mootimmate hironna jajju gashshooti aana uyinoonni gumulonna adhinoonni qaafo xa'mamooshshe harunsiissannota ikkase buuxa,

8) Tekinoloojete kalaqi loossa jawaachisha.

FOOLIISHSHO LAME

ASSOOTENA YAWO

5. Mootimmate Loosi Mine Aliidi Sooreessi Assootenna Yawo

Mootimmate loosi mine aliidi sooreessira tittirshu assootenna yawo konni lallawi garinni fultanno biddissuwanni xawinsanniha ikkanna konni woroonni aantete worroonnihu xaphoomu assootinna yawo heedhannosi:-

1) Loosu mine jeeffanno hironna jajju gashshooti loossa elekitironikete amuraate harunsite woy borrotenni (wole assootu hayyooni) mixo kaima

እንዲሁም የህይወት ዘመን ወጪ ትንተናን ከግምት ያስገባ እና መልሶ መጠቀምን የሚያበረታታ መሆኑን ማረጋገጥ፣

5) የግዥ አፈጻጸምና ንብረት አወጋገድ ሂደቶች ቀልጣፋ፣ ውጤታማ እና ወጪ ቆጣቢ በሆነ መንገድ የተፈጸሙ መሆኑን ማረጋገጥ፣

6) የግዥ አፈጻጸምና የንብረት አስተዳደር ተግባራትን በታማኝነት መፈጸም፣

7) በመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር ላይ የተሰጡ ውሣኔዎች እና የተወሰዱ እርምጃዎች ተጠያቂነት የሚያስከትሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ፤

8) የቴክኖሎጂ ፈጠራን ማበረታታት፣

ምዕራፍ ሁለት

ተግባርና ኃላፊነት

5. የመንግስት መስሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ተግባርና ኃላፊነት

የመንግሥት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ዝርዝር ተግባርና ኃላፊነቶች በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጡ መመሪያዎች የሚወሰን ሆኖ የሚከተሉት አጠቃላይ ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፡-

1) በመሥሪያ ቤቱ የሚፈጸሙ ግዥዎች እና የንብረት አስተዳደር ተግባራት የኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ተከትሎ ወይም

assite konni lallawi giddo worroonnita hirotenna jajju gashshooti wodhi-woro agarro garinni gumulantinnota ikkase buuxate;

2) Konni lallawi quwa 12 cinaancho quwa (17) worroonnita hirotenna jajju ogeeyye borreessona afamishu woraqata aate assoote kaima assatenni garunni hirotenna jajju gashshooti ogeeyyeta guutanna hirotenna jajju gashshooti loossa assoote gumultanno loosu kifilla tantane injeessate,

3) Luphiima fulo xa'mitannota loosu mini projekite hiro gumulate albaanni hirote projekite isitrateji qixxaabbinoha ikkase buuxate,

4) Loosu mini heerannosiha hirotenna jajju gashshooti assooti gara hedote giddo woratenni hasiishshu garinni mitte woy mittete aleenni hirotenna kayshu jajji hiro kaajjishshanno komite uurrisate, hasiisiha ikke leelliro, raqaxxino hirora yannate geeshsha hiro keentanno komite, hattono jajju waaga gammattanno komite uurrisate,

በጽሑፍ (በሌሎች አሰራር ዘዴዎች) በዕቅድ የተመሰረቱ እና በዚህ አዋጅ የተመለከቱ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር መርሆችን በጠበቀ መንገድ መተግበራቸውን የማረጋገጥ፤

2) በአዋጁ አንቀጽ 12 ንዑስ አንቀጽ (17) የተደነገገውን የግዥና ንብረት ሙያተኞች ምዝገባና የምስክር ወረቀት አሰጣጥ ትግበራን መሰረት አድርጎ በተገቢው የግዥና ንብረት አስተዳደር ሙያተኞች የተሟሉ እና የግዥና ንብረት አስተዳደር የሥራ ተግባራትን የሚያከናውኑ የሥራ ክፍሎችን የማደራጀት፤

3) ከፍተኛ ወጪ የሚጠይቁ የመሥሪያ ቤቱ የፕሮጀክት ግዥዎች ከመፈጸማቸው አስቀድሞ የግዥ ፕሮጀክት ስትራቴጂ የተዘጋጀላቸው መሆኑን የማረጋገጥ፤

4) መሥሪያ ቤቱ የሚኖረውን የግዥና ንብረት አስተዳደር ተግባራት ባህርይ ከግምት በማስገባት እንደ አስፈላጊነቱ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የግዥ እና የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ አጽዳቂ ኮሚቴ የማቋቋም፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ውስብስብ ለሆኑ ግዥዎች ጊዜያዊ የግዥ ገምጋሚ ኮሚቴ፣ እንዲሁም የንብረት ዋጋ ገማች ኮሚቴ የማቋቋም፤

5) Hirotenna jajju gashshooti loosi aana gaamantannori woy gaamantinori hirotenna jajju gashshooti ogeeyye, loosaasinenna sooreeyye hattono konni lallawi quwira cinaancho quwa (4) garinni uurrinsanni komite miilla konne lallawa, jeefishshu biddissuwa, hirotenna jajju gashshooti manuwalla, *medebenya* garafote sanadda, elekitironikete amuraate horoonsi’nanni gara affanno gede assanno qajeelsha afiransa nna mootimmate hironna jajju gashshshote jeefisate ikkado egennonna dandoo noonsaha ikkasi buuxate,

6) Loosu mine gumulloonnita hirotenna jajju gashshooti odiitenni bandoonni assootu xe’nera taashshote qaafo adhinanni gede assanna jeefishshu harinsho lainohunni hajo la’annonsa bissara riporte soyaamamase buuxate,

7) Loosu mini noosi tantano korkaatinni babbaxxino mereershi noosiha ikkirona loossa garunni loosate injaanno yee ammaniro mereershuwa aliidimmatenni massagganno massagaanora hirote mixo qixxaawo gobbaanni noore hironna jajju gashshooti loossa massaggara, jeefisiissara riqiwo aate,

5) በግዥ እና በንብረት አስተዳደር ሥራ ላይ የሚመደቡ ወይም የተመደቡ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ሙያተኞች፣ ሰራተኞች እና ኃላፊዎች እንዲሁም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሰረት የሚቋቋሙ ኮሚቴዎች አባላት ይህንን አዋጅ፣ የአፈፃጸም መመሪያዎችን፣ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ማንዋሎችን፣ መደበኛ የጨረታ ሰነዶችን፣ የኤሌክትሮኒክ ሥርዓት አጠቃቀም እንዲያውቁ ማድረግ የሚያስችል ስልጠና ማግኘታቸው እና የመንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደርን ለመፈጸም በቂ እውቀት እና ክህሎት ያላቸው መሆኑን የማረጋገጥ፤

6) በመሥሪያ ቤቱ በተከናወነ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ኦዲት የተለዩ የአሰራር ግድፈቶች የእርምት እርምጃ እንዲወሰድባቸው የማድረግ እና የአፈጻጸም ሂደቱን አስመልክቶ ለሚመለከታቸው አካላት ሪፖርት መላኩን የማረጋገጥ፤

7) መሥሪያ ቤቱ ባለው አደረጃጀት ምክንያት የተለያዩ ማዕከላት ያለው ሲሆንና ስራዎችን በአግባቡ ለመወጣት ያመቻል ብሎ ሲያምን ማዕከላቱን በበላይነት ለሚመሩ ኃላፊዎች ከግዥ ዕቅድ ዝግጅት ውጭ ያሉ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ስራዎችን እንዲመሩ፣ እንዲያስፈጽሙ ውክልና የመስጠት፤

8) Xaaddote hiro hayyo horoonsirate konni lallawi quwa 36 aana worroonni ikkito wo'mituronna hiro xaaddotenni jeefisa loosu minira miinjaame horo afisiissannota ikkase ammaniro hiro xaaddotenni jeeffara gumulate,

9) Konni lallawinninna konne lallawa jeefisiisate fultannota tittirshu jeefishshi biddissuwa garinni hirote mixo, hirote jeefishsha, makeennatenna xexxerrisunna laanba horoonsi'nanni gari, hattono wole biilloonyeho shiqa noonsa riportuwa borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni yanna agarte shiqqinoha ikkase buuxate,

10) Loosu mine afamannohu mootimmate jajjira hasiisanno agarooshshenna amadooshshe assinanni hee'noonnita hattono harunsotenna qorqorshu amuraate diriirsinoonnisiha ikkasi buuxate,

11) Hirotenna jajju gashshooti loosu kifilla, hirotenna kayshu jajji hiro kaajjishshanno komitenna woleno hiro jeefisatenna jajja kaysate yawo uynoonninsa bissa assootensa garunni gumulansa buuxate,

8) የቀጥታ ግዥ ዘዴን ለመጠቀም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 36 ላይ የተቀመጡ ሁኔታዎች ሲሟሉና ግዥውን በቀጥታ መፈፀም ለመሥሪያ ቤቱ ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ የሚያስገኝ መሆኑን ሲያምን ግዥው በቀጥታ እንዲፈፀም የመወሰን፤

9) በዚህ አዋጅ እና ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጡ ዝርዝር የአፈፃፀም መመሪያዎች መሠረት የግዥ ዕቅድ፣ የግዥ አፈፃፀም፣ የተሽከርካሪና ነዳጅ አጠቃቀም እንዲሁም ሌሎች ለባለሥልጣኑ መቅረብ ያለባቸው ሪፖርቶች በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓቱ መሰረት ወቅቱን ጠብቀው መቅረባቸውን የማረጋገጥ፤

10) በመሥሪያ ቤቱ የሚገኝ የመንግሥት ንብረት ተገቢው ጥበቃ እና እንክብካቤ የሚደረግለት እንዲሁም የክትትልና የቁጥጥር ሥርዓት የተዘረጋለት መሆኑን የማረጋገጥ፤

11) የግዥና የንብረት አስተዳደር የሥራ ክፍሎች፣ የግዥና የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ አፅዳቂ ኮሚቴ እና ሌሎች ግዥን የመፈፀም እና ንብረትን የማስወገድ ኃላፊነት የተሰጣቸው አካላት ተግባራቸውን በተገቢው ሁኔታ መወጣታቸውን የማረጋገጥ፣

12) Hasiishshu garinni mootimmate loosi mine hirote jeefishshanna jajju gashshooti assoote wo'munni wo'ma woy gamisa sayki bissanni loosiisate,

12) እንደአስፈላጊነቱ የመሥሪያ ቤቱን የግዥ አፈፃፀም እና የንብረት አስተዳደር ተግባራት በሙሉ ወይም በከፊል በሦስተኛ ወገን የማሰራት፤

13) Loosu mini gumulanno hironna jajju kayshi harinsho aana shiqqanno ku'laato buuxe dawaro qolate, hattono borde sayiissanno gumulo jeefisanna jeefishshu garano bordete riporte shiqishate,

13) መሥሪያ ቤቱ በሚፈፅመው ግዥ እና በንብረት ማስወገድ ሂደት ላይ ለሚቀርብ አቤቱታ አጣርቶ ምላሽ መስጠት፣ እንዲሁም በቦርድ የሚተላለፍ ውሳኔን ተፈፃሚ የማድረግና ስለአፈፃፀሙ ለቦርዱ ሪፖርት የማቅረብ፤

14) Hirotenna kayshu jajji hiro harinshoti faajje ikka noose taje yanna agarte elekitironikete amuraatinninna borrotenni (woloota adhamooshshu noonsa hayyonni) dagate faajje ikkase buuxate,

14) በግዥ እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ሂደት ይፋ መደረግ ያለባቸው መረጃዎች ወቅቱን ጠብቀው በኤሌክትሮኒክ ሥርዓቱ እና በጽሑፍ (በሌሎች አግባብነት ባላቸው ዘዴዎች) ለሕዝብ ይፋ መደረጋቸውን የማረጋገጥ፤

15) Sheemaate maalaatisate, hasiishshu garinni, sheemaate maalatisate riqiwo aatenna hiro ikko jajja hirre kaysate harinsho sheemaatu garinni gumulamasi harunso assate,

15) ውል የመፈረም፣ እንደአስፈላጊነቱ ዉል የመፈረም ዉክልና የመስጠትና ግዥዉ ሆነ ንብረት በሽያጭ የማስወገድ ሂደት በውሉ መሰረት መፈጸሙን የመከታተል፤

6. <u>Hirotenna Jajju Gashshooti Loosi Kifilla Assootenna Yawo</u>

Mootimmate loosi minna giddo uurrinsanniti hirotenna jajju gashshooti loosi kifilla heerannonsaha tittirshu assootenna yawo konni lallawi garinni fultanno biddissuwaanni gumullanniha ikkanna konni woroonni aantete noohu xaphoomu assooti heerannonsa:

6. <u>የግዥና ንብረት አስተዳደር ሥራ ክፍሎች ተግባር እና ኃላፊነት</u>

በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ውስጥ የሚቋቋሙ የግዥና ንብረት አስተዳደር የሥራ ክፍሎች የምኖራቸው ዝርዝር ተግባርና ኃላፊነት በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጡ መመሪያዎች መሰረት የሚወሰኑ ሆኖ በተጨማሪ የሚከተሉት አጠቃላይ ተግባራት ይኖሯቸዋል:-

1) Loosu mini assooti faynaansete mixo ledo sumuu yaanno gede, hattono gumaame ikkitinota baajeettete qixxaawo assate injaanno gede hirote mixo yannatenninna garunni qixxeessatenna mixote garinni hiro jeefisate,

2) Konni lallawi quwa 5 cinaancho quwa (3) aana worroonni garinni hajo la’annonsari loosi mini loosu kifilla ledo halamatenni luphiima fulo xa’mitanno loosu mini hirora projekit isitirateji qixxeessatenna jeefishsha harunsate,

3) Konne lallawa, jeefishshu biddissuwa, *medebenya* garafote sanaddanna woloota assootu sanaddanna *formuwa* hattono hirotenna kayshu jajji hiro sheemaate kaima assatenni mootimmate hironna jajju gashshoote guuta loosu ogimma amanyootinninna dandoonni jeefisate,

4) Konni lallawira quwa 62 cinaancho quwa (1) garinni uurritannoti mootimmate loosi mini kayshu jajji gobbaanni noore kaysa hasiissannore loosu mini jajja konne lallawa, konni lallawi garinni fultanno biddissuwa, wolootta assootu sanaddanna formuwa kaima assatenni xaadooshshu nootenninna fajjinoonni

1) የመስሪያ ቤቱ ተግባራት ከፋይናንስ ዕቅዱ ጋር እንድጣጣም፣ እንድሁም ውጤታማ የሆነ የበጀት ዝግጅት ለማድረግ እንዲያመች የግዥ ዕቅድ በወቅቱና በአግባቡ የማዘጋጀት እና በዕቅዱ መሠረት ግዥውን የመፈጸም፣

2) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (3) ላይ በተደነገገዉ መሠረት ከሚመለከታቸዉ የመስሪያ ቤቱ የሥራ ክፍሎች ጋር በጋራ በመሆን ከፍተኛ ወጪ ለሚጠይቁ የመስሪያ ቤቱ ግዥዎች ፕሮጀክት ስትራቴጂ የማዘጋጀት እና አፈጻጸሙን የመከታተል፣

3) ይህንን አዋጅ፣ የአፈፃፀም መመሪያዎችን፣ መደበኛ የጨረታ ሰነዶችን እና ሌሎች የአሰራር ሰነዶችና ቅጾችን እንዲሁም የግዥና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ውሎችን መሠረት በማድረግ የመንግሥት ግዥን እና ንብረት አስተዳደርን በተሟላ የሙያ ሥነ-ምግባር እና ክህሎት የመፈፀም፤

4) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት በቢሮ ከሚወገዱ ንብረቶች ውጪ ያሉትን መወገድ ያለባቸውን የመስሪያ ቤቱ ንብረቶች ይህንን አዋጅ፣ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚወጡ መመሪያዎችን፣ ሌሎች የአሰራር ሰነዶችን እና ቅፆችን መሰረት በማድረግ

jajju kayshi doogonni kaysate nna woloota mootimma hirtanno jajja hirate,

5) Konni lallawi quwa 19 worroonni garinni guuta hirotenna jajju gashshooti taje amadatenna hajo la'annonsa bissa xa'mituro shiqishate,

6) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni xawinsanniha ikkanna garafo keentanno komite uurrisatenna garafo keenate,

7) Mootimmate loosi mini giddo umose dandiitinoti sheemaatu gashshootiti loosu kifile hoogguro sheemaatu gashshooti loossa loosate,

8) Shiqishaanotenna kayshu jajja hidhitannori sheemati jeefishshi ikkadimma leellishshanno taje amadate,

9) Woxu bikka konni lallawi garinni fultanno biddissuwanni xawinsanniha ikkanna hirotenna kayshu jajji hiro garafo keeno guma kaajjishate.

አግባብነት ባለው እና በተፈቀደ የንብረት ማስወገጃ ዘዴ የማስወገድ፤ እና ሌሎች በመንግሥት የሚሸጡ ንብረቶችን የመሸጥ፤

5) በዚህ አዋጅ አንቀፅ 19 በተደነገገው መሰረት የተሟላ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር መረጃ የመያዝና፣ በሚመለከተዉ አካል ስጠየቅ የማቅረብ፤

6) ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣዉ መመሪያ የሚገለጽ ሆኖ የጨረታ ገምጋሚ ኮሚቴን የማቋቋምና ጨረታን የመገምገም፤

7) በመንግስት መስሪያ ቤት ውስጥ ራሱን የቻለ የውል አስተዳደር የሥራ ክፍል ከሌለ የውል አስዳደር ሥራዎችን የማከናወንና፤

8) የአቅራቢዎችንና የሚወገድ ንብረት ገዥዎችን የውል አፈፃፀም ብቃት የሚያሳዩ መረጃዎችን የመያዝ፤

9) የገንዘብ መጠኑ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጡ መመሪያዎች የሚገለጽ ሆኖ የግዥና የንብረት ሽያጭ ጨረታ ግምገም ዉጤት የማጽደቅ፤

7. Hironna Hirre Kayinsanni Jajji Hiro Kaajjishshanno Komite Assootenna Yawo

Konni lallawi quwa 5 cinaancho quwa (4) garinni uurritannoti hirotenna hirre kayinsanni jajji hiro kaajjishshanno komitera heerannoha tittirshu assootenna yawo biiro fushshitanno biddissuwanni gumullanniha ikkanna konni woroonni aante noori qara qara loossanna yawo heedhannose:

1) Konni lallawi quwa 36 garinni jeefinsanni xaaddote hiro gobbaanni hattono hirote jeefishshi biddissinni qooxeessu faajjete garafo hiro hayyora worroonni woxi bikki aleenni ikkitinno hiro jeefishsha lainohunni hirote loosi kifilenni shiqqannota gumulote hedo, konne lallawa, hirote jeefishshi biddissa, *medebenya* garafote sanadda hattono assootu sanaddanna formuwa kaima assatenni buuxe kaajjisha, assootu aana soro nooha ikkiro hasiishshu garinni hasiissanno taashsho assinanni gede hajo hirote loosi kifilera wirro qole soyaate woy harinsho riginde hunnanni gede gumulate,

7. የግዥና በሽያጭ የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ አጽዳቂ ኮሚቴ ተግባርና ኃላፊነት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (4) መሰረት የሚቋቋመው የግዥና በሽያጭ የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ አጽዳቂ ኮሚቴ የሚኖረው ዝርዝር ተግባርና ኃላፊነት ቢሮው በሚያወጣቸው መመሪያዎች የሚወሰን ሆኖ የሚከተሉት ዋና ዋና ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፤

1) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 36 መሰረት ከሚፈጸሙ ቀጥታ ግዥዎች ውጪ፣ እንድሁም በግዥ አፈፃፀም መመሪያዉ ለአከባቢ ግልጽ ጨረታ የግዥ ዘዴ ከተፈቀደው የገንዘብ መጠን በላይ የሆኑ ግዥዎች አፈፃፀምን በተመለከተ ከግዥ ሥራ ክፍል የሚቀርብለትን የውሳኔ ሀሳብ፣ ሌሎች፤ ይህንን አዋጅ፣ የግዥ አፈጻጸም መመሪያን፣ መደበኛ የጨረታ ሰነዶችን፣ እንድሁም የአሰራር ሰነዶች እና ቅፆችን መሰረት በማድረግ መርምሮ ማጽደቅ፣ የአሰራር ስህተት ያለበት ከሆነ እንደሁኔታው ተገቢው ማስተካከያ እንድደረግበት ጉዳዩን ለግዥ ሥራ ክፍሉ መልሶ መላክ ወይም ሂደቱ እንድሰረዝ የመወሰን፤

2) Konni lallawi quwa 62 cinaancho quwa (1) garinni biiro kayissanno jajja agurranna hirotenna jajju gashshooti loosu kifilenni shiqqanno gumulote hedo garinni mootimmate loosi mine hirre kayiinsanni jajji hiro; konne lallawa, jajju gashshooti biddissa, hattono woloota assootu sanaddanna formuwa kaima assatenni buuxe kaajjishate, assootu aana soro nooha ikkiro hasiishshu garinni hasiissanno taashshote qaafo assinanni gede hajo hirotenna jajju gashshooti loosi kifilera wirro qole soyaate woy harinsho riginde hunanni gede gumulate,

2) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት በቢሮ ከሚወገዱ ንብረቶች በስተቀር ከግዥና ንብረት አስተዳደር የሥራ ክፍል በሚቀርብለት የውሳኔ ሀሳብ መሰረት የመንግሥት መሥሪያ ቤቱን የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ፤ ይህንን አዋጅ፣ የንብረት አስተዳደር መመሪያን፣ እንዲሁም ሌሎች የአሠራር ሰነዶችና ቅጾችን መሠረት በማድረግ መርምሮ የማጽደቅ፣ የአሰራር ስህተት ያለበት ከሆነ እንደሁኔታው ተገቢው ማስተካከያ እንዲደረግበት ጉዳዩን ለግዥና ንብረት አስተዳደር የሥራ ክፍል መልሶ የመላክ ወይም ሂደቱ እንዲሰረዝ የመወሰን፤

3) Mootimmate hironna jajju kayishsha gumaamo assate dandiississanno hayyo aana mootimmate loosi mine aliidi sooreessa amaalate,

3) የመንግሥት ግዥን እና ንብረት አወጋገድን ውጤታማ ለማድረግ በሚያስችሉ ዘዴዎች ላይ የመንግሥት መስሪያ ቤቱን የበላይ ኃላፊን የማማከር፤

4) Loosu mine hirotenna jajju gashshooti loosi kifilenni qixxaabbannota dirunnita hirotenna jajju kayshi mixo buuxxe loosu mine aliidi sooreessira hedo shiqishate,

4) በመሥሪያ ቤቱ የግዥና ንብረት አስተዳደር ሥራ ክፍል የሚዘጋጀውን ዓመታዊ የግዥ እና የንብረት ማስወገድ ዕቅድ በመመርመር ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ አስተያየት የማቅረብና፤

5) Hirotenna kayshu jajji hiro garafo bubbete aana hosasera albaanni qixxaabbewota garafote sanade buuxxe kaajjishate,

5) የግዥና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጨረታ አየር ላይ ከመዋሉ በፊት የተዘጋጀውን የጨረታ ሰነድ መርምሮ የማጽደቅ፣

6) Konni quwira cinaancho quwa (1) woro heedhurono loosu akatinsa korkaatinni loosu massagaancho bordenni galtanno mootimmate loosu minnara hiro loosu mini loosu massagaancho bordenni kaajjitanno gede Biiro baxxino garinni fajjitara dandiitanno.

6) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም በሥራ ባህሪያቸው ምክንያት በሥራ አመራር ቦርድ ለሚተዳደሩ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ግዥው በመሥሪያ ቤቶቹ የስራ አመራር ቦርድ እንዲጸድቅ ቢሮዉ በልዩ ሁኔታ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

8. **<u>Xa’mamaanchimma</u>**

Mootimmate loosi mine aliidi sooreessi, mootimmate hironna jajju gashshooti loosi kifilla massagganno sooreeyye, hirotenna jajju gashshooti loosira gaamantino loosaasine, ogeeyye, hattono hiro kaajjishshannorinna jajja kayiissannori nna wolootta komitta miilla adhitannotera konne lallawanna konni lallawi garinni fultanno biddissuwa agarteewokki qaafonsara xa’mamaano ikkitanno.

8. **<u>ተጠያቂነት</u>**

የመንግሥት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ፣ የመንግሥት የግዥ እና የንብረት አስተዳደር የሥራ ክፍሎችን የሚመሩ ኃላፊዎች፣ ለግዥ እና ንብረት አስተዳደር ሥራ የተመደቡ ሠራተኞች፣ ባለሙያዎች፣ እንዲሁም የግዥ አጽዳቂ እና የንብረት አስወጋጅ እና ሌሎች ኮሚቴዎች አባላት ስለሚወስዷቸው ይህንን አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሠረት የሚወጡ መመሪያዎችን ያልጠበቁ እርምጃዎች ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡

<u>FOOLIISHSHO SASE</u>

<u>QOQQOWU MOOTIMMA HIROTENNA JAJJU GASHSHOOTI BIILLOONYE</u>

<u>ምዕራፍ ሦስት</u>

<u>የክልሉ መንግስት የግዥና ንብረት ባለስልጣን</u>

9. **<u>Biilloonyu Uurra</u>**

1) Qoqqowu mootimma hirotenna jajju biilloonyi (konni gedensaanni **"Biilloonye"** yaamame woshshamannohu) umosi dandiinohanna seeru bisi noosiha qoqqowu mootimma loosi mine ikke konni lallawinni uurrino.

9. **<u>የባለስልጣኑ መቋቋም</u>**

1) የክልሉ መንግስት የግዥና ንብረት ባለስልጣን (ከዚህ በኋላ "**ባለስልጣን**" እየተባለ የሚጠራው) ራሱን የቻለና የሕግ ሰውነት ያለው የክልሉ መንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

2) Biilloonyu hundaanchimma biirote ikkitanno.

10. Qara Loosu Mine

Biilloonyunnihu qaru loosu mini teesso base Hawaasi quchumi giddo ikkitanno.

11. Biilloonyu Hexxo

Biilloonyu hexxo hasiisanno dhuka kaajjishatenni, mootimmate hiro jeefishinna jajju gashshooti konne lallawanna konni lallawi garinni fultanno biddissuwa agarinnoha ikkasi harunsonna qorqorsha assine buuxate, hattono hirotenna jajju gashshooti amuraate woyyeessate shiqqanno hedora kaima ikkitannota xiinxallote loossa loosatenni: hegeraamo ikkinohu, gumaamunna lifixu mootimmate hironna jajju gashshooti jeefo gananno assate.

12. Biilloonyu Biilloonyenna Assoote

Biilloonyeho konni woroonni noo biilloonyinna assooti heerannosi:

1) Qoqqowoho mootimmate hironna jajju gashshooti poollise, wodhi-woro nna jeefishshi aana qoqqowoho babbaxxitino gashshootu taqqara afantanno mootimmate loosi minnara tekinikete irko aate,

2) ባለስልጣኑ ተጠሪነቱ ለቢሮ ይሆናል፡፡

10. ዋና መስሪያ ቤት

የባለስልጣኑ ዋና መስሪያ ቤት በሀዋሳ ከተማ ይሆናል፡፡

11. የባለስልጣኑ ዓላማ

የባለሥልጣኑ ዓላማ አስፈላጊውን አቅም በመገንባት፣ የመንግሥት ግዥ አፈፃፀም እና ንብረት አስተዳደር የዚህን አዋጅና በአዋጁ መሠረት የወጡትን መመሪያዎች የጠበቀ መሆኑን ክትትልና ቁጥጥር በማድረግ ማረጋገጥ፣ እንዲሁም የግዥና ንብረት አስተዳደር ሥርዓቱን ለማሻሻል ለሚቀርብ ሀሳብ መሠረት የሚሆኑ የጥናት ሥራዎችን በማከናወን ዘላቂ የሆነ፣ ውጤታማና ቀልጣፋ የመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደርን ማሳካት ነው፡፡

12. የባለስልጣኑ ስልጣን እና ተግባር

ባለስልጣኑ የሚከተሉት ሥልጣን እና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1) በክልሉ መንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ፖሊሲዎች፣መርሆዎችና አፈጻፀሞች ላይ የክልሉን መንግስት ማማከር፣ በክልሉ በተለያዩ የአስተዳደር እርከኖች ለሚገኙ የመንግሥት መስሪያ ቤቶች የቴክኒክ ድጋፍ የመስጠት፤

2) Qoqqowu mootimmate hiro jeefishshinna jajju gashshooti amuraate loosu aana hosiinsanni gari aana xiinxallo assate hattono amuraate woyyeessate kaa'litanno xiinxallo aana xintantinota woyyeessate hedo biirote shiqishate,

3) Mootimmate loosi minnanni shiqqanno taje kaiminni mootimmate hironna jajju gashshooti amuraati jeefishsha lainohunni xaphi yitinota diru riporte shiqishate, biiro xa'mitanno tittirshi garinni mittu mittunku loosi minne hirantino hiro dananna bikka hattono jajju gashshooti hajubbare taje aate,

4) Konni lallawi quwa 89 cinaancho quwa (1) hundaanni tittirshunni worroonni yawo garunni fula hoogasinni xa'misiissanno huno loosinohu mootimmate loosi mine mootoo'minohu woy gaamamino manchi aana gashshooticha qoricha gumullanni gede biirote riporte shiqishate,

5) Hajo la'annonsari mootimmate bissa ledo halamatenni mootimmate loosi minnanni hasamannohura mittu dani jajjira deerra fushshatenna fulino deerrino mittu garinni loosu aana hosanno assate,

2) በክልሉ መንግስት ግዥ አፈጻፀም እና የንብረት አስተዳደር ስርዓት አተገባበር ላይ ጥናት የማካሄድ እንዲሁም ስርዓቱን ለማሻሻል የሚረዱ በጥናት ላይ የተመሰረቱ የማሻሻያ ሀሳቦችን ለቢሮዉ የማቅረብ፤

3) ከመንግስት መስሪያ ቤቶች የሚቀርብለትን መረጃ መሰረት በማድረግ የመንግስት የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ስርዓት አፈጻጸም በሚመለከት የተጠቃለለ አመታዊ ሪፖርት ለቢሮዉ የማቅረብ፣ ቢሮዉ በሚጠይቀዉ ዝርዝር መሰረት በእያንዳንዱ መንግስት መስሪያ ቤት ስለተከናወነዉ ግዥ አይነት እና መጠን እንዲሁም ንብረት አስተዳደር ጉዳዮች መረጃዎችን የመስጠት፤

4) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 89 ንዑስ አንቀጽ (1) ስር የተዘረዘሩትን ኃላፊነትን ባለመወጣት የሚያስጠይቁ ጥፋቶች የፈጸመ የመንግስት መስሪያ ቤት ተሿሚ ወይም የተመደበ ሰዉ አስተዳደራዊ ቅጣት እንዲወሰን ለቢሮ ሪፖርት የማቅረብ፤

5) ከሚመለከታቸዉ የመንግስት አካላት ጋር በመተባበር በመንግስት መስሪያ ቤቶች ለሚፈለጉ ተመሳሳይ ንብረቶች ደረጃ የማዉጣት እና የወጡት ደረጃዎች ወጥነት ባለዉ መንገድ ስራ ላይ እንዲዉል የማድረግ፤

6) Hirotenna jajju gashshooti seeri hanqafo loosu aana hosiisate hasiissannota *medebenya* garafote sanadda qixxeessate, kaajjishate, hirote tittirshinna katalogete addi addi formuwa, manuwaalla hattono hirotenna jajju ogeeyyenna sooreeyye harunsitannota amanyootu wodhi-woro qixxeessatenna loosu aana hossanno gede assate;

7) Konni quwira cinaancho quwa (6) garinni qixxaabbino taje hattono hirote jeefishshinna jajju kayishshi harinsho aana huno loosseenna biilloonyeho shiqqannota hunaanchimmate rippoorte aana uynoonni gumulo, odiitete gumanna woleno daga affara hasiissannota qara qara haja biilloonyu *website* nna hasiishshu garinni wole tuqu xaado horoonsiratenni dagate faajje assate;

8) Biirotenna wole hajo la'annonsa bissa ledo ikkine loosu minna noonsa loosu akati garinni ka'ne heedhansara hasiissannota hirotenna jajju gashshooti hattono amadantino loossa tantano xiinxalle shiqishate, jeefishasi harunsate;

9) Mootimmate hiro woy kayshu jajji hiro garafora beeqqaancho ikkate hasatto noonsa heewisamaano borreessantannota yannicha amuraate diriirsatenna gashshate,

6) የግዥና ንብረት አስተዳደር የሕግ ማዕቀፍን ሥራ ላይ ለማዋል አስፈላጊ የሆኑ መደበኛ የጨረታ ሰነዶችን የማዘጋጀት፣ የማፅደቅ፣ የግዥ ዝርዝርና ካታሎግ ልዩ ልዩ ቅፃችን፣ ማኑዋሎች እንዲሁም የግዥና ንብረት ሙያተኞች እና ኃላፊዎች ሊከተሏቸው የሚገባ የሥነ ምግባር መርሆዎችን የማዘጋጀት እና ሥራ ላይ እንዲውሉ የማድረግ፤

7) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) መሰረት የተዘጋጁ መረጃዎች፣ እንዲሁም በግዥ አፈጻጸም እና በንብረት አወጋገድ ሂደት ጥፋት በመፈጸማቸዉ ለባለ ስልጣኑ በቀረቡ የጥፋተኝነት ሪፖርቶች ላይ የተሰጡ ዉሳኔዎች፣ የኦዲት ዉጤቶች እና ሌሎች ህዝብ ሊያዉቃቸዉ የሚገቡ ዋና ዋና ጉዳዮችን የባለስልጣኑን ድህረ-ገጽ እና እንደአስፈላጊነቱ ሌሎች የመገናኛ ዘዴዎችን በመጠቀም ለህዝብ ይፋ የማድረግ፤

8) ከቢሮዉና ሌሎች ከሚመለከታቸዉ አካላት ጋር በመሆን በመስሪያ ቤቶች ካላቸዉ የሥራ ባህርይ በመነሳት ሊኖራቸዉ የሚገባዉን የግዥ እና ንብረት አስተዳደር እና ተያያዥ ስራዎች አደረጃጀት አጥንቶ የማቅረብ፣ተፈጻሚነቱን የመከታተል፤

9) የመንግስት ግዥ ወይም በሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጨረታ ለመሳተፍ ፍላጎት ያላቸዉ ተወዳዳሪዎች የሚመዘገቡበትን ዘመናዊ ስርዓት የመዘርጋት እና የማስተዳደር፤

10) Uurrinshatenna mannu wolqa dhuka kaajjishate dandiissiissannota dhuku kaajjilli istiraateejikete mixo qixxeessatenna dhuku kaajjilli qajeelsha aate;

11) Mootimmate hiro jeefishshiranna jajju gashshootira owaattannota tajete mereersha uurrisate, kaajjishate, agaratenna yannicha ikke heeranno gede assate;

12) Federaalete mootimma ledo xaaddinohu hirotenna jajju gashshooti amuraati heeranno assate,

13) Mootimmate hironna jajju gashshooti jeefishsha umisi mixoni hattono huno loosanteenna qummishshu iillisiro harinsho uurrise amuraate agarsiisate woy jeefishshu odiitenna harunso assate nna afirote garinni hasiissanno qaafo hasiishshu garinni umisinni adha woy wolootu biilloonyu noonsa bissanni qaafo adhinanni gede assate,

14) Mootimmate hironna jajju gashshooti assooti konne lallawanna konni lallawi garinni fultanno biddissuwa harunsite jeefansa harunsatenna qorqorate, hattono loosu minnanni, shiqishaanotewiinni woy dagatewiinni shiqanno koffeenya kaima assatenni buuxo assanna taashshote qaafo adhinanni gede assa, ikkitote garinni gashootitte qaafo adhate biilloonyu noosi bisira egensiisate;

10) የተቋም እና የሰዉ ሃይል አቅም ለማጎልበት የሚያስችል የአቅም ግንባታ ስትራቴጅክ ዕቅድ የማዘጋጀት እና የአቅም ግንባታ ስልጠና የመስጠት፤

11) ለመንግስት ግዥ አፈጻፀም እና ንብረት አስተዳደር የሚያገለግል የመረጃ ቋት የማቋቋም፣ የማጎልበት፣ የመጠበቅ እና ወቅታዊነቱ የተጠበቀ እንዲሆን የማድረግ፤

12) ከፌዴራል መንግሥት ጋር የተጣጣመ የግዥና ንብረት አስተዳደር ሥርዓት እንዲኖር የመሥራት፤

13) የመንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር አፈፃፀም በራሱ ዕቅድ፣ እንዲሁም ጥፋት ስለመፈፀሙ ጥቆማ ሲቀርብለት ሂደቱን በማስቆም የሥርዓት መጠበቅ ወይም የክዋኔ ኦዲትና ክትትል የማካሄድ እና በግኝቱ መሠረት ተገቢውን እርምጃ እንደአግባብነቱ በራሱ መውሰድ ወይም ሥልጣን ባላቸው ሌሎች አካላት እንዲወሰድ የማድረግ፤

14) የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ተግባራት ይህን አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጡ መመሪያዎች ተከትሎ መፈጸማቸዉን የመከታተል እና የመቆጣጠር፣ እንዲሁም ከመስሪያ ቤቶች፣ ከአቅራቢዎች ወይም ከህዝብ የሚቀርቡ ቅሬታዎችን መሰረት በማድረግ ምርመራ ማድረግ እና እርምት እንዲወሰድ ማድረግ፣ እንደ ሁኔታዉ አስተዳደራዊ እርምጃ የመዉሰድ ስልጣን ላለዉ አካል የማሳወቅ፤

15) Konni quwira cinaancho quwa (14) halcho, hattono konni lallawi quwa 86 cinaancho quwa (3) garinni sanadda, maareekko, riportenna hiittino wole taje mootimmate loosi minnawiinni, heewisamanotewiinni, garafiraanotewiinni woy shiqishaanotewiinni nna wolu hiikkunni manchiwiinnino shiqqannosi gede hajajate, hattono farciraano woshshatenni, farciraanonna hiro woy kayshu jajji hiro la'annonsa bissa qaalensa xaarte uytanno gede assate,

16) Konni quwi cinaancho quwa (14) garinni assinanni qorqorshinna buuxo hajo fitaaberetenni woy jaddotenni la'antanno gede assa hasiissanno yee ammaniro hajo la'annonsa seeru bissara egensiisate;

17) Hasiishshu garinni xaadooshshu noonsa bissa ledo halamatenni ogeeyyete heedhansara hasiissanno egennonna dandoo gumula, ogimmate ikkadimma buuxishshu afamooshshi woraqata aa, ogeeyye borreessanna qorqora, hirotenna jajju gashshooti ogeeyye gambooshshi uurranno gede irko assa, hattono uurrannohu ogeeyyete gambooshshi seerunni uynannisi yawo fula dandaanno dhuki deerra iilliro ikkitote garinni aleenni tittirroonni assoote loosanno gede riqiwo aate,

15) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (14) ዓላማ፣ እንዲሁም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 86 ንዑስ አንቀጽ (3) መሰረት ሰነዶች፣ መዛግብት፣ ሪፖርቶች እና ማናቸዉም ሌሎች ማስረጃዎች ከመንግስት መስሪያ ቤቶች፣ ከተወዳዳሪዎች፣ ከተጫራቾች ወይም ከአቅራቢዎች እና ከሌላ ማንኛዉም ሰዉ እንዲቀርቡለት የማዘዝ፣ እንዲሁም ምስክሮችን በመጥራት፣ ምስክሮች እና ግዥዉ ወይም የሚወገደዉ ንብረት ሽያጭ የሚመለከታቸዉ ወገኖች ቃላቸዉን በመሃላ እንዲሰጡ የማድረግ፣

16) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (14) መሰረት በሚያደርገዉ ቁጥጥር እና ምርመራ ጉዳዩ በፍትሃብሔር ወይም ወንጀል እንዲታይ ማድረግ አስፈላጊ ነዉ ብሎ ሲያምን ለሚመለከተዉ የህግ አካል የማሳወቅ፤

17) እንደአስፈላጊነቱ አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ሙያተኞች ሊኖራቸው የሚገባውን ዕውቀትና ክህሎት መወሰን፣ የሙያ ብቃት የማረጋገጫ ምስክር ወረቀት መስጠት፣ ሙያተኞችን መመዝገብና መቆጣጠር፣ የግዥና ንብረት አስተዳደር ሙያተኞች ማህበር እንዲቋቋም ድጋፍ ማድረግ እንዲሁም የሚቋቋመው የሙያተኞች ማህበር በሕግ የሚሰጠውን ኃላፊነት መወጣት በሚችልበት አቋም ላይ ሲደርስ እንደሁኔታው ከላይ የተዘረዘሩትን ተግባራት እንዲያከናውን ውክልና የመስጠት፤

18) Xaadooshshu noosihu mootimmate bisinni mootimmate hironna kayshu jajji hiro aana beeqqaancho ikkannokki gede ittinsoonni garafiraancho woy shiqishaancho mootimmate loosi minna hironna kayshu jajji hiro aana beeqqaancho ikkannokki gede mootimmate loosi minnara egensiisate,

19) Mootimmate hiroranna jajju gashshooti ogimma lophora loossannonna handaaru loosira beeqqaancho ikkate hasatto noonsa bissa ledo uurrinshaamo xaadooshe kalaqe halame loosate,

20) Qoqqowu mootimma loosi mini hundaanni ikkeewokkiha qoqqowu mootimma jajja woy seerunni woy biilloonyu noose yoo mininni uyiinoonni gumulonni qoqqowu mootimma jajja ikkanno gede assinoonniha ayee jajjano mootimmate jajja asse amadate, gashshate, biirote gumulo garinni kayinsanni gede assate;

21) Hajo la’annonsa bissa ledo ikkine keeraanchimmate woy qooxeessu aana gawajjo abbitannore yannansa sa’inore buutaamma kemikaalla, woy kemikaalete guma, owaantete gobbaanni ikkitinore elekitronikisete uduunne, xagga, caange fushshiranno uduunne, indastirete ximbiiwamaano nna gibirinnu laalchi uullasine amadooshshenna agarooshshe, hattono kayshu aana xiinxallo assatenni assootu amuraati diriiranno assate,

18) አግባብነት ባለዉ የመንግስት አካል በመንግስት ግዥ እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ላይ እንዳይሳተፍ የታገደ ተጫራች ወይም አቅራቢ በመንግስት መስሪያ ቤቶች ግዥ እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ላይ እንዳይሳተፍ ለመንግስት መስሪያ ቤቶች የማሳወቅ፤

19) ለመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ሙያ እድገት ከሚሰሩ እና በዘርፉ ለመሳተፍ ፍላጎት ካላቸዉ አካላት ጋር ተቋማዊ ግንኙነት በመፍጠር ተባብሮ የመስራት፤

20) በክልሉ መንግስት መሥሪያ ቤት ስር ያልሆነን የክልል መንግስት ንብረት ወይም በሕግ ወይም ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት በተሰጠ ውሳኔ የክልል መንግስት ንብረት እንዲሆን የተደረገን ማናቸዉንም ንብረት በመንግስት ንብረትነት የመያዝ፣ የማስተዳደር፣ በቢሮው ውሳኔ መሰረት እንዲወገድ የማድረግ፤

21) ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን በጤና ወይም በአከባቢ ላይ ጉዳት የሚያስከትሉ ጊዜያቸው ያለፈባቸው አደገኛ ከሚካሎች፣ ወይም የከሚካል ውጤቶች፣ ከአግልግሎት ውጪ የሆኑ የኤሌክትሮኒክስ ዕቃዎች፣ መድኃኒቶች፣ ጨረሪ አመንጪ ዕቃዎች፣ የኢንዳስትሪ ዝቃጮችና የግብርና ተረፈ ምርቶች አያያዝ እና አጠባበቅ፣ እንድሁም አወጋገድ ላይ ጥናት በማካሄድ የአሰራር ስርዓት እንድዘረጋ የማድረግ፤

22) Konni lallawi garinni biiro diriirsitannoha yannicha hirotenna jajju gashshootiha elekitironikete assooti amuraate qorqorate nna gashshate,

22) በዚህ አዋጅ መሰረት በቢሮው የሚዘረጋውን ዘመናዊ የግዥና ንብረት አስተዳደር የኤሌክትሮኒክ አሰራር ሥርዓት የመቆጣጠር እና የማስተዳደር፤

23) Konni lallawinninna xaadooshshu noonsa wolootu seerinni biilloonyeho uyiinoonni biilloonyenna assoote assate,

23) በዚህ አዋጅ እና አግባቢነት ባላቸው ሌሎች ሕጎች ለባለስልጣኑ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራትን የመወጣት፤

24) Mereershaho gumulantanno hironna kayshu jajji tittirsha yanna yannatenni gumulatenna konni lallawi quwa 62 garinni uurrino bisira egensiisate,

24) በማዕከል የሚፈፀሙ ግዥዎችን እና የሚወገዱ ንብረቶችን ዝርዝር በየጊዜው የመወሰን እና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 መሰረት ለቢሮ የማሳወቅ፤

25) Ikkadu korkaati heerasi huwatiro konni lallawinninna konne lallawa jeefisate fultanno biddissuwanni fajjinoonni hirotenna jajju gashshooti amuraattanni baxxino garinni hiro jeefisate woy jajja kaysate mootimmate loosi minnanni shiqqanno xa’mo buuxe fajjate;

25) በቂ ምክንያት ያለ መሆኑን ሲረዳ በዚህ አዋጅና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጡ መመሪያዎች ከተፈቀዱ የግዥ እና ንብረት አስተዳር ስርዓቶች በተለየ ሁኔታ ግዥ ለመፈጸም ወይም ንብረት ለማስወገድ ከመንግስት መስሪያ ቤቶች የሚቀርቡ ጥያቄዎችን በመመርመር የመፍቀድ፤

26) Konni lallawi garinni mootimmate hiro jeefishshinna jajju kayshi aana heewisamaano woy garafiraano shiqishshanno ku’laato buuxatenni hajo la’ara uurritewotera gumulo uytanno bordera shiqishatenna tekinikete irko owaante aate, bordete gumulo loosu aana hosase harunsate,

26) በዚህ አዋጅ መሠረት በመንግስት ግዥ አፈጻፀምና ንብረት አወጋገድ ላይ በተወዳዳሪዎች ወይም በተጫራቾች የሚቀርቡ አቤቱታዎችን በማጣራት ጉዳዩን እንዲያይ ለተቋቋመው ውሳኔ ሰጪ ቦርድ የማቅረብና የቴክኒክ ድጋፍ አገልግሎት የመስጠት፣ የቦርዱን ውሳኔዎች ተግባራዊነት የመከታተል፤

27) Shiqqannota hunaanchimmate riporte buuxatenni huno loosamase buuxanturo konni lallawi quwa 86 garinni hunote bikki garinni qorophisha aate, yannate geeshshira woy seeda yannara mootimmate hirora woy mootimmate jajji kayshi hirora fushshinanni garafo beeqqaancho ikkitannokki gede ittisate;

28) Mootimmate hironna jajju kayshi harinsho aana heewisamaano woy garafiraano shiqishidhanno ku'laato woy mootimmate loosi minna shiqishshannota hunaanchimmate riporte buuxate hirote jeefishshi woy jajju kayshi ledo xaadooshshe afidhino taje, sanadda, maareekkonna riporte shiqqasira garafiraano woy heewisamaano woy hiro jeefissinore mootimmate loosi minna hajajatenna hirote harinsho ittisate;

29) Kaameellatenna xexxerrisu, maashinnatenna elekitironikisete jajji biso tittirre wolu uurrinshu jajji biso assine horoonsirate mootimmate loosi minnanni shiqqanno xa'mo buuxatenni gara ikkite leelturo fajjo aate.

27) የሚቀርቡ የጥፋተኝነት ሪፖርቶችን በማጣራት ጥፋት የተፈፀመ መሆኑን ሲያረጋግጥ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 86 መሠረት እንደጥፋቱ ክብደት ማስጠንቀቂያ የመስጠት፣ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ በመንግሥት ግዥ ወይም የመንግሥትን ንብረት በሽያጭ ለማስወገድ በሚወጣ ጨረታ እንዳይሳተፉ የማገድ፤

28) በመንግስት ግዥና ንብረት አወጋገድ ሂደት ከተወዳዳሪዎች ወይም ከተጫራቾች የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ወይም ከመንግሥት መስሪያ ቤቶች የሚቀርቡ የጥፋተኝነት ሪፖርቶችን ለማጣራት ከግዥው አፈጻፀም እና ከንብረት አወጋገድ ጋር የተያያዙ መረጃዎች፣ ሰነዶች፣ መዝገቦች እና ሪፖርቶች እንዲቀርቡለት ተጫራቾችን ወይም ተወዳዳሪዎችን ወይም ግዥ ፈጻሚ የመንግሥት መስሪያ ቤቶችን የማዘዝ እና የግዥ ሂደቱን የማገድ፤

29) የተሽከርካሪዎችን፣ የማሽነሪዎችንና የኤሌክትሮኒክስ ንብረቶችን አካል ፈታትቶ ለሌላ ቋሚ ንብረት አካል አድርጎ ለመጠቀም ከመንግሥት መስሪያ ቤቶች የሚቀርቡ ጥያቄዎችን በመመርመር ተገቢ ሆኖ ሲገኝ ፈቃድ የመስጠት::

13. Biilloonyu Uurrinsha

Biilloonyu:

1) Mootimma mootoonsitannohu mittu qaru dayrekiterchi nna;
2) Hasiishshu garinni mootimmatenni mootoo'mannohu aantichu qaru dayrekiterchi
3) Hasiissanno loosaasinenna loosu kifilla heedhannosi.

14. Qaru Dayrekiterichi Biilloonyenna Assoote

1) Qaru dayirekiterichi biilloonyunniha qara loosu gumulsiisaancho ikke biilloonyu loossa aliidimmatenni massaganno, gashshanno.

2) Konne quwa cinaancho quwa (1) aana worrooniha xaphoomu xawishshi noo gede heereenna;

Biilloonyunnihu Qaru dayirekiterichi:

(a) Konni lallawi quwa 12 aana worroonnire billoonyu biilloonyenna assoote loosu aana hosiisanno;

(b) Qoqqowu dagitte owaantenna mannu jiro latishi seerita kaimu wodhi-woro harunse biilloonyu loosaasine qaxaranno, gashshanno,

(c) Biilloonyunnita loosu pirogiraamenna baajeette qixxeesse biirote shiqishanno, mootimma fajjituro loosu aana hosiisanno,

13. የባለስልጣኑ አቋም

ባለስልጣኑ፤

1) በመንግስት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር እና
2) እንደ አስፈላጊነቱ በመንግሥት የሚሾም ምክትል ዋና ዳይሬክተር፣
3) አስፈላጊ ሰራተኞች እና የሥራ ክፍሎች ይኖሩታል።

14. **የዋናው ዳይሬክተር ስልጣንና ተግባር**

1) የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈፃሚ ሆኖ የባለሥልጣኑን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፤

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ

የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር፤

(ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 የተመለከቱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

(ለ) የክልሉን ሲቪል ሰርቪስና የሰዉ ሀብት ልማት ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ የባለሥልጣኑን ሠራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፤

(ሐ) የባለሥልጣኑን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለቢሮዉ ያቀርባል፣ በመንግሥት ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፤

(d) Biilloonyunniha loosu jeefishshanna shallagote riporte qixxeesse biirote shiqishanno,

(e) Sayikki bissa ledo assinanni xaadooshshi baalaho biilloonye riqiwanno.

3) Biilloonyunnihu qaru dayirekiterichi biilloonyu loosi lifinxera hasiisanno bikkini biilloonyesinna assootesi gamisa bade biilloonyu loosaasinera riqiwotenni aa dandaanno.

15. <u>Aantichu Qaru Dayrekiterchi Biilloonyenna Assootesi</u>

1) Aantichu qaru dayirekiterichi hundaanchimasi qaru dayirekiterichira ikke bande uyinannisi looso gumulanno, biilloonyu assoote mixiratenni, tantanatenni, massagatennina, qineessatenni qara dayirekitericho irkisanno;

2) Qaru dayirekiterichi heerannokki yannara qaru dayirekiterichira uynoonni biilloonyenna assoote aantichu dayirekiterichi loosanno.

16. <u>Baajeettete Buicho</u>

Biilloonyu baajeette qoqqowu mootimmanni gaammanniha ikkanno.

17. <u>Shallagote Maareekko</u>

1) Biilloonyu garunnitanna guuta shallagote maareekko amadanno.

(መ) የባለሥልጣኑን የሥራ ክንውንና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለቢሮዉ ያቀርባል፤

(ሠ) ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል፡፡

3) የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ለባለሥልጣኑ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ኃላፊነቱን በከፊል ለባለሥልጣኑ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

15. <u>የምክትል ዋና ዳይሬክተር ስልጣንና ተግባር</u>

1) ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ተጠርነቱ ለዋና ዳይረክተር ሆኖ ተለይቶ የሚሰጠውን ተግባር ያከናውናል፣ የባለስልጣኑን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛል፡፡

2) ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ያከናውናል፡፡

16. <u>የበጀት ምንጭ</u>

የባለስልጣኑ በጀት በክልሉ መንግስት የሚመደብ ይሆናል፡፡

17. <u>የሂሳብ መዛግብት</u>

1) ባለስልጣኑ ትክክለኛና የተሟላ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፣

2) Biilloonyunniti shallagote maareekkonna wolootta woxu ledo amadantino sanadda qara odiiterenni woy qara odiiterenni somantanno odiiterenni diru dirunni buuxantanno.

FOOLIISHSHO SHOOLE

MOOTIMMATE HIRONNA JAJJU GASHSHOOTI TUUQQA WORO

18. Hirotenna Jajju Gashshooti Mixo

1) Mootimmate loosi minna konni lallawi garinni fultanno biddissuwa aana xawinsannita tittirshu haja amaddewota dirunnita hirotenna jajju gashshooti mixo qixxeessa hasiissannonsa.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) garinni qixxaabbinota hirotenna jajju gashshooti mixo loosu mine aliidi sooreessinni kaajjite hajo la’annonsa loosu mini loosu kifillara hattono dirunnita hirote mixo biddissu aana gumullanni yanna giddo biillonyeho soyanna dagate fajje assa hasiissannonsa.

2) የባለስልጣኑ የሂሳብ መዛግብት እና ሌሎች ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው ኦዲተር ወይም በዋናው ኦዲተር በሚሰየም ኦዲተር በየአመቱ ይመረመራሉ፡፡

ምዕራፍ አራት

መሠረታዊ የመንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ድንጋጌዎች

18. የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ዕቅድ

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጡ መመሪያዎች ላይ የሚገለፁትን ዝርዝር ጉዳዮች ያካተተ ዓመታዊ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ዕቅድ ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተዘጋጁት የግዥ እና ንብረት አስተዳደር ዕቅዶች በመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ፀድቀው ለሚመለከታቸው የመሥሪያ ቤቱ የሥራ ክፍሎች እንዲሁም ዓመታዊ የግዥ ዕቅዱን በመመሪያው ላይ በሚወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለባለሥልጣኑ መላክና ለሕዝብ ይፋ ማድረግ ይኖርባቸዋል፡፡

19. Hirotenna Jajju Gashshooti Taje Amada

1) Mootimmate loosi minna mootimmate hironna jajju gashshooti ledo amadantewo sanadda hiro jeeffino barrinni woy jajja kayinsoonni barrinni kayiise 10 diri geeshsha amadde keeshshiisha hasiissannonsa.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) aana worroonni garinni loosu minna hirotenna jajju gashshooti assoote odiite assate woy wolootaho seerunni biilloonye uynoonninsa bissara injaanno garinni taje guutisse ragunni tantante amada hasiissannonsa.

3) Sheemaate malaatinsiro woy ayee korkaatinnino sheemaatu uurriro hirote jeefishshinna kayshu jajji hiro tittirshi jeefishsha leellishshanno taje garafiraano xa’mituro affanno gede assa hasiissanno. Ikko ikkinnina konni lallawinni, jeefishshu biddissuwanni woy xaadooshshu noonsa wolootu seerrinni biilloonye uynoonnisi bisi woy yoote mini hajaja hoogiro mootimmate loosi mini konni woroonni xawinsoonni taje aa dinosi:

19. የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ሰነዶች ስለመያዝ

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ከመንግሥት ግዥ እና የንብረት አስተዳደር ጋር የተያያዙ ሰነዶችን ግዥው ከተፈፀመበት፣ ወይም ንብረቱ ከተወገደበት ቀን አንስቶ እስከ 10 ዓመት ይዘው ማቆየት አለባቸው፡፡

2) በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (1) ላይ በተደነገገው መሠረት መሥሪያ ቤቶች የግዥና ንብረት አስተዳደር ተግባራትን ኦዲት ለማድረግ፣ ወይም ሌሎች በሕግ ሥልጣን ለተሰጣቸው አካላት በሚያመች ሁኔታ ሰነዶችን በተሟላ መልኩ አደራጅተው መያዝ አለባቸው፡፡

3) ውል ከተፈረመ ወይም በማናቸውም ምክንያት ውሉ ከተቋረጠ የግዥ አፈፃፀሙንና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ዝርዝር አፈፃፀም የሚያሳየውን መረጃ ተጫራቾች ሲጠይቁ እንዲያውቁት መደረግ አለበት፡፡ ይሁን እንጂ በዚህ አዋጅ፣ በአፈፃፀም መመሪያዎቹ ወይም አግባብነት ባላቸው ሌሎች ሕጎች ሥልጣን በተሰጠው አካል ወይም በፍርድ ቤት ካልታዘዘ በስተቀር የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የሚከተሉትን መረጃዎች መስጠት የለበትም፤

(a) Taje faajje ikka seerunni fajjinannikkita, seeru jeefishsha gufissannota, dagate horora gurchitannota, sheemaataanonnita seeritte daddalu horo hattono taaltino heewo gawajjitannoha ikkiro,

(b) Garafiraano shiqishshinota heewisamate hedo buuxatenna keenate assooti ledo amadantinonna garafiraaano shiqishshinore garafiraancho sanadda amado xawissanno taje.

20. <u>Mallaada Hooga</u>

Konni lallawi quwa 21 worroonniri agarammowa heereenna፡ qansichimmatenni, sirchunni woy heewishshu safaraano ledo amadanteewokkirinni wolootta korkaattanni mootimmate hiro jeefishshi woy kayshu jajji hiro harinshora heewisamaanchu woy garafiraanchu aana mallaande loosa didandiinanni.

21. <u>Addi Irko Hedo</u>

1) Tittirshu ikkitonna jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissi aana gumullanni garinni garafo keennanni yannara konni woroonni aante noorira addi irko assinanni:-

(ሀ) የመረጃው ይፋ መሆን በሕግ የማይፈቀድ፣ የሕግ አፈጻጸምን የሚያሰናክል፣ የሕዝብን ጥቅም የሚቃረን፣ የተዋዋዮችን ሕጋዊ የንግድ ጥቅም እንዲሁም ፍትሃዊ ውድድርን የሚጎዳ ከሆነ፤

(ለ) ከተጫራቾች የቀረበውን የመወዳደሪያ ሀሣብ ከመመርመርና ከመገምገም ተግባር ጋር የተያያዙ እና ተጫራቾች ያቀረቡአቸውን የመጫረቻ ሰነዶች ይዘት የሚገልጹ መረጃዎች፡፡

20. <u>አድልዎ ያለማድረግ</u>

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዜግነት፣ በዘር ወይም ከመወዳደሪያ መስፈርቶች ጋር ባልተያያዙ ሌሎች ምክንያቶች በመንግሥት ግዥ አፈፃፀም እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ሂደት በማንኛውም ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች ላይ አድልዎ ማድረግ አይቻልም፡፡

21. <u>ልዩ አስተያየት</u>

1) ዝርዝር ሁኔታዎችና አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣው መመሪያ ላይ በሚወሰነው መሰረት በጨረታ ግምገማ ወቅት ለሚከተሉት ልዩ አስተያየት ይደረጋል፡፡

(a) Itiyophiyu giddo laashshinoonni uduunnira,

(b) Itiyophiyu qansootira amaalete gabbaanni ikkitino owaante uyitannorira, amaalaanora nna ijaaru looso loossanno ijaarsaano,

(c) Gobbate gobbaadi uurrinshanna gobbate giddo uurrinsha mereero kalaqantanno mittimmara woy shirkinnu woy ishimurete gambooshshira, woy

(d) Laashshate loosi aana bobbakkino shiimamaddanna manaadda gambooshshira, bisu xe’ne noonsarira, daddalaano meenti gambooshshira, hattono tekinooloojete kalaqo loossa gumira,

2) Loosu kaayyo kalaqate uurrinshuwa calla beeqqitanno hironna tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fultanno wodhonni gumullanni.

3) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonniri agarammowa heereenna: uduunnu, amaalete gobbaanni ikkitino owaante, amaalete owaante, woy ijaaru handaari loossa silanchimmanna waagu mittu daniha ikkeenna garafiraano keenote taalo naxiwe afidhuro gobbate giddo laalchira, amaalete gobbaanni ikkitino owaantera, amaalete owaantera woy ijaaru handaari loossara balaxo uyiinanni.

(ሀ) በኢትዮጵያ ለተመረቱ ዕቃዎች፣

(ለ) ለኢትዮጵያዉያን ከምክር ዉጭ የሆነ አገልግሎት ሰጪዎች፣ አማካሪዎች፣ እና ሥራ ተቋራጮች፣

(ሐ) በዉጭ ሀገር ድርጅቶችና በሀገር በቀል ድርጅቶች መካከል ለሚመሠረት ጥምረት ወይም የሽርክና ወይም የእሽሙር ማህበር፣ ወይም

(መ) በማምረት ሥራ ላይ ለተሠማሩ ጥቃቅንና አነስተኛ ማህበራት፣ አካል ጉዳተኞች፣ እና የነጋዴ ሴቶች ማህበራት፣ እንዲሁም የቴክኖሎጂ ፈጠራ ዉጤቶች፣

2) የስራ ዕድል ፈጠራ ተቋማት ብቻ የሚሳተፉበት ግዥ እና ዝርዝር አፈፃፀም በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

3) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የዕቃዎች፣ ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች፣ የምክር አገልግሎቶች ወይም የግንባታ ዘርፍ ሥራዎች ጥራትና ዋጋ ተመሳሳይ ሆኖ ተጫራቾች በግምገማ እኩል ነጥብ ሲያገኙ ለሀገር ውስጥ ምርቶች፣ ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች፣ የምክር አገልግሎቶች ወይም የግንባታ ዘርፍ ሥራዎች ቅድሚያ ይሰጣል፡፡

4) Konni quwira cinaancho quwa (1) fidalete aante **(A)** jeefishshira ayee uduunnino Itiyophiyu giddo loosammohu gede kiiramate wo'ma noosihu gobbate giddo ledammo hornyi bikki konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumulamanno.

5) Mootimmate loosi mini konni quwi cinaancho quwa (1) garinni fajjinoonnita addi irko hedo garafote sanade giddo xawinse leellisha hasiissanno.

22. <u>Xaadooshshu Hayyo</u>

1) Mootimmate loosi minna nna heewisamaano, garafiraano woy shiqishaano mereeronsa assitanno xaadooshshi borrotenni ikka noosi.

2) Biiro taje soorrirate halaalaanchimma nna maafudu agarama buuxate dandiissiissanno amuraatta diriiransanna tekinikete widoonni hasi'noonni ikkito wo'ma buuxxuro elekitironikete hayyonni xaadooshshe assate dandiissiisanno biddissa fushshitanno.

23. <u>Afoo</u>

1) Gobboomu faajjete garafora qixxaabbannoti garafote sanadenna garafo loosantanno afii Amaaru afoo ikkanno.

4) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ፊደል ተራ (ሀ) አፈፃፀም ማናቸውም ዕቃ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተመረተ ለመቆጠር ማሟላት ያለበት የአገር ውስጥ የታከለ እሴት ምጣኔ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል።

5) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የተፈቀደውን ልዩ አስተያየት በጨረታ ሰነድ ውስጥ በግልፅ ማመልከት አለበት።

22. <u>የግንኙነት ስልት</u>

1) በመንግሥት መስሪያ ቤቶችና በተወዳዳሪዎች፣ ተጫራቾች ወይም አቅራቢዎች መካከል የሚደረጉ ግንኙነቶች በጽሑፍ መደረግ አለባቸው፣

2) ቢሮዉ የመረጃ ልውውጡን ትክክለኛነት እና በሚስጢር መጠበቁን ማረጋገጥ የሚያስችሉ ሥርዓቶች መዘርጋታቸውን እና በቴክኒክ ረገድ ተፈላጊ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ሲያረጋግጥ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ግንኙነት ማድረግ የሚያስችል መመሪያ ያወጣል።

23. <u>ቋንቋ</u>

1) ለብሔራዊ ግልጽ ጨረታ የሚዘጋጀዉ የጨረታ ሰነድ እና ጨረታው የሚካሄድበት ቋንቋ በአማርኛ ይሆናል።

Ikkeennano hirote woy kayshu jajji hiro harinshora injiitannotanna taaltino heewo hooltannokkita ikkase ammanniro garafote sanade gamisa kifilla nna garafiraancho sanade Ingilizete afiinni qixxaabbanno gede mootimmate loosi mini fajjara dandaanno.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) aana worroonniri agarammowa heereenna qooxeessu faajjete garafonni gumulantanno hirora garafote egensiishshinna garafote sanade wolootu beeqqooshshe ittissannokkita buunxiro Sidaamu afiinni qixxaabbara dandiitanno.

3) Kalqoomu deerri hiro garafo jeefishshira qixxaabbannoti ayee sanadeno Ingilizete afiinni ikka hasiissanno.

24. Heewisamaanonnita Balaxote Ikkadimma

1) Hiitteerano mootimmate hirora beeqqaancho ikkate hasato noonsa heewisamaano konni woroonni tittirshunni xawinsoonnirenna mootimmate loosi minna hirote addi akati kaiminni fushshitannore woloota safaraano wonsha noonsa:

(a) Itiyophiyu federaalete dimokiraasitte ripabilike mootimma daddalu xaadooshshe assa hoogate ki’’oshshe wortino gobbanni daanno uduunnenna owaante ikka hoogasi,

ሆኖም ለግዢዉ ወይም ለሚወገደዉ ንብረት ሽያጭ አካሄድ አመቺ እና ፍትሐዊ ወድድርን የማይገድብ መሆኑ ሲታመንበት የጨረታ ሰነዱ የተወሰኑ ክፍሎች እና የመጫረቻ ሰነድ በእንግሊዘኛ ቋንቋ እንዲዘጋጅ የመንግሥት መስሪያ ቤቱ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ የተደነገገዉ እንደተጠበቀ ሆኖ በአከባቢ ግልጽ ጨረታ ለሚፈጸም ግዥ የጨረታ ማስታወቂያና የጨረታ ሰነድ የሌሎችን ተሳትፎ የማይገድብ መሆኑ ሲረጋገጥ በሲዳምኛ ቋንቋ ሊዘጋጅ ይችላል::

3) ለዓለም አቀፍ ግዥ ጨረታ ማስፈፀሚያ የሚዘጋጁት ማናቸውም ሰነዶች በእንግሊዘኛ ቋንቋ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

24. የተወዳዳሪዎች ቅድመ ብቃት

1) በማንኛውም የመንግሥት ግዥ ለመሳተፍ ፍላጎት ያላቸዉ ተወዳዳሪዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን እና የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ከግዥው ልዩ ባህርይ በመነሳት የሚያወጧቸውን ሌሎች መስፈርቶች ማሟላት አለባቸው፡-

ሀ. የኢትዮጲያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት የንግድ ግንኙነቶች ላለማድረግ ክልከላ ከጣለበት ሀገር የሚመጣ ዕቃ እና አገልግሎት አለመሆኑን፣

(b) Halantino mootimma ga’labbo agarate amaale mini gumulo garinni ki’’oshshe wortino gobbanni dayinokki uduunnenna xaadooshshe afidhino owaante ikkansa woy baatooshshe baantanni gede amaalete mini ki’inosikki mancho woy uurrinsha,

(c) Konni Lallawinninna lallawu garinni fulanno biddissi hattono wolootta hirotenna jajju gashshooti seeri sanaddara xawinsoonni garinni horote kipho noosikkihu,

(d) Sheemaate jeefisate dandiissiisanno seeri dandoo noosiha,

(e) Asalunni amadammokkihu, kasaarrokkihu, woy loosu millimmo uurrinsokkihu, woy daddalu loosi millimmosi ittinsoonnikkihu woy hattoo korkaattanni qaxxarame yekkeerote aana nookkihu,

(f) Mootimmate hirora woy kayshu jajji hirora beeqqaancho ikkannokki gede ittisaminoha ikkiro ittishshu yannasi gudinoha,

(g) Tittirsha konni lallawi kaiminni fulanno biddissira gumulanniha ikkanna konni albaanni hiro jeefisino woy jajja kaysino loosi mini hundaanni loosaasincho ikke keeshshinohunna garafiraancho sanade shiqishi barra loosu mine agurinkunni mittu diri aleenni ikkinosi mancho,

ለ. በተባበሩት መንግስታት የጸጥታ ጥበቃ ምክር ቤት ዉሳኔ መሰረት ክልከላ ከተደረገባቸዉ ሀገራት ያልመጡ ዕቃዎች እና ተዛማጅ አገልግሎቶች መሆናቸዉ ወይም ክፍያ እንዲፈጸምለት በምክር ቤቱ ክልከላ ያልተደረገበት ሰዉ ወይም ድርጅት፣

ሐ. በዚህ አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ እንዲሁም ሌሎች የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ህግ ሰነዶች በተገለጸዉ መሰረት የጥቅም ግጭት የሌለዉ፣

መ. ዉል ለመፈጸም የሚያስችል የህግ ችሎታ ያለዉ፣

ሠ. በዕዳ ያልተያዘ ያልከሰረ ወይም የሥራ እንቅስቃሴዉን ያላቋረጠ፣ ወይም የንግድ ስራ እንቅስቃሴዉ ያልታገደ ወይም በእነዚህ ምክንያቶች ተከሶ በክርክር ላይ ያልሆነ፣

ረ. በመንግሥት ግዥ ወይም በሚወገደዉ ንብረት ሽያጭ እንዳይሳተፍ ታግዶ የነበረ ከሆነ የታገደበትን ጊዜ ያጠናቀቀ፣

ሰ.ዝርዝሩ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣ መመሪያ የሚወሰን ሆኖ ቀደም ሲል በግዥ ፈጻሚዉ ወይም ንብረት አስወጋጁ መስሪያ ቤት ስር ሰራተኛ የነበረ እና የመጫረቻ ሰነድ ባቀረበበት ቀን መስሪያ ቤቱን ከለቀቀ ከአንድ አመት በላይ የሆነዉ ሰዉ፣

(h) Haaroonsinoonnihu daddalu loosi fajjo noosihunna Itiyophiyu giwirunna takisete seerira worroonni garinni giwirunna takisete gadachosi fulinoha, hattono Itiyophiyu giddo daddalu millimilo noosikkihu gobbate gobbayiidi uurrinsha ikkituro uurritino gobbara uyiinoonniha seeraancho daddalu fajjonna haaroonsinoonniha daddalu maareekko afamooshshi woraqati fajjosi woy daddalu maareekko afamooshshi woraqata uyiitino gobbara afantanno Itiyophiyu embaasenni buuxisiise shiqinshoha, nna

(i) Itiyophiyu giddo daddalu millimillo noosikkiha gobbate gobbayiidi gobba uurrinsha ikka hoogiro baankete shallago nooha,

2) Garafote sanade aana baxxino garinni xawisa hoongiro mootimmate hiro garafo hiitterano beeqqaancho ikkate hasatto noonsa heewisamaano heewote dhukansanna ikkadimmansa lossirate gobbate giddoyiidi woy gobbayiidi uurrinsha ledo ishimuretenni, shirkinnunni, woyitu yanna mittimmanni (waaxu) gambooshshinni tantanante heewote shiqqara dandiitanno.

3) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonniri agarammowa heereenna konni lallawi garinni fulanno biddissira baxxino garinni wora hoongiro mootimmate latishshu uurrinsha

ሸ. የታደሰ የንግድ ስራ ፈቃድ ያለዉ እና በኢትዮጵያ የግብርና የታክስ ህጎች በተደነገገዉ መሰረት የግብርና የታክስ ግዴታዉን የተወጣ፣ እንዲሁም በኢትዮጲያ ዉስጥ የንግድ እንቅስቃሴ የሌለዉ የዉጭ ሀገር ድርጅት ከሆነ በተቋቋመበት ሀገር የተሰጠዉ ህጋዊ የንግድ ፈቃድ እና የታደሰ የንግድ ምዝገባ ምስክር ወረቀት ፈቃዱን ወይም የንግድ ምዝገባ የምስክር ወረቀቱን በሰጠዉ ሀገር በሚገኝ የኢትዮጵያ ኤንባሲ በማረጋገጥ ያቀረበ፣ እና

ቀ. በኢትዮጵያ ዉስጥ የንግድ እንቅስቃሴ የሌለዉ የዉጭ ሀገር ድርጅት ካልሆነ በስተቀር የባንክ ሂሳብ ያለዉ፡፡

2) በጨረታ ሰነዱ ላይ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር ማናቸዉም በመንግስት ግዥ ጨረታ ለመሳተፍ ፍላጎት ያላቸዉ ተወዳዳሪዎች የዉድድር አቅማቸዉን እና ብቃታቸዉን ለማሳደግ ከአገር ዉስጥ ወይም ከዉጭ ሀገር ድርጅት ጋር በእሽሙር፣ በሽርክና ወይም በግዚያዊ ህብረት (ጥምረት) ማህበር በመደራጀት ለዉድድር ሊቀርቡ ይችላሉ፡፡

3) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ በልዩ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የመንግስት የልማት

hundaancho ikkitannowi mootimmate loosi mini woy mootimmate loosi minira hundaancho ikkinohu wolu hiro jeefisanno loosi mini gumulanno hiro aana heewote gobbaanni beeqqaancho ikka didandaanno.

4) Mootimmate loosi mini heewisamaano konni quwira cinaancho quwa (1) tittirshunni worroonni safaraano wonshitannore ikkansa buuxate hasiissannota sanadete taje shiqishshanno gede xa’ma dandaanno.

5) Konni quwira cinaancho quwa (1) garinni heewisamaano wonshitara agarranni safaraano garafote sanade giddo woy garafiraanonnita heewote hedonsa xa’mate qixxaabbanno sanade giddo xawisa hasiissanno.

6) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddisinni gumullanniha ikkanna mootimmate jajju kayiishshi hiro aana beeqqaancho ikka hasirannohu ayee manchino garafote beeqqaancho ikka dandaanno.

7) Mootimmate loosi mini kaphaancho taje shiqishshino garafiraano woy ikkadimmansa buuxate yee kaimu soro noota woy guutteewokki taje shiqishansa ayee yannarano buuxiro garafiraano garafote heewo gobbaanni higganno gede assanno.

ድርጅት ተጠሪ በሆነለት የመንግስት መስሪያ ቤት ወይም ለመንግስት መስሪያ ቤቱ ተጠሪ የሆነ ሌላ ግዥ ፈጻሚ መስሪያ ቤት በሚፈጽመዉ ግዥ ላይ ያለዉድድር መሳተፍ አይችልም፡፡

4) የመንግስት መስሪያ ቤቱ ተወዳዳሪዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተዘረዘሩትን መስፈርቶች የሚያሟሉ መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ የሰነድ ማስረጃዎችን እንዲያቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት በተወዳዳሪዎች እንዲሟሉ የሚጠበቁት መስፈርቶች በጨረታ ሰነድ ወይም የተጫራቾችን የመወዳደሪያ ሀሳብ ለመጠየቅ በሚዘጋጁ ሰነዶች ዉስጥ መገለጽ አለባቸዉ፡፡

6) ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ የሚወሰን ሆኖ በመንግስት የሚወገድ ንብረት ሽጭ ላይ ለመሳተፍ የሚፈልግ ማንኛዉም ሰዉ በጨረታ መሳተፍ ይችላል፡፡

7) የመንግስት መስሪያ ቤቱ ሀሰተኛ ማስረጃ ያቀረቡ ተጫራቾች ወይም ብቃታቸዉን ለማረጋገጥ ሲሉ መሰረታዊ ስህተት ያለበት ወይም ያልተሟላ ማስረጃ ማቅረባቸዉ በማናቸዉም ጊዜ የተረጋገጠባቸዉን ተጫራቾች ከጨረታ ዉድድር ዉጪ እንዲሆኑ ያደርጋል፡፡

25. Tekinikete Hasatto Xawishsha

1) Hirote mayimma daafira garihunna guutu xawishshi heeranno gede hattono heewisamaano taalashshunninna xawado ikkino assootinni heewisama dandiitanno gara injeessate mootimmate loosi mini: hirranni uduunne, amaalate gobbaanni ikkitino owaante, amaalate owaante woy ijaaru loosi akata leellishshannota tekinikete hasatto xawishsha hirote raqaximma garinni hajo la’annonsa mootimmate bissa ledo ikke qixxeessa noosi.

2) Tekinikete hasatto xawishshi mootimmate loosi mini hidhara hasiranno uduunni silanchimma, horo, hasiishshu garinni bikkaancho, badooshshe, su’ma, cufate gara, woy loosamasi harinshonna hayyo hattono hasi’nannita wole ikkito wonshannoha ikkasi buuxisiisanno amuraate xawisannoha ikka noosi.

3) Mootimmate loosi mini qixxeessannohu tekinikete hasatto xawishshi dandaami geeshsha:

   (a) Suude woy akata tittire xawisa ikkikkinni horo xawisate aana,

25. የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫ

1) ስለግዥው ምንነት ትክክለኛና የተሟላ መግለጫ እንዲኖር እንዲሁም ተወዳዳሪዎች ፍትሀዊና ግልጽ በሆነ አሰራር መወዳደር የሚችሉበትን ሁኔታ ለማመቻቸት የመንግስት መስሪያ ቤቱ የሚገዙትን ዕቃዎች፣ ከምክር ዉጪ የሆነ አገልግሎት፣ የምክር አገልግሎት ወይም የግንባታ ሥራ ባህርይ የሚያሣይ የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫ እንደግዥዉ ዉስብስብነት ከሚመለከታቸዉ የመንግሥት አካላት ጋር በመሆን ማዘጋጀት አለባቸው፡፡

2) የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫው የመንግሥት መስሪያ ቤቱ ሊገዛ የሚፈልገውን ዕቃ ጥራት፣ ጠቀሜታ፣ እንደአስፈላጊነቱ መለኪያውን፣ መለያውን፣ መጠሪያውን፣ አስተሻሸጉን፣ ወይም የአመራረቱን ሂደትና ዘዴ እንዲሁም ተፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሁኔታዎችን የሚያሟላ መሆኑ የሚያረጋግጥበትን ሥርዓት የሚገልጽ መሆን አለበት፡፡

3) በመንግስት መስሪያ ቤቱ የሚዘጀዉ የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫ እስከተቻለ ድረስ፣

   (ሀ) በዲዛይን ወይም ባሕሪያትን በመዘርዘር ላይ ሳይሆን በጠቀሜታ ላይ፣

(b) Gobboomu deerra uynoonniha ikkiro deerrasi woy kalqoomu deerrinni adhamooshshu noosi deerra woy daddalu qaalla woy ijaaru koodde kaima asse qixxaawasi,

(c) Hala’lado heewo koisannohanna heewo ki’ara dandiitanno xawishshuwa hanqafantinokkiha ikkasi,

(d) Heeshshote yanna fulo fatilishira hasiisanno keenaasincho amadinoha ikkasinna

(e) Hidhinanni uduunni, amaalete gobbaanni ikkitino owaante woy ijaaru loosi qarqaru daafamme abbannokkiha ikkasi buuxa dandiissiisanno keenaasincho amadinoha ikkasi buuxa hasiissannosi.

4) Mootimmate loosi mini hasatto garunni xawisate qarrisannokkiha ikka hoogiro woy wole hayyo hoogginoha ikka hoogiro tekinikete xawishshi baxxinoha daddalu malaate woy su’ma, kalaqate annimma, suudishsha woy laashshaancho woy owaante aannoha kulannnoha ikka dinosi. Ikkirono qarrissanno ikkito xaaddanno yannara hasiishshu garinni aleenni xawinsoonnire kulle “**woy lawannoha**” yaanno handaara ledatenni hasatote xawishsha qixxeessa dandiinanni.

(ለ) አገራዊ ደረጃ የወጣለት ሲሆን ደረጃውን ወይም ዓለም ዓቀፍ ተቀባይነት ያላቸውን ደረጃዎች ወይም የንግድ ቃላት ወይም የግንባታ ኮዶች መሠረት አድርጎ መዘጋጀቱን፣

(ሐ) ሰፊ ውድድርን የሚጋብዝ እና ውድድርን ሊገድቡ የሚችሉ መግለጫዎች ያልተካተቱበት መሆኑን፡፡

(መ) ለህይወት ዘመን ወጪ ትንተና የሚያስፈልጉ መመዘኛዎችን ያካተተ መሆኑንና

(ሠ) የሚገዛዉ ዕቃ፣ ከምክር ዉጪ የሆነ አገልግሎት ወይም የግንባታ ስራ ከባቢያዊ ብክለትን የማያስከትል መሆኑን ማረጋገጥ የሚያስችሉ መመዘኛዎችን የያዘ መሆኑን ማረጋገጥ ይኖርበታል፡፡

4) የመንግሥት መስሪያ ቤቱን ፍላጎት በትክክል ለመግለጽ አስቸጋሪ ካልሆነ ወይም ሌላ ዘዴ ከሌለ በስተቀር የቴክኒክ መግለጫዉ የተለየ የንግድ ምልክት ወይም ስም፣ ፓተንት፣ ዲዛይን ወይም የተወሰነን አምራች ወይም አገልግሎት ሰጪ የሚጠቅስ መሆን የለበትም፡፡ ሆኖም አስገዳጅ ሁኔታ በሚያጋጥምበት ጊዜ እንደአስፈላጊነቱ ከላይ የተገለጹትን በማመልከት እና **«ወይም ተመሳሳዩን»** የሚል ሐረግ በመጨመር የፍላጎት መግለጫዉን ማዘጋጀት ይቻላል፡፡

26. Garafo Wo'munni Wo'ma woy Gamisa Tuga

1) Mootimmate loosi minna konni woroonni aante noori mittu woy mittu aleenni ikkitinno korkaattanni hiro woy jajju kayishshi hiro sheemaate malaatisate albaanni garafo, garafiraancho sanade ayee yannarano wo'munni wo'ma woy gamisa tuggara dandiitanno:

(a) Hirote jeefishshinna jajju hiro harinsho aana guma becimalsa dandiitanno soro kalaqama buuxanturo,

(b) Loosu mixo soorramate korikaatinni woy loosu mini hasatto wonshate wolu woyyaawino doorshi kalaqamate korkaatinni hiro woy jajju hiro gumula mootimmate loosi minira miinjaame woy dagoomitte horo afisiissannokkiha ikkasi buunxiro,

(c) Shiqqino garafiraano garafote sanade aana worroonnita shiimiidi safaraancho wonshitannokkire ikkituro,

(d) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni xawinsanniha ikkanna garafote shiqino waaga Itiyophiyu Istatistikisete Owaante shiqishshannoha yannicha dikkote waaga, woy Itiyophiyu Istatistikisete Owaante taje afira dandiinannikkiha ikkiro aantensa garinni

26. ጨረታን በሙሉ ወይም በከፊል ውድቅ ስለማድረግ

1) የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ከሚከተሉት በአንዱ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ምክንያቶች የግዥ ወይም የንብረት ሽያጭ ውል ከመፈረሙ በፊት ጨረታን፣ የመጫረቻ ሰነድን በማናቸውም ጊዜ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ውድቅ ማድረግ ይችላሉ፡፡

(ሀ) በግዥ አፈጻጸም እና ንብረት ሽያጭ ሂደት ላይ ውጤቱን ሊያዛባ የሚችል ስህተት መፈፀሙ ከተረጋገጠ፣

(ለ) በስራ ዕቅድ መቀየር ምክንያት ወይም የመሥሪያ ቤቱን ፍላጎት ለማሟላት ሌላ የተሻለ አማራጭ በመፈጠሩ ምክንያት ግዥውን ወይም የንብረት ሽያጩን ማካሄድ ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ኢኮኖሚያዊ ወይም ማህበራዊ ጥቅም የማያስገኝ መሆኑ ሲረጋገጥ፤

(ሐ) የቀረቡት ተጫራቾች በጨረታ ሰነዱ ላይ የተቀመጠውን ዝቅተኛ መስፈርት የማያሟሉ ሲሆን፤

(መ) ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ የሚገለጽ ሆኖ በጨረታ የቀረበዉ ዋጋ የኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት ከሚያሰራጨዉ ወቅታዊ የገበያ ዋጋ፣ ወይም ከኢትዮጵያ ስታቲስቲክስ አገልግሎት መረጃ ማግኘት

afamino laashshaanchi waaga, woy mootimmate loosi mini: jimilu beehaanowiinni woy wolootu shiqishaanowiinni assannota dikkote waagi xiinxallo taje garinni luphiimu badooshshi nooha ikkiro, woy lowonta woffi yiiro woy lowonta luphi yee leelliro;

(e) Garafote qeelaancho ikkino garafiraanchi shiqishino waagi hiro jeefisino loosi mini hattee hirora amadino baajeettenni aleenni ikkironna baajeettete badooshshe wole buichonni wonsha dandaannokkiha ikkiro woy hirranni jajji garafote kaimu waaginni woroonni ikkiro,

(f) Garafiraano hirote woy jajju hiro harinsho becimalsate elle eatenni woy wolootu amanyootu gobbaanni ikkino assoote loosansa korkaatinni ikkado heewo ikkitinnokkita buunxiro,

2) Mootimmate loosi minna konni quwira cinaancho quwa (1) xawinsoonni garinni: garafo wo’munni wo’ma woy gamsa rigidde hunturo korkaata xawisanno egensiishsha heewisamaanote woy garafiraanote hakkawoyintenni egensiisa hasiissanno.

የማይቻል ከሆነ እንደ ቅደም ተከተሉ ከታወቀ አምራች ዋጋ ወይም በመንግሥት መስሪያ ቤቱ ከአከፋፋዮች ወይም ከሌሎች አቅራቢዎች ከሚከናወነዉ የገበያ ዋጋ ጥናት መረጃ አንጻር የተጋነነ ልዩነት ያለዉ ሲሆን፣ ወይም እጅግ አነስተኛ ወይም እጅግ የተጋነነ ዋጋ ሆኖ ሲገኝ፣

(ሠ) በጨረታዉ አሸናፊ የሆነው ተጫራች የሰጠው ዋጋ የግዥ ፈጻሚ መስሪያ ቤቱ ለግዥው ከያዘው በጀት በላይ ሲሆን እና የበጀቱን ልዩነት ከሌላ ምንጭ ማሟላት የማይችል ሲሆን ወይም ከሚሸጠዉ ንብረት የጨረታ መነሻ ዋጋ በታች ሲሆን፤

(ረ) ተጫራቾች የግዥ ወይም የንብረት ሽያጭ ሂደቱን ለማዛባት በመመሳጠራቸዉ ወይም ሌሎች ከስነ ምግባር ዉጪ የሆኑ ድርጊቶች በመፈጸማቸዉ ምክንያት በቂ ውድድር አለመደረጉ ሲረጋገጥ፣

2) የመንግሥት መስሪያ በቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተመለከተዉ መሰረት ጨረታን ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ሲሠርዙ ምክንያቱን የሚገልጽ ማስታወቂያ ለተወዳዳሪዎች ወይም ለተጫራቾች ወዲያውኑ ማሳወቅ አለባቸው።

3) Garafo tugate gumulo uyinoonnihu garafo fanate albaanni ikkiro garafiraancho sanadda cufante heedheenna fannikkinni garafiraanote qola hasiissanno.

4) Mootimmate loosi minna konni quwi cinaancho quwa (1) garinni garafo tugansa korkaatinni xa'mamooshshu diheerannonsa.

27. Yannite Hirotenna Jajju Gashshooti Amuraate Diriirsa

1) Biiro hirotenna jajju gashshooti amuraate fulo ajishshinota, xawadonna yannicha assate dandiissiissannota elekitiroonikenniha mootimmate hironna jajju gashshooti amuraate diriirsitanno, loosu minna loosu aana hosiissanno gede assitanno.

2) Biilloonyu konni quwira cinaancho quwa (1) hexxo jeefisate:

(a) Biiro diriirsitinota elekitironikete hayyo kaajjishatenna woyyeessate dandiissiissanno xiinxallo assanno;

(b) Mootimmate loosi minnara, heewisamaanote, garafiraanote, shiqishaanotenna qorqoraano bissara assootu amuraate loosu aana hosiisate dandiissiisanno dhuki kalaqamewota buuxxanno;

3) ጨረታውን ውድቅ የማድረጉ ውሣኔ የተሰጠው ጨረታው ከመከፈቱ በፊት ከሆነ የመጫረቻ ሰነዶቹ እንደታሸጉ ለተጫራቾች መመለስ አለባቸው፡፡

4) የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ጨረታን ውድቅ በማድረጋቸው ምክንያት ተጠያቂ አይሆኑም፡፡

27. ዘመናዊ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ስርዓት መዘርጋት

1) ቢሮዉ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ስርዓትን ወጪ ቆጣቢ፣ ግልፅ እና ዘመናዊ ለማድረግ የሚያስችል ዘመናዊ የኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ስርዓት ይዘረጋል፣ መስሪያ ቤቶች እንድተገብሩ ያደርጋል ሥርዓቱን በየጊዜዉ ያዘምናል፡፡

2) ባለስልጣኑ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ዓላማ፡-

(ሀ) በቢሮዉ የተዘረጋውን ኤሌክትሮኒክ ዘዴ ለማዳበር እና ለማሻሻል የሚያስችሉ ጥናቶችን ያደርጋል፤

(ለ) በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች፣ በተወዳዳሪዎች፣ በተጫራቾች፣ በአቅራቢዎች እና በተቆጣጣሪ አካላት የአሠራር ሥርዓቱን ለመተግበር የሚያስችል አቅም መፈጠሩን ያረጋግጣል፤

(c) Biiro diriirsitinoha elekitiroonikete assooti amuraate qorqoranno, gashshanno;

(d) Elekitironikete amurate horonsi'nanni yannara xaaddara dandiitannota sayiberete gawajjo, gargadhate tenne hajo gashshate seerunni biilloonye uyinoonninsa bissaa ledo halame loosanno.

3) Konni quwi cinaancho quwa (1) garinni diriirsinanni elekitironikete amuraati:

(a) Hirote mixo qixxaawo,

(b) Garafote egensiishsha fushshinanni gara

(c) Xawishshanna woyyeessate xa'monna dawaro

(d) Garafiraancho sanade shiqinshanninna fannanni gara

(e) Garafiraancho sanade keeno,

(f) Kado buunxanni amuraate,

(g) Sheemaatu gashshoote,

(h) Hirotenna jajju gashshooti harinshora assinannita taje/mashalaqqe soorriranna

(i) Hasiishshu garinni tenne hexxora biiro fushshitanno biddisinni xawinsannire woloota hirotenna jajju gashshooti assoote amadinoha ikka noosi.

(ሐ) በቢሮዉ የተዘረጋዉን የኤሌክትሮኒክ አሰራር ስርዓት ይቆጣጠራል፣ ያስተዳድራል፤

(መ) በኤሌክትሮኒክ ሥርዓቱ አጠቃቀም ወቅት ሊከሰቱ የሚችሉ የሳይበር ጥቃቶችን ለመከላከል ይህንኑ እንድያስተዳድር በህግ ሥልጣን ከተሰጠዉ አካል ጋር በትብብር ይሠራል።

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚዘረጋዉ የኤሌክትሮኒክ ስርዓት፡

(ሀ) የግዥ ዕቅድ ዝግጅትን፣

(ለ) የጨረታ ማስታወቂያ አወጣጥን፣

(ሐ) የማብራሪያ እና የማሻሻያ ጥያቄ እና ምላሽን፣

(መ) የመጫረቻ ሰነድ አቀራረብ እና አከፋፈትን፣

(ሠ) የመጫረቻ ሰነድ ግምገማን፣

(ረ) የይግባኝ ማጣራት ስነ-ስርዓትን፣

(ሰ) የዉል አስተዳደርን፣

(ሸ) በግዥን ንብረት አስተዳደር ሂደት የሚደረጉ የመረጃ ልዉዉጦችን፤ እና

(ቀ) እንደአስፈላጊነቱ ለዚህ አላማ በቢሮዉ በሚወጣዉ መመሪያ የሚገለጹ ሌሎች የግዥ እና ንብረት አስተዳደር ተግባራትን ያካተተ ሊሆን ይገባል።

4) Mootimmate loosi minna yannite elekitiroonikete mootimmate hironna jajju gashshooti amuraate loosu aana hosiissanno gede biiro gumultino yannanni kayiise loosu aana hosiisa hasiissannonsa. Ikkeennano elekitironikete hirotenna jajju gashshooti amuraate loosu aana hosiissannokki ikkito kalaqanturonna biiro ammanturo hirotenna jajju gashshooti assooti elekitironike ikkitinokki hirotenna jajju gashshooti amuraatinni gumulamanno. Tittirsha biiro fushshitanno biddissinni gumullanni.

5) Konni lallawinni nna biiro fishshitanno biddisinni baxxino garinni wora hoongiro konni quwi cinaancho quwa (1) diriirissinoonni amuraate harunsite shiqqino sanade woy assinoonni xaadoshshi loosu aana hossanno.

28. <u>Hegeraamo Hirotenna Jajju Gashshoote Loosu Aana Hosiisa</u>

1) Mootimmate loosu minna hirote akati garinni qarqara daafatenni co’imma noota, wirro qolle horonsira, heeshshote yanna fulo fatilisha nna dagoomu horo agarsiisa hedote giddo wortinotanna hegeraamo hirote jeefishshi assoote hasattote xawishshira, keenote bikkaanora, sheemaatu qaallanna handaarra qixxaawo yannara, hattono sheemaatu jeefishshi qorqorshi

4) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ዘመናዊ የኤሌክትሮኒክ የመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር ሥርዓትን ተግባራዊ እንዲያደርጉ ቢሮዉ ከወሰነበት ጊዜ ጀምሮ ተግባራዊ ማድረግ አለባቸው፡፡ ሆኖም የኤሌክትሮኒክ የግዥ እና ንብረት አስተዳደር ሥርዓትን ተግባራዊ ማድረግ የማይቻልበት ሁኔታ ሲፈጠር እና ቢሮዉ ሲያምንበት የግዥና ንብረት አስተዳደር ተግባራትን ኤሌክትሮኒክ ባልሆነ የግዥና ንብረት አስተዳደር ሥርዓት ይከናወናል፡፡ ዝርዝሩ ቢሮዉ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

5) በዚህ አዋጅ እና ቢሮዉ በሚያወጣው መመሪያ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) የተዘረጋውን ሥርዓት ተከትሎ የቀረበ ሰነድ ወይም የተደረገ ግንኙነት አስገዳጅነት ይኖረዋል፡፡

28. <u>ዘላቂነት ያለዉ የግዥና ንብረት አስተዳደርን ተፈጻሚ ስለማድረግ</u>

1) የመንግስት መስሪያ ቤቶች እንደ ግዥዉ ባህሪይ ከአከባቢ ብክለት የጸዳ፣ መልሶ መጠቀምን፣ የህይወት ዘመን ወጪ ትንተናን እና የማህበረሰብ ተጠቃሚነትን ከግምት ያስገባ ዘላቂነት ያለዉ የግዥ አፈጻጸም አሰራርን በፍላጎት መግለጫ፣ በመገምገሚያ መስፈርት፣ በዉል ቃላትና ሀረጎች ዝግጅት ወቅት፣ እንዲሁም

yannara loosu aana hosiissanno.

2) Hegeraamo hirote jeefishshi amuraatita tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.

29. <u>Mootimmate Hirotenna Jajju Gashshooti Amanyoote</u>

1) Hirotenna jajju gashshooti loosi aana gaaamantino sooreeyyenna loosaasine konni woroonni aante noore amanyootu wodhi-woro harunsite loosonsa gumultanno:

(a) Kalaqantino woy kalaqantara dandiitanno horote kipho egensiisatenna meessaneeto hattoo assootinni xooqisate,

(b) Heewisamaanote, garafiraanotenna shiqishaanote mereero mallaande loosa hoogate,

(c) Loosu tunceessinni anfoonnire mootimmate loosi minitanna heewisamaanote, garafaanotenna woy shiqishaanote hattono elekitironikete amuraati horoonsiraano taje fojo agarate,

(d) Mootimma baattannonsaha seeraanchu baatooshshi gobbaanni looso loosate hewisamaanotewiinni, woy garafiraanotewiinni woy shiqishaanotewiinni afansha woy loosu

በዉል አፈጻጸም ቁጥጥር ወቅት ተግባራዊ ያደርጋሉ፡፡

2) ዘላቂነት ያለው የግዥ አፈፃፀም ሥርዓት ዝርዝር አተገባበር በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

29. <u>የመንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ሥነ-ምግባር</u>

1) በግዥና ንብረት አስተዳደር ስራ ላይ የተሰማሩ ኃላፊዎች እና ሰራተኞች የሚከተሉትን የሥነ-ምግባር መርሆዎች ተከትለው ተግባራቸውን ያከናውናሉ፡-

(ሀ) የተፈጠረ ወይንም ሊፈጠር የሚችል የጥቅም ግጭት የማሳወቅ እና ራስን ከሂደቱ ማግለል፣

(ለ) በተወዳዳሪዎች፣ በተጫራቾች እና በአቅራቢዎች መካከል አድልዎ አለማድረግ፣

(ሐ) በሥራ አጋጣሚ ያወቃቸውን የመንግሥት መስሪያ ቤቱን እና የተወዳዳሪዎችን፣ የተጫራቾችን ወይም የአቅራቢዎችን እንዲሁም የኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ተጠቃሚዎችን መረጃ በሚስጥር መጠበቅ፤

(መ) መንግሥት ከሚከፍላቸዉ ህጋዊ ክፊያ ዉጭ ተግባራቸዉን ለመፈጸም፤ ከተወዳዳሪዎች፣ ከተጫራቾች ወይም ከአቅራቢዎች ስጦታ ወይም የስራ ዕድል

kaayyo woy woxu waagi noosiricho woy owaante adha hoogate,

(e) Loosu harinshonni anfoonnire kalaqamara agarrore woy kalaqammoha muishshu assoote hajo la’annonsarira seera jefisiisano bissara egensiisatenna muishshanna baincho assoote hunate assinanni sharro irkisate,

(f) Mootimmate woxiranna jajjira xissiisiraancho ikkate,

2) Ayee heewisamaanchi, garafaanchi woy shiqishaanchi mootimmate hiro jeefishshinna kayshu jajji hiro harinsho becimalsa dandiitannorinni konni woroonni aantete noo assootinni meessaneetosi xooqisa hasiissannosi.

(a) Mootimmate loosi mini sooreessa woy loosaasincho assoote woy gumulo becimalsate woy hirote jeefishshinna kayshu jajji hiro ledo amadammohunni loosu mini harunsa hasiissannosi assoote soorrisiisate muishshu daninni dhaaddotenni woy dhaaddiweelo doogonni ayee gari afansha aa hooga woy afansha aate qaale ea hooga woy loosu kaayyo woy ayeehano woxu waaga fushshannore woy owaante aa hooga.

ወይም የገንዘብ ዋጋ ያለውን ነገር ወይም አገልግሎት አለመቀበል፣

(ሠ) በሥራ ሂደት ያወቃቸውን ሊፈጠሩ የታሰቡ ወይንም የተፈጠሩ የሙስና ተግባራትን ጉዳዩ ለሚመለከታቸዉ የህግ አስፈጻሚ አካላት ማሳወቅ እና ሙስናን እና ብልሹ አሰራርን ለመዋጋት የሚደረገዉን ጥረት ማገዝ፤

(መ) ለመንግስት ገንዘብና ንብረት ተቆርቋሪ መሆን::

2) ማንኛውም ተወዳዳሪ፣ተጫራች ወይም አቅራቢ የመንግሥት የግዥ አፈጻፀም እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭን ሊያዛቡ ከሚችሉ ከሚከተሉት ተግባራት መቆጠብ አለበት፤

(ሀ) የመንግሥት መስሪያ ቤቱን ኃላፊ ወይም ሠራተኛ ተግባር ወይም ውሣኔ ለማዛባት ወይም ከግዥው አፈጻፀም እና ከሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጋር በተያያዘ መስሪያ ቤቱ ሊከተለው የሚገባውን አሠራር ለማስለወጥ በመደለያ መልክ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ማናቸውንም ዓይነት ስጦታ ከመስጠት ወይም ስጦታ ለመስጠት ቃል ከመግባት ወይም የሥራ ዕድል ወይም ሌላ ማናቸውንም የገንዘብ ዋጋ ያለውን ነገር ወይም አገልግሎት ከመስጠት፣

(b) Mootimmate hiro jeefishsha woy kayshu jajji hiro becimalsate hende kaphaancho taje shiqishatenni woy egensiisa hasiissanno taje maaxatenni,

(c) Hasiissannokki horo afi'rate hende wolu heewisamaanchi ledo elle e'ne kaphaancho heewo assatenni,

(d) Mootimmate hiro woy kayshu jajji hiro harinshonni anfoonnire kalaqamara noore woy kalaqammoha muishshu assoote seeru jefisiisaano bissara egensiisa hoogatenninna muishshanna baincho assoote hunate assinanni sharro irkisa hoogatenni.

(ለ) የመንግሥት ግዥ አፈጻፀምን ወይንም የሚወገድ ንብረት ሽያጭን ለማዛባት በማሰብ የሐሰት ማስረጃ ከማቅረብ ወይንም መግለፅ የነበረበትን መረጃ ከመደበቅ፣

(ሐ) ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት በማሰብ ከሌላ ተወዳዳሪ ጋር በመመሳጠር የሐሰት ውድድር ከማድረግ፣

(መ) በመንግስት ግዥ ወይም በሚወገድ ንብረት ሽያጭ ሂደት ያወቃቸውን ሊፈጠሩ የታሰቡ ወይን የተፈጠሩ የሙስና ተግባራትን ለሕግ አስፈጻሚ አካላት ካለማሳወቅ እና ሙስናን እና ብልሹ አሰራርን ለመዋጋት የሚደረገዉን ጥረት ካለማገዝ፡፡

FOOLIISHSHO ONTE

HIROTE DOOGGA & HAYYO

30. Fajjinoonnita Hirote Doogga

1) Mootimmate loosi mini hirote jeefishi hiitteerano aante noore hirote doogga loosu aana hosiisanno:

   (a) Faajjete garafo;
   (b) Bikkado garafo;
   (c) Lamu deerri garafonni jeeffanno hiro
   (d) Heewisamate hedo xa'mine gumullanni hiro;
   (e) Qooxeessu faajjete garafo;
   (f) Mitu shiqishaanchiwiinni xaaddotenni gumullanni hiro.

ምዕራፍ አምስት

የግዥ ዘዴዎችና ስልቶች

30. የተፈቀዱ የግዥ ዘዴዎች

1) በማናቸዉም የመንግሥት መስሪያ ቤት ግዥ አፈጻፀም የሚከተሉት የግዥ ዘዴዎች ስራ ላይ ይውላሉ፤

(ሀ) ግልጽ ጨረታ፣
(ለ) ውስን ጨረታ፣
(ሐ) በሁለት ደረጃ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ
(መ) የመወዳደሪያ ሀሳብ በመጠየቅ የሚፈጸም ግዥ፣
(ሠ) የአከባቢ ግልጽ ጨረታ
(ረ) ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ የሚፈፀም ግዥ፡፡

2) Mootimmate loosi minna konni quwi cinaancho quwa (1) tittirshunni worroonniri giddonni mitte mittente hirora gara ikkitinotanna mootimmate woxira luphiima horo afisiisa dandiitannota hirote doogo dooratenni loosu aana hosiisa hasiissannonsa.

3) Konni quwi cinaancho quwa (2) garinni mootimmate loosi minna hasiissannota hirote doogo horonsidhanno yannara loosu aana hossanno gede doortewoti hirote doogo hasiisannota balaxote ikkito wonshitinota ikkase leellishshanno sanade amada hasiissannonsa.

4) Gumullanni hiro mittu aleenni ikkitinota hirote dana gamba assite amaddinota ikkituro hiro xaphoomu hedote waaginni ajanni ajeenna 50 anga aleenni ikkitinota hirote dani amuraate harunsite gumulantanno.

5) Konni quwi cinaancho quwa (1) worroonnihu heerirono mootimmate loosi minna konni lallawinni diriirsinoonni amuraate agarte hiro jeefisa dandiitannokki ikkito xaadduro hiro addi garinni jeefisa dandiitannota assootu amuraate lainohunni biiro biddisunni gumultanno.

2) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከተዘረዘሩት ዉስጥ ለእያንዳንዱ ግዥ ተገቢ የሆነዉንና ለመንግስት ገንዘብ ከፍተኛ ጥቅም ሊያስገኝ የሚችለዉን የግዥ ዘዴ በመምረጥ ተግባራዊ ማድረግ አለባቸው፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሰረት የመንግስት መስሪያ ቤቶች አግባብነት ያለዉን የግዥ ዘዴ ሲጠቀሙ በስራ ላይ እንዲዉል የተመረጠዉን የግዥ ዘዴ ተፈላጊ ቅድመ ሁኔታዎችን ያሟላ መሆኑን የሚያስረዳ ሰነድ መያዝ ይኖርባቸዋል፡፡

4) የሚፈጸመዉ ግዥ ከአንድ በላይ የሆኑ የግዥ አይነቶችን አጣምሮ የያዘ ሲሆን ግዥዉ ከአጠቃላይ የግምት ዋጋ ቢያንስ ከ 50% (ሀምሳ በመቶ) በላይ የሆነዉን የግዥ አይነት ሥርዓት ተከትሎ ይፈጸማል፡፡

5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አዋጅ የተዘረጋውን ሥርዓት ጠብቀው ግዥ መፈፀም የማይችሉበት ሁኔታ ሲያጋጥም ግዥውን በልዩ ሁኔታ መፈፀም የሚችሉበት የአሠራር ሥርዓት በተመለከተ ቢሮዉ መመሪያ ያወጣል፡፡

31. Faajjete Garafo

1) Faajjete garafo mootimmate loosi minna hasatto noonsa baalunku garafiraanora taalo kaayyo uytanno garafonni hiro gumultanno doogo ikkitanna, faajjete garafonni gumulantanno hiro biilloonyunni qixxaabbinota medebenya garafote sanadenna konni lallawi fooliishsho 7 nna lallawu garinni fulannohu hirote jeefishshi biddissi xawisannota garafote amuraate harunsite gumulama hasiissanno.

2) Mootimmate loosi minna ayee hirono faajjete garafo hirote doogonni gumula hasiissannoha ikkanna faajjete garafo gatisate hedde mitteenni gamba yite gumulama dandiitanno hiro babbada didandiitanno.

3) Mootimmate loosi minna faajjete garafo gobbaanni wole hirote doogga horonsidhanno yannara konne lallawi jeefishshira fulanno biddisinni xawinsoonni assoote hedote giddo eessinoha ikkeenna hirote doogo hirote mixo giddo leella/worama hasiissanno.

32. Bikkado Garafo

1) Bikkado garafo hirote doogo garafote egensiishsha fushsha hasiissukkinni kiironsa bikka ikkitino beeqqanora teessonsara sonkanni

31. ግልፅ ጨረታ

1) ግልጽ ጨረታ የመንግስት መስሪያ ቤቶች ፍላጎት ላላቸዉ ሁሉም ተጫራቾች እኩል ዕድል በሚሰጥ ጨረታ ግዥ የሚፈጸምበት ዘዴ ሲሆን፣ በግልጽ ጨረታ የሚፈጸም ግዥ በባለስልጣኑ የተዘጋጀዉን መደበኛ የጨረታ ሰነድ እና በዚህ አዋጅ ምዕራፍ 7 እና በአዋጁ መሰረት በሚወጣዉ የግዥ አፈጻጸም መመሪያ የተመለከተዉን የጨረታ ስርዓት ተከትሎ መከናወን አለበት፡፡

2) የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ማናቸዉንም ግዥ በግልጽ ጨረታ የግዥ ዘዴ መፈጸም ያለባቸዉ ሲሆን ግልጽ ጨረታን ለማስቀረት በማሰብ በአንድነት ሊፈጸሙ የሚገባቸዉን ግዥዎች ማከፋፈል የለባቸዉም፡፡

3) የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ከግልጽ ጨረታ ዉጪ ሌሎች የግዥ ዘዴዎችን ሲጠቀሙ ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም በሚወጣዉ መመሪያ የተገለጹትን አሰራሮች ግምት ዉስጥ ያስገባ ሆኖ የግዥ ዘዴዉ በግዥ ዕቅድ ዉስጥ መካተት አለበት፡፡

32.ዉስን ጨረታ

1) የውስን ጨረታ የግዥ ዘዴ የጨረታ ማስታወቂያ ማውጣት ሳያስፈልግ ቁጥራቸው ውስን ለሆኑ ተሳታፊዎች

koishshi garinni shiqqanno garafiraano heewisiinse garafote qeelaancho doorranni hirote doogooti.

2) Mootimmate loosi minna konni quwi cinaancho quwa (3) nna (4) worroonni ikkito wo’mituro bikkado garafonni jeefinsanni hirora worroonnita loosu harinsho harunsite hiro jeefisa dandiitanno.

3) Bikkado garafo kiironsa bikkantino garafiraano mereero heewo assatenni faajjete garafo ledo mitto gara ikkino amuraatinni jeeffanno hiro ikkitanna mootimmate loosi minna bikkantino garafonni hiro jeefisa dandiitannohu konni woroonni aantino ikkito giddo mitte wo’miroti:-

(a) Hidhate hasi’noonni uduunni, amaalete gobaanni ikkitino owaante, amaalete owaante woy ijaaru loosi geeshshunni afantino uurrinshuwawa calla afamannoha ikkasi konni lallawi kaminni fulanno biddissinni worranni amuraatinni buunxiro;

(b) Hirote bikki biiro fushshitanno biddissinni bikkado garafora worroonni woxi bikkinni roorinokkiha ikkiro; woy

(c) Heewisamaanote beeqqo ittisannokki garinni qixxaabbinota garafote sanade horoonsiratenni

በአድራሻቸው በሚላክ ግብዣ መሠረት የሚቀርቡ ተጫራቾችን በማወዳደር የጨረታው አሸናፊ የሚመረጥበት የግዥ ዘዴ ነው፡፡

2) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) እና (4) የተቀመጡ ሁኔታዎች ሲሟሉ በዉስን ጨረታ (በተገደበ ጨረታ) ለሚፈፀም ግዥ የተመለከቱ አሠራሮችን በመከተል ግዥ ሊፈፅሙ ይችላሉ፡፡

3) የተገደበ ጨረታ በቁጥር በተገደቡ ተጫራቾች መካከል ውድድር በማካሄድ ከግልፅ ጨረታ ጋር ተመሳሳይ በሆነ ሥርዓት የሚፈፀም ግዥ ሲሆን የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በተገደበ ጨረታ ግዥ መፈፀም የሚችሉት ከሚከተሉት ሁኔታዎች ውስጥ አንዱ ሲሟላ ይሆናል፤

(ሀ) ለመግዛት የተፈለገው ዕቃ፣ ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት፣ የምክር አገልግሎት፣ወይም የግንባታ ሥራ ከተወሰኑ ድርጅቶች ብቻ የሚገኝ መሆኑ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣ መመሪያ በሚቀመጥ ሥርዓት ሲረጋገጥ፣

(ለ) የግዥው መጠን ቢሮዉ በሚያወጣው መመሪያ ለተገደበ ጨረታ ከተቀመጠው የገንዘብ መጠን ያልበለጠ ሲሆን፣ ወይም

(ሐ) የተወዳዳሪዎችን ተሳትፎ በማይገድብ ሁኔታ የተዘጋጀ የጨረታ ሰነድ

ajayi ajeenna mitte higge faajjete garafo fulteenna hewisamaanchu woy loosu mini hasatto wonshanno heewisamaanchi shinqokkiha ikkiro,

4) Bikku Garafo Jeefishsha

Bikku garafo amuraati faajjete garafo ledo mittu garita ikkitanna tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissira xawinsanni.

33. Lamu Deerri Garafonni Jeeffanno Hiro

1) Lamu deerri garafo yaa garafiraano mittu deerri aleenni ikkitino heewonni buunxenna umikki deerrira sa'ino garafiraano aantanno doyiicho heewora koinse garafiraanote mereerinni garafo qeelloha doorranni hirote doogooti.

2) Lamu deerri garafo hiro raqaxxinota ikkituronna hasattote xawishsha tittirshunni qixxeessa mitiimma ikkitanno yannara mootimmate loosi minna lame doyiicho garafo fushshite hasattonsa wonsha dandiitannota garafiraancho sanade shiqishino garafiraancho qeelinoha assite doortanno amuraate ikkanna konni woroonni aantete noo ikkito giddonni mitte wo'ma buuxa hasiissanno:

(a) Hasi'nanni hiro loosu mini deerrinni guuta hasattote xawishsha tittirshunni qixxeessa dandiinannikkiha ikkiro woy hirote ikkito bande

በመጠቀም ቢያንስ አንድ ጊዜ ግልፅ ጨረታ ወጥቶ ተወዳዳሪ ወይም የመሥሪያ ቤቱን ፍላጎት የሚያሟላ ተጫራች ያልተገኘ ሲሆን፣

4) የውስን ጨረታ አፈጻፀም፤

የውስን ጨረታ ሥርዓቶች ከግልፅ ጨረታ ጋር ተመሳሳይ ሆኖ ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣዉ መመሪያ ይገለጻል፡፡

33. <u>በሁለት ደረጃ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ</u>

1) የሁለት ደረጃ ጨረታ ማለት ተጫራቾችን ከአንድ ደረጃ በላይ በሆነ ውድድር በማጣራት እና በመጀመሪያው ደረጃ ያለፉ ተጫራቾችን ለቀጣይ ዙር ውድድር በመጋበዝ ከተጫራቾች መካከል የጨረታው አሸናፊ የሚመረጥበት የግዥ ዘዴ ነዉ፡፡

2) የሁለት ደረጃ ጨረታ ግዥ ውስብስብ ለሆኑና ዝርዝር የፍላጎት መግለጫ ማዘጋጀት አስቸጋሪ በሚሆንበት ጊዜ መሥሪያ ቤቶች ሁለት ዙር ጨረታ በማውጣት ፍላጎታቸውን ሊያሟላ የሚችል የመጫረቻ ሰነድ ያቀረበን ተጫራች በአሸናፊነት የሚመርጡበት ሥርዓት ሲሆን ከሚከተሉት ሁኔታዎች አንዱ መሟላቱ መረጋገጥ አለበት፤

(ሀ) ለሚፈለገው ግዥ በመሥሪያ ቤቱ ደረጃ የተሟላ ዝርዝር የፍላጎት መግለጫ ማዘጋጀት የማይቻል ሆኖ ሲገኝ ወይም

leellisha dandiinannikkihanna loosu minita hirote hasatto luphiimu deerrinni wonshate dandiissiisanno afi-mala hasi'niiro,

(b) Hiro gumullannihu dikkote aana hosate dandaanno uduunne laashshate woy loosate woy xiinxallotenna latishshu fulo riqiwate ikkikkinni mootimmate loosi mini: xiinxallote, wo'naalshu, xiinxallotenna latishshu loossa jeefisate dandiissiisanno sheemaate gumulate hasi'riro,

(c) Garafo fultanno gede assineenna hasi'nanni hiro akati woy loosamate gari xawo ikka hoogate korkaatinni heewisamaano garafote shiqa hoogguha ikkiro woy shiqqeewoti garafiraancho sanadda tuganturo nna kuni ikkinohuno loosu mini guuta hasattote xawishsha tittirshunni qixxeessa dandaa hoogeenna ikkinota buunxiro,

(d) Hirranni uduunne, amaalete gobbaanni ikkitino owaante, amaalete owaante, ijaaru loosi akate woy loosamate gara lainohunni heewisamaanote ledo hasaawa assa hasiissuro.

3) Mootimmate loosi minna hirote heerannose baxxino akati garinni balanxe heewisamaanote ikkadimma kaima assine keeno assa hasiissano yite ammanturo hirote dani garinni gobboomu

የግዥውን ባህሪ ለይቶ ለማሳየት የማይቻል በሚሆንበት ጊዜ እና የመሥሪያ ቤቱን የግዥ ፍላጎት በከፍተኛ ደረጃ ለማሟላት የሚያስችል መፍትሄ ሲፈለግ፣

(ለ) ግዥው የሚካሄደው በገበያ ላይ ሊውሉ የሚችሉ ዕቃዎችን ለማምረት ወይም የምርምር እና የልማት ወጪዎችን ለመተካት ሳይሆን የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የምርምር፣ የሙከራ፣ የጥናት እና የልማት ሥራዎችን ለማከናወን የሚያስችል ውል መፈፀም ሲፈልግ፣

(ሐ) ጨረታ እንዲወጣ ተደርጎ በሚፈለገው ግዥ ባህርይ ወይም ተፈጥሮ ግልፅ አለመሆን ምክንያት ተወዳዳሪዎች በጨረታው ያልቀረቡ እንደሆነ ወይም የቀረቡት የመጫረቻ ሰነዶች ውድቅ ሲደረጉ እና ይህም የሆነው መሥሪያ ቤቱ የተሟላ የፍላጎት መግለጫ ዝርዝር ማዘጋጀት ባለመቻሉ መሆኑ ሲታመን፣

(መ) የሚገዛውን ዕቃ፣ ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት፣ የምክር አገልግሎት ወይም የግንባታ ሥራ ባህርይ ወይም ተፈጥሮ አስመልክቶ ከተወዳዳሪዎች ጋር ውይይት ማድረግ ሲያስፈልግ፡፡

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ግዥው ከሚኖረው የተለየ ባህርይ አንፃር በቅድሚያ የተወዳዳሪዎችን ብቃት መሠረት በማድረግ ግምገማ ማድረግ አለብኝ ብሎ ሲያምኑ እንደግዥው ዓይነት ብሔራዊ ወይም ዓለም

woy kalqoomu balaxote ikkadimma buuxate garafo fushshite hiro gumula dandiitanno.

4) Konni quwi cinaancho quwa (1) kayise (3) worroonnihu agarammowa heereenna konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.

34. Heewisamate Hedo Xa’mine Gumullanni Hirote Doogo

Heewisamate hedo xa’mine gumullanni hiro doogo mootimmate loosi minna amaaletenna woloota buqqete ogimma owaante hasattonsa wonshate ikkitote garinni heewisamaano woy garafiraano mittu deerri aleenni ikkitino heewonni buuxatenninna umikki deerrira sa’inore aantanno doycho heewora koinse garafiraanote mereerinni garafo qeelinoha doorrannita hirote doogo ikkitanna tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni xawinsanni.

35. Qooxeessu Faajjete Garafonni Gumullanni Hiro

1) Qooxeessu faajjete garafonni jeeffanno hiro dandaami geeshsha qooxeessaho afantannori baalunku heewisamaanora faajje fushshinanni qooxeessu egensiishshi garinni assinanni heewonni qeelino garafiraancho bandanni amuraateeti.

አቀፍ የቅድመ ብቃት ማረጋገጫ ጨረታ በማውጣት ግዥ ሊፈፅሙ ይችላሉ፡፡

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እስከ (3) የተደነገገዉ እንደተጠበቀ ሆኖ ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ ይገለጻል፡፡

34. የመወዳደሪያ ሀሳብ በመጠየቅ የሚፈጸም የግዥ ዘዴ

የመወዳደሪያ ሀሳብ በመጠየቅ የሚፈጸም የግዥ ዘዴ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የምክር እና ሌሎች አዕምሯዊ የሙያ አገልግሎት ፍላጎታቸውን ለማሟላት እንደ ሁኔታው ተወዳዳሪዎችን ወይም ተጫራቾችን ከአንድ ደረጃ በላይ በሆነ ውድድር በማጣራት እና በመጀመሪያው ደረጃ ያለፉትን ለቀጣይ ዙር ውድድር በመጋበዝ ከተጫራቾች መካከል የጨረታውን አሸናፊ የሚመርጡበት የግዥ ዘዴ ሲሆን፤ ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣ መመሪያ ይገለጻል፡፡

35. በአከባቢ ግልጽ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ

1) በአከባቢ ግልጽ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ እስከተቻለ ድረስ በአካባቢ ለሚገኙ ለሁሉም ተወዳዳሪዎች ክፍት በማድረግ በሚወጣ የአካባቢ ማስታወቂያ መሠረት በሚደረግ ውድድር አሸናፊው ተጫራች የሚመረጥበት ሥርዓት ነዉ፡፡

2) Mootimmate loosi minna balaxxe mixira dandiitu geeshsha hiro faajjete garafo doogonni jeefisa noonsa. Ikkeennano kayiinni mixirate dandaamanteewokkire, dikkote yine qixxeessinoonnire, hakkawoyintenni horote aana hossannore, woy gamba assine hidha dandiinannikkire, woy afamino waagi noonsare; uduunne, amaalete gobbaanni ikkitino owaante, amaalete owaante, woy ijaaru loossa hirote doogora biddissu aana fajjinoonni woxi bikki garinni qooxeessu faajjete garafo hirote doogonni hiro gumula dandiinanni.

3) Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonniri heerirono qoqqowu mootimma hundaanni heedhanno rosu uurrinsha sagalete ikkitanno shiqishshanna shaqaxe laashshate handaarira bobbakkino mittimmate loosi gambooshshiwiinni woy laashshaanowiinni woy gobbate gobbaadinni abbitannoriwiinni qooxeessu faajjete garafonni hiro gumullannita baxxino assoote konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.

4) Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonniri heerirono mootimmate loosi minna noosa baxxino loosu akati korkaatinni elekitironikete hirote amuraate woy wole mittu dani doorsha

2) የመንግሥት መስሪያ ቤቶች አስቀድሞ ማቀድ እስከቻሉ ድረስ ግዥን በግልጽ የጨረታ ዘዴ መፈጸም አለባቸዉ፡፡ ሆኖም ግን ሊታቀዱ ያልቻሉ፣ ለገበያ ተብለው የተዘጋጁ፣ ወዲያውኑ ጥቅም ላይ የሚውሉ፣ ወይም በጅምላ ሊገዙ ያልቻሉ፣ ወይም የታወቀ ዋጋ ያላቸው፣ ዕቃዎችን፣ ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶችን፣ የምክር አገልግሎቶችን ወይም የግንባታ ሥራዎችን ለግዥ ዘዴዉ በመመሪያ ላያ በተፈቀደዉ የገንዘብ መጠን መሠረት በአካባቢ ግልጽ ጨረታ የግዥ ዘዴ ግዥ መፈጸም ይችላሉ፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተቀመጠው ቢኖርም በክልል መንግሥት ሥር ያሉ የትምህርት ተቋማት የምግብ ግብዓት አቅርቦቶችን እና ሸቀጣ ሸቀጦችን በማምረት ዘርፍ ከተሠማሩ ህብረት ስራ ማህበራት ወይም ከአምራቾች ወይም ከአስመጪዎች በአካባቢ ግልጽ ጨረታ ግዥ የሚፈፅሙበት የተለየ አሠራር በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ ቢኖርም የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ባላቸው የተለየ የሥራ ባህሪ ምክንያት የኤሌክትሮኒክ የግዥ ሥርዓት ወይም

horoonsi'ne xiinxallonna xiinxaawo, hattono hakimete uduunni owaantera ikka dandiitanno gibiate, keeshshitanno yanna harancho ikkino uduunne, woy fojo agarre gumullanni uduunne, hattono minu kira, qajeelshunna hasaawu bare koinyi owaante hiro qooxeessu faajjete garafonni hiro gumula dandiitanno. (Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.)

5) Qooxeessu faajjete garafonni jeeffanno hiro mootimmate loosi minna diru hirote mixo giddo mixira noonsa.

6) Gadachitanno ikkito xaadate korkaatinni mixote gobbaanni gumulantannoti qooxeessu faajjete garafo hiro loosu minuhu aliidi sooreessinni fajjama hasiissanno.

7) Qooxeessu faajjete garafonni jeeffanno hiro mootimmate loosi mini handaaru giddo bobbakkino heewisamaanora hasiissannoti heewisamate kaayyo aamamase buuxa hasiissanno.

ሌሎች ተመሳሳይ አማራጮችን በመጠቀም ለጥናት እና ምርምር፣ እንዲሁም ለሕክምና መሣሪያዎች አገልግሎት ሊውሉ የሚችሉ ግብዓቶችን፣ የቆይታ ጊዜያቸው አጭር የሆኑ ዕቃዎችን ወይም ሚስጥራዊነታቸው ተጠብቆ ሊፈፀሙ የሚገባቸው ግዥዎችን እንዲሁም የቤት ኪራይ፣ የሥልጠና ወይም የዉይይት መድረክ መስተንግዶ አገልግሎት ግዥዎችን በአከባቢ ግልጽ ጨረታ የግዥ ዘዴ ሊፈፅሙ ይችላሉ፡፡ (ዝርዝር አፈጻጸሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣዉ መመሪያ ይወሰናል)፡፡

5) በአከባቢ ግልጽ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ዓመታዊ የግዥ ዕቅድ ውስጥ መካተት አለበት፡፡

6) አስገዳጅ ሁኔታ በማጋጠሙ ምክንያት ከዕቅድ ውጪ የሚፈፀም የአካባቢ ግልጽ ጨረታ ግዥ በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ መፈቀድ ይኖርበታል፡፡

7) በአከባቢ ግልጽ ጨረታ ለሚፈፀም ግዥ የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በዘርፉ ለተሠማሩ ተወዳዳሪዎች ተመጣጣኝ የመወዳደር ዕድል መስጠቱን ማረጋገጥ አለበት::

36. <u>Xaaddotenni Jeeffanno Hiro</u>

1) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanniha ikkanna mootimmate loosi minna hiro xaaddotenni gumula dandiitannohu konni woroonni aantete worroonni ikkito giddo mittu wo'miro ikkanna tini hirote doogo shiqishaanote woy heewisamaanote mereero heewo heedhannokki gede woy mitto garafiraancho horoonsiraancho assate hendeenna horote aana hosseewokkiha ikkasi buuxate yawo noonsa:

(a) Uduunnu, amaalate gobbaanni ikkitino owaante, amaalete owaante woy ijaaru loosi afamannohu mittu heewisamaanchiwa calla ikkiro,

(b) Hiro lowanta wiinamunnita ikkasenni kainohunni hakkawoyintenni gumulama hoogguro mannu heeshshonna jajju aana jawu qarri kalaqamannohanna loosu mini loosi jeefishshi aana gawajjo iillitannoha ikkasi buunxiro;

(c) Loosu mini qixxeessino garafote sanade mitiimma korkaatinni ikka hoogiro hasi'nanni shiqo wole hirote doogonni gumula dandaa hoongoonniha ikkasi buunxiro,

36. <u>በቀጥታ የሚፈፀም ግዥ</u>

1) ዝርዝር አፈፃፀሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ግዥን በቀጥታ መፈፀም የሚችሉት ከሚከተሉት ሁኔታዎች አንዱ ሲሟላ ሲሆን፣ ይህ የግዥ ዘዴ በአቅራቢዎች ወይም ተወዳዳሪዎች መካከል ውድድር እንዳይኖር ወይም አንድን ተጫራች ለመጥቀም ታስቦ ጥቅም ላይ ያልዋለ መሆኑን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው፤

(ሀ) ዕቃው፣ ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት፣ የምክር አገልግሎቱ ወይም የግንባታ ሥራው የሚገኘው ከአንድ ተወዳዳሪ ብቻ ሲሆን፣

(ለ) ግዥው በጣም አስቸኳይ ከመሆኑ የተነሳ ወዲያውኑ ካልተፈፀመ በሰው ሕይወት እና ንብረት ላይ ከባድ ችግር የሚፈጥርና በመሥሪያ ቤቱ ሥራ አፈፃፀም ላይ ጉዳት የሚያስከትል መሆኑ ሲረጋገጥ፣

(ሐ) መሥሪያ ቤቱ ባዘጋጀው የጨረታ ሰነድ ችግር ምክንያት ካልሆነ በስተቀር የሚፈለገው አቅርቦት በሌሎች የግዥ ዘዴዎች ማሳካት ያልተቻለ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

(d) Balaxe hirammo uduunnira woy amaalete gobbaanni ikkitino owaantenni xaaddannota woy soorrishshu uduunne woy ledote owaante hidha hasiissuronna kuri’’u muliissamaano woy soorrishshu uduunne woy ledote owaante wolu heewisamaanchiwiinni hira mootimmate loosi mini horoonsiranni noo uduunni woy owaante ledo xaadannokkiha ikkasi korkaatinni umikki shiqishaanchiwiinni hira gattannokkita ikkituro,

(e) Hirote biddissinni assinanni ki’ishshi agarammowa hereenna hendoonnikki ikkito xaadate korkaatinni umi sheemaati giddo nookkiti ledote ijaaru loossa loosiisa hasiissuha ikkironna tekinikete woy miinjaame horo korkaatinni kuri ledote ijaari loossa umi sheemaatinni bande loosiisa dandiinannikkiha ikkiro,

(f) Hirote biddissinni assinanni ki’ishshi agarammowa heereenna qeelinohu heewotenni doorami gedensaanni malaatinsoonni sheemaati gobbaanni umikki hiro gumulloonniti amaalete gobbaanni ikkitino owaante woy amaalete owaante loossa woy shiqishate sheemaati ikkadu garinni gumulamasinni nna fulo ajishannohanna lifinxe afisiissannoha ikkasi buuxanturo balaxe

(መ) አስቀድሞ ለተገዙ ዕቃዎች ወይም ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች ተጓዳኝ ወይም መለዋወጫ ዕቃዎችን ወይም ተጨማሪ አገልግሎቶችን መግዛት ሲያስፈልግ እና እነዚህን ተጓዳኝ ወይም መለዋወጫ ዕቃዎችን ወይም ተጨማሪ አገልግሎቶችን ከሌላ ተወዳዳሪ መግዛት የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከሚጠቀምበት ዕቃ ወይም አገልግሎት ጋር የማይጣጣም በመሆኑ ምክንያት ከመጀመሪያው አቅራቢ መግዛት የግድ ሲሆን፣

(ሠ) በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ያልታሰቡ ሁኔታዎች በማጋጠማቸው ምክንያት በመጀመሪያ ውል ውስጥ ያልተካተቱ ተጨማሪ የግንባታ ሥራዎች ማሠራት አስፈላጊ ሲሆንና በቴክኒክ ወይም በኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ምክንያት እነዚህን ተጨማሪ የግንባታ ሥራዎች ከመጀመሪያው ውል ነጥሎ ማሠራት የማይቻል ሲሆን፣

(ረ) በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አሸናፊው በውድድር ከተመረጠ በኋላ ከተፈረመ ውል ውጭ የመጀመሪያው ግዥ የተከናወነባቸው ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎት ወይም የምክር አገልግሎት ሥራዎች ወይም አቅርቦቶች ውል አጥጋቢ በሆነ ሁኔታ መጠናቀቁ እና ቁጠባንና ቅልጥፍናን

sheemaate malaatisino shiqishaanchi loosanno gede woy shiqishanno assa hasiissuha ikkiro,

(g) Mootimmate loosi minna heedhannonsata baxxitinota hirote hasatto wonshirate dikkotenni xinqine hiro gumulate gadachitanno ikkito kalaqanturo, woy hirote biddissinni gumullanni woxi bikkini roortinokkita shiimamaadda hiro ikkituro,

(h) Hirranniri harancho yannara keeshshannoha, mootimmate loosi minnara addi horo afisiisanno garinni jeeffannotanna medebenya shiqishate bobbakkino heewisamaanowiinni afama dandaannokki uduunne woy owaante hiro ikkiro,

(i) Mootimmate baajeettenni galtanno loosi minna hedhannonsata uduunnunna owaantete hiro hasattora fulo baatte wolootta mootimmate baajjeettenni galtanno loosi minnawiinni hiro jeefisa hasidhuro,

(j) Loosu minna noonsa baxxino loosi akati korkaatinni heewotenni afama dandiitannokkire xiinxaawotenna xiinxallote, fayyimmate uduunni owaantera ikkitanno gibiate, hattono fojo agarameenna gumulama hasiissanno hiro wolu baxxino doorshi hoogasi korkaatinni mittu shiqishaanchiwiinni xaaddote hiro jeefisa hasiissinoha ikkasi aliidi sooreessi ammaniro,

የሚያስገኝ መሆኑ በመረጋገጡ ቀደም ሲል ውሉን ከፈረመው አቅራቢ እንዲሠራ ወይም እንዲቀርብ ማድረግ አስፈላጊ ሲሆን፣

(ሰ) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ለሚኖራቸው የተለየ የግዥ ፍላጎት ማሟያ ከገበያ በለቀማ ግዥ መፈፀም የሚያስገድዳቸው ሁኔታ ሲፈጠር፣ ወይም በግዥ መመሪያው ከሚወሰን የገንዘብ መጠን ያልበለጠ ጥቃቅን ግዥዎች ሲሆኑ፣

(ሸ) ሽያጩ ለአጭር ጊዜ የሚቆይ፣ ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ልዩ ጥቅም በሚያስገኝ ሁኔታ የሚፈፀም እና በመደበኛ አቅራቢነት ከተሰማሩ ተወዳዳሪዎች ሊገኝ የማይችል ዕቃ ወይም አገልግሎት ግዥ ሲሆን፣

(ቀ) የመንግሥት ባለበጀት መሥሪያ ቤቶች ለሚኖራቸው የዕቃና አገልግሎት ግዥ ፍላጎት ወጪን በመሸፈን ከሌሎች የመንግሥት ባለበጀት መሥሪያ ቤቶች ግዥ መፈፀም ሲፈልጉ፣

(በ) መሥሪያ ቤቶች ባላቸው የተለየ የሥራ ባህርይ ምክንያት በውድድር ሊገኙ የማይችሉ ለጥናት እና ምርምር፣ ለሕክምና መሣሪያዎች አገልግሎት የሚውሉ ግብዓቶችን እንዲሁም ሚስጥራዊነታቸው ተጠብቆ ሊፈፀሙ የሚገባቸው ግዥዎችን ሌላ የተለየ አማራጭ ባለመኖሩ ምክንያት ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ግዥ መፈፀም አስፈላጊ መሆኑ በበላይ ኃላፊው ሲታመንበት፤

(k) Wolu hiro jeefisino loosi mine albaanni faajjete garafo hirote doogonni hiroonni uduunne, woy amaalete gobbaanni ikkitino owaante ledo danunninna waagunni mittu dani hiro albaanni shiqishsha jeefisino shiqishaanchiwiinni mitte hinge calla jeefisa yannate hattono loosu minira uytannota miinjaame horo garinni horo afisiissannota ikkase loosu minihu aliidi sooreessinni ammananturo,

(ተ) በሌላ ግዥ ፈጻሚ መሥሪያ ቤት ቀደም ሲል በግልጽ ጨረታ የግዥ ዘዴ ከተገዙ ዕቃዎች፣ ወይም ከምክር ዉጭ ከሆኑ አገልግሎቶች ጋር በዓይነት እና በዋጋ አንድ ዓይነት የሆነ ግዥዎችን ቀደም ሲል አቅርቦቱን ከፈጸመዉ አቅራቢ ለአንድ ጊዜ ብቻ መፈጸም ከጊዜ፣ እንድሁም ለመስሪያ ቤቱ ከሚሰጠዉ ኢኮኖሚያዊ ፋይዳ አንጻር አዋጭ መሆኑ በመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ሲታመንበት፣

(l) Waagansa mootimma gumultanno uduunnenna amaalete gobbaanni ikkitino owaante ikkituro,

(ቸ) ዋጋቸው በመንግሥት የሚወሰን ዕቃዎች እና ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች ሲሆኑ፣

(m) Uduunne, amaalete gobbaanni ikkitino owaante woy amaalete owaante: egennantinorinni nna biiro yanna yannatenni baddanno uurrinshate tittirshi giddo e’ino uurrinshanni: internetete dikkora heerannohu, waagu balaxe internetetenni dagate faajje ikkinohu, hiro elekitironikete doogonni calla jeeffannohu nna loosu minihu aliidi sooreessi konni garinni hiro jeefamase mootimmatenna loosu minita horo agarsiissannota ikkase ammaniro,

(ነ) ዕቃው፣ ከምክር ውጭ የሆነ አገልግሎቱ ወይም የምክር አገልግሎት በሚታወቁ እና ቢሮዉ በየጊዜው በሚለየው የድርጅቶች ዝርዝር ውስጥ በተካተቱ ድርጅቶች በበይነ-መረብ ገበያ የሚገኝ፣ ዋጋው አስቀድሞ በበይነ-መረብ ለሕዝብ ይፋ የተደረገ፣ ግዥው በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ብቻ የሚፈፀም እና የመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ በዚህ መልኩ ግዥው መፈፀሙ የመንግሥትን እና የመሥሪያ ቤቱን ጥቅም የሚያስጠብቅ መሆኑን ሲያምንበት።

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) fidale (g) nna (m) garinni xaaddote gumullanni hirora borrote sheemaate malaatisa dihasiissanno.

3) Mootimmate loosi minna konni quwira worroonni garinni gumultanno hiro wolootta doogonni jeefisa dandiinannikkita buuxisiissannota hattono hiro mittu shiqishaanchiwiinni jeefisate hasiisinoha ammansiisanno korkaata, hasi’nanni silanchimma, batinye, shiqinshanni yannanna ikkito kultannota sanadete irkisamino xawishsha amada hasiissannonsa.

4) Mittu shiqishaanchiwiinni xaaddotenni gumulantanno hiro diridire/hasaawa assinanni gara nna tittirshu harinsho biddissunni gumullanni.

5) Konni quwira cinaancho quwa (1) kayise (4) worroonnihu heerirono; mittu mootimmate baajettenni galannohu mootimmate loosi mini: silanchimmate, waagunna yannate garinni woyyaawino doorshi heerasi buuxiro ijaaru loosonna amaalete owaante hiro xaaddotenni mootimmate latishshu uurrinshubbanni jeefisa dandaanno. Tittirsha fultanno wodhoninna biddisinni gumullanni.

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ፊደል ተራ (ሰ) እና (ነ) መሠረት በቀጥታ ለሚፈፀሙ ግዥዎች የፅሑፍ ውል መዋዋል አያስፈልግም፡፡

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች መሠረት የሚፈፅሟቸውን ግዥዎች በሌሎች ዘዴዎች መፈፀም የማይቻል መሆኑን የሚያረጋግጥ፣ እንዲሁም ግዥውን ከአንድ አቅራቢ ለመፈጸም ያስፈለገበትን አሳማኝ ምክንያት፣ ተፈላጊ ጥራት፣ ብዛት፣ የማቅረቢያ ጊዜና ሁኔታዎች የሚያስረዳ በሰነድ የተደገፈ መግለጫ መያዝ አለባቸው፡፡

4) ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ በሚፈፀም ግዥ ድርድር የሚደረግባቸው ሁኔታዎች እና ዝርዝር ሂደት በመመሪያ ይወሰናል፡፡

5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እስከ (4) የተደነገገው ቢኖርም አንድ ባለበጀት የመንግስት መስሪያ ቤት ከጥራት፣ ከዋጋ እና ከግዜ አንፃር የተሻለ አማራጭ መኖሩን ካረጋገጠ የግንባታ ስራን እና የምክር አገልግሎት ግዥን በቀጥታ ከመንግስት የልማት ድርጅቶች መፈፀም ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ እና መመሪያ ይወሰናል፡፡

37. Dikkote Doorsha

1) Mootimmate loosi minna jeefissanno hiro daninni, akatinninna woxu bikini ka'atenni qooxeessu, gobboomu woy kalqoomu dikkote doorsha horoonsiratenni hiro gumula dandiitanno.

2) Mootimmate loosi minna gobboomu faajjete garafonni dikkote doorshinni hiro jeefisate aantanno ikkito wo'mansa buuxa hasiissannonsa:

(a) Hirote hedote waagi konni lallawi garinni fulanno hirote jeefishshi biddissinni kalqoomu faajjete garafora fajjinoonni woxu bikkira woroonni ikkasi,

(b) Hirote hedote waagi hirote jeefishshi biddissinni gobboomu faajjete garafora gumullanni woxi bikkira aleenni ikkirono hasi'nanni shiqo afira dandiinannihu gobbate giddo calla ikkasi,

3) Mootimmate loosi minna kalqoomu faajjete garafonni dikkote doorshi hiro jeefisate aantanno ikkito giddonni mittu wo'masi buuxa hasiissannonsa:

37. የገበያ አማራጮች

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ከሚፈፅሙት ግዥ ዓይነት፣ ባህሪ እና የገንዘብ መጠን በመነሳት አካባቢያዊ፣ ብሔራዊ ወይም ዓለም ዓቀፍ የገበያ አማራጭን በመጠቀም ግዥ ሊፈፅሙ ይችላሉ፡፡

2) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በብሔራዊ ግልፅ ጨረታ የገበያ አማራጭ ግዥ ለመፈፀም የሚከተሉት ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል፤

(ሀ) የግዥው ግምታዊ ዋጋ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው የግዥ አፈፃፀም መመሪያ ለዓለም አቀፍ ግልፅ ጨረታ ከተፈቀደው የገንዘብ ጣሪያ በታች መሆኑን፣ ወይም

(ለ) የግዥው ግምታዊ ዋጋ በግዥ አፈፃፀም መመሪያው ለብሔራዊ ግልፅ ጨረታ ከሚወሰነው የገንዘብ ጣሪያ በላይ ቢሆንም፣ የሚፈለገውን አቅርቦት ማግኘት የሚቻለው በሀገር ውስጥ ብቻ መሆኑን፡፡

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዓለም አቀፍ ግልፅ ጨረታ የገበያ አማራጭ ግዥ ለመፈፀም ከሚከተሉት ሁኔታዎች ውስጥ አንዱ መሟላቱን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል፤

(a) Hirote hedote waaga konni lallawi garinni fulanno biddissinni gobboomu faajjete garafora worroonni woxi bikkira aleenni ikkasi, woy;

(b) Hirote hedote waagi hirote jeefishshi biddissinni kalqoomu faajjete garafora gumullanni woxu bikkira woroonni ikkirono hasi'nanni hiro gobbate giddo jeefisa dandiinannikkiha ikkasi.

4) Konni quwi cinaancho quwa (2) & (3) worroonniri agarammowa heereenna gobbate gobbaadi kubbaaniyi shiqqara hasi'noonnikkiha ikka hoogiro gumaame ikkitino heewo heedhara dandiitannokkita ammanniro mootimmate loosi minna faajjete garafo gobbaanni wolootta fajjinoonni hirote doogga horoonsi'ne gobboomu woy kalqoomu dikkote doorshinni hiro jeefisa dandiitanno.

5) Konni lallawi garinni fulanno biddissinni baxxino garinni wora hoongiro konni quwi cinaancho quwa (4) xawinsoonni garinni wolootta hirote doogga horoonsi'ne kalqoomu dikkonni hiro jeefisa dandiinannihu konni lallawinninna konne lallawa aane fulanno biddissinni hirote dooggara worroonni assoote harunsine ikka noosi.

(ሀ) የግዥው ግምታዊ ዋጋ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ለብሔራዊ ግልፅ ጨረታ ከተመለከተው የገንዘብ ጣሪያ በላይ መሆኑን፣ ወይም

(ለ) የግዥው ግምታዊ ዋጋ በግዥ አፈፃፀም መመሪያው ለዓለም አቀፍ ግልፅ ጨረታ ከሚወሰነው የገንዘብ ጣሪያ በታች ቢሆንም፣ የሚፈለገውን ግዥ በሀገር ውስጥ መፈፀም የማይቻል መሆኑን፡፡

4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) እና (3) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የውጪ ኩባንያዎች እንዲሳተፉ ካልተደረገ በስተቀር ውጤታማ የሆነ ውድድር ሊኖር እንደማይቻል ሲታመንበት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ከግልፅ ጨረታ ውጪ ሌሎች የተፈቀዱ የግዥ ዘዴዎችን በመጠቀም በብሔራዊ ወይም በዓለም አቀፍ የገበያ አማራጮች ግዥ መፈፀም ይችላሉ፡፡

5) በዚህ አዋጅና በአዋጁ መሠረት በሚወጣው መመሪያ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) በተገለፀው መሠረት ሌሎች የግዥ ዘዴዎችን በመጠቀም ከዓለም አቀፍ ገበያ ግዥ መፈፀም የሚቻለው በዚህ አዋጅ እና ይህን አዋጅ ተከትሎ በሚወጣው መመሪያ ለየግዥ ዘዴዎች የተቀመጠውን አሠራር ተከትሎ መሆን አለበት፡፡

6) Biilloonyu biirotenna hajo la’annonsa bissa ledo amaalamatenni mootimmate loosi minna kalqoomu garafo yannara horoonsidhara hasiissannonsaha kalqoomu daddalu qaallanna ikkito gumultanno.

6) ባለሥልጣኑ ከቢሮዉ እና ከሚመለከታቸው ሌሎች አካላት ጋር በመመካከር የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በዓለም አቀፍ ጨረታ ወቅት ሊጠቀሙ የሚገባቸውን ዓለም አቀፍ የንግድ ቃላትና ሁኔታዎች ይወስናል።

38. Hirote Hayyo

38. **የግዥ ስልቶች**

1) Mootimmate loosi minna hirote akati garinni konni woroonni tittirshunni worroonni hayyo horoonsidhe hiro jeefisa dandiitanno.

(a) Istratejete hiro;

(b) Hanqafotenni jeeffanno hiro;

(c) Gutu hiro;

(d) Lizete simiimmenni jeeffanno hiro;

(e) Meessi wolqanni jeeffanno loossa hiro;

(f) Terinikete hiro;

(g) Elekitronikete soorro kayshi garafo;

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንደ ግዥው ባህሪ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ስልቶች በመጠቀም ግዥ መፈፀም ይችላሉ፤

(ሀ) ስትራቴጂያዊ ግዥ፣

(ለ) በማዕቀፍ የሚፈፀም ግዥ፣

(ሐ) የጋራ ግዥ፣

(መ) በሊዝ ስምምነት የሚፈፀም ግዥ፣

(ሠ) በራስ ኃይል የሚፈፀሙ ሥራዎች ግዥ፣

(ረ) የተርንኪ ግዥ፣

(ሰ) የኤሌክትሮኒክ ልውጥ ሐራጅ ጨረታ።

2) Qoqqowoomu horo noonsare ikkansanni mereershaho jeeffannoti istratejete hiro biirotenni gumulantannohanna jeeffannoha ikkanno.

2) ክልላዊ ጠቀሜታ ያላቸው በመሆናቸው በማዕከል የሚፈፀሙ ስትራቴጂያዊ ግዥዎች በቢሮዉ የሚወሰኑና የሚከናወኑ ይሆናል።

3) Hanqafote hiro mootimmate loosi minna aante noonsare mitti mittinsa hasatto wonshirate woy mittu aleenni ikkitino loosi minna aante aantenni hasantannore mitto dana lawanno uduunnenna amaalete gobbaanni ikkitino owaante hiro gamba assine mereershaho gumullannita hirote hayyo ikkitanna konni lallawi quwa 62 nna quwa 63 aana worroonni assoote harunse jeefanno.

3) የማዕቀፍ ግዥ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ተከታታይነት ያላቸው የተናጠል ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ መሥሪያ ቤቶች በተከታታይ የሚፈለጉ ተመሳሳይነት ያላቸው ዕቃዎችና ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች ግዥ በጥቅል በማዕከል የሚፈጸምበት የግዥ ስልት ሲሆን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 እና አንቀጽ 63 ላይ የተደነገገውን አሠራር ተከትሎ ይፈፀማል፡፡

4) Gutu hiro lamu woy lamu aleenni ikkitino loosi minna biilloonyu konni lallawi quwa 62 cinaancho quwa (3) garinni fushshanno tittirshira e’inokkirinna gutu hasattonsa wonshate fultanno garafo garinni qeelino garafiraanchi ledo sheemaate amadatenni jeeffanno hirote hayyooti.

4) የጋራ ግዥ ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ መሥሪያ ቤቶች ባለሥልጣኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት በሚያወጣው ዝርዝር ያልተካተቱና የጋራ ፍላጎታቸውን ለማሟላት በሚወጣ ጨረታ መሠረት አሸናፊ ከሚሆነው ተጫራች ጋር ውል በመያዝ የሚፈፀም የግዥ ስልት ነው፡፡

5) Tenne fooliishsho woro agarante heedheenna mootimmate loosi minna mootimmate afisiissannota miinjaame horo hedote giddo woratenni noonsa loosu akati korkaatinni liizete simiimme garinni hiro gumultannoha ikkanna tittirshu assoote konni lallawi garinni biirotenni fulanno biddissinni gumulanni

5) የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ለመንግሥት የሚያስገኘውን ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ከግምት በማስገባት ባላቸው የስራ ባህሪይ ምክንያት በሊዝ ስምምነት መሠረት ግዥ የሚፈፅሙበት ሁኔታ ሲሆን ዝርዝር አሠራር በዚህ አዋጅ መሠረት በቢሮዉ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

6) Mootimmate loosi mini umisita mannu wolqanna uduunne horoonsiratenni garafote harinsho nookkiha umisinni ijaara woy amaalete gobbaanni ikkitino owaante looso loosanno hirote hayyo ikkitanna tittirshu jeefishsha biddissunni gumullanni.

7) Mootimmate loosi minna umonsa dandiite babbaxxitino garafonni gumulama dandiitannore mitte projekite biso ikkitino hiro injeessite mitte garafonni jeefisa horo heedhanno yite ammanturo hiro terinikini hiro jeefisa dandiitannoha ikkanna tittirsha biddissunni gumullanni.

8) Elekitironike soorro haraaje garafo elekitronike doogo horoonsiratenni garafiraano loosu minnanni hasantanno uduunnenna amaalete gobbaanni ikkitino owaante waagansa ajishshanni heewisantanno hayyo ikkanna tittirshu assoote biddissunni gumullanni

6) የመንግሥት መሥሪያ ቤት የራሱን የሰው ኃይልና መሣሪያ በመጠቀም ያለ ጨረታ ሂደት በራሱ ግንባታን ወይም ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎት ሥራን የሚያከናውንበት የግዥ ስልት ሲሆን ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

7) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ራሳቸውን ችለው በተለያየ ጨረታ ሊፈፀሙ የሚችሉ የአንድ ፕሮጀክት አካል የሆኑ ግዥዎችን በማቀናጀት በአንድ ጨረታ መፈፀሙ አዋጭና ጠቀሜታ እንደሚኖረው ሲያምኑ ግዥውን በተርንኪ ግዥ መፈፀም የሚችሉ ሲሆን ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

8) የኤሌክትሮኒክ ልውዉጥ ሐራጅ ጨረታ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ በመጠቀም ተጫራቾች በመሥሪያ ቤቶች ለሚፈለጉ ዕቃዎችና ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች ዋጋቸውን እየቀነሱ የሚወዳደሩበት ስልት ሲሆን ዝርዝር አሠራሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

FOOLIISHSHO LEE

MOOTIMMATE JAJJI AMADOOSHSHE, HOROONSI'NANNI GARANNA KAYISHA

39. Xaphoomu wodhi-woro

Mittu mittunku mootimmate loosi minihu aliidi sooreessi mootimmate jajja garunni amadanna horoonsira, harunsanna hasiisiha ikke leelliro, yannatenni kayshu loosi loosamasi buuxa hasiissannosi.

40. Jajja Amadate Hexxo

Ayeehano mootimmate jajja annimmatenni amadate callicho hexxo kaajjitinota loosu mini timo gumulsiisate nna owaante lifixa assatenni gumaamimmanna ikkado assate ikka noosi.

41. Horoonsi'nanni Garanna Gatamarsha

1) Mootimmate loosi minihu aliidi sooreessi loosu mini hundaanni heedhanno kaameellanna xexxerrisa nna wolootta maashinna horora ikkano laamba, zayiitenna qiwaate hattono wole ayeehuno mootimmate jajji loosu mini yawo gumaame assanno garinni horote aana hosansa buuxa hasiissannosi.

ምዕራፍ ስድስት

የመንግስት ንብረት አያያዝ፣አጠቃቀምና አወጋገድ

39. አጠቃላይ መርህ

እያንዳንዱ የመንግስት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ የመንግስት ንብረት በአገባቡ መያዝ እና የመጠቀም፣ የመከታተል እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በወቅቱ የማሰወገድ ተግባር መከናወኑን ማረጋገጥ አለበት፡፡

40. ንብረትን የመያዝ ዓላማ

ማናቸዉም የመንግስት ንብረት በባለቤትነት የመያዝ ብቸኛ ዓላማ የጸደቁትን የመሥሪያ ቤቱን ግቦች ለማስፈጸም እና አገልግሎቱን በማፋጠን ዉጤታማና ብቁ ለማድረግ መሆን አለበት፡፡

41. አጠቃቀም እና ጥገና

1) የመንግስት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ በመስሪያ ቤቱ ሥር ላሉ ተሽከርካሪዎች እና ሌሎች ማሽነሪዎች አገልግሎት የሚዉሉ ነዳጅ፣ ዘይትና ቅባቶች፣ እንድሁም ሌላ ማንኛዉም የመንግስት ንብረት የመሥሪያ ቤቱን ኃላፊነት ዉጤታማ በሚያደርግ መልኩ አገልግሎት ላይ ማዋሉን ማረጋገጥ አለበት፡፡

2) Tittirsha biddissunni gumullanniha ikkanna mootimmate loosu minihu aliidi sooreessi mootimmate jajja miinjaamenna gumaame ikkitino doogonni owaante aanno gede kaameellatenna xexxerrissate, maashinnatenna woloott a uurrinshu jajjira hasiisanno gatamarshunna amadooshshu amuraate diriirsa hasiissannosi.

3) Mootimmate loosi minna kaameellatenna xexxerrissate, maashinnate, plaantete, nna luphiima fulonni hirranni jajjira medihinete woowe goli heerannonsa gede assa dandiitanno.

4) Biilloonyu fajjo aa hoogiro kaameellatenna xexxerrissate, maashinnate, hattono elekitiroonikisete jajji biso tittirre wolu uurrinshu jajji biso assine horoonsira didandiinanni.

42. <u>Mootimmate Jajji Gashshoote</u>

1) Mootimmate loosi minihu aliidi sooreessi:
   (a) Mootimmate jajji gashshooti heeshshote yanna amuraate harunsinoha ikkasi;

   (b) Loosu mini hundaanni heerannohu mootimmate jajji mootimmanniha ikki yannanni kayiise, owaantete gobbaanni ikki barri geeshsha jajju owaante aa uurrisi yanna, jajju dana, batinye nna

2) ዝርዝሩ በመመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግስት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ የመንግስት ንብረት ኢኮኖሚያዊና ዉጤታማ በሆነ መንገድ አገልግሎት እንዲሰጥ ለተሽከርካሪዎች፣ ለማሽነሪዎች እና ሌሎች ቋሚ ንብረቶች ተገቢ የጥገና እና የእንክብካቤ ሥርዓት መዘርጋት አለበት፡፡

3) የመንግስት መስሪያ ቤቶች ተሽከርካሪዎች፣ ማሽነሪዎች፣ ፕላንቶች፣ እና በከፍተኛ ወጪ የሚገዙ ንብረቶች የመድህን ዋስትና ሽፋን እንዲያገኙ ሊያደርጉ ይችላሉ፡፡

4) ከባለስልጣኑ ፈቃድ ካልተሰጠ በስተቀር የተሽከርካሪ፣ የማሽነሪ፣ እንድሁም የኤሌክትሮኒክስ ንብረቶችን አካል ፈታትቶ ለሌላ ቋሚ ንብረት አካል አድርጎ መጠቀም የተከለከለ ነዉ፡፡

42.**<u>የመንግስት ንብረቶች ስለማስተዳደር</u>**

1) የመንግስት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ፤
   (ሀ) የመንግስት ንብረት አስተዳደር የህወይት ዘመን ሥርዓትን የተከተለ መሆኑን፤

   (ለ) በመሥሪያ ቤቱ ሥር ያለ የመንግስት ንብረት ከተያዘበት፣ ከአገልግሎት ዉጪ እስከሆነበት ቀን ድረስ ንብረቱ አገልግሎት ያቋረጠበትን ጊዜ፣ የንብረቱን ዓይነት፣ ብዛቱን እና ያስተከተለዉን

fushshinoonni fulo leellishanno tittirshi maareekkame amadamasi;

(c) Ayeehano uurrinshu jajja agarate yawo umikki deerrinni jajja horoonsirate uyiinoonninsa loosaasineranna sooreeyyera aamamasi nna uurrinshu jajji maareekko giddo agaraasinete tittirshinna insa hundaanni noohu uurrinshu jajji afamanno basera maareekkamasi,

(d) Hakkawoyintenni horote aana hossannokkihu goofanno jajji loosu mine hajo la'annonsa jajju loosi kifile jajju tittirshi maareekko giddo borreessamasi nna agaramanno gede agaraanchu gaamamasi,

(e) Baxxinohu uurrinshu jajji horoonsiraanote kaarde aana borreessamanna baxxino qorqorsha assinanniha ikkasi buuxa hasiissannosi.

2) Ayeehuno mootimmate jajji ajanni ajeenna diru giddo mitte hige kiirama hasiissanno.

3) Mootimmate jajjiha halaalanya waaga gumulate dandaa hoongiro hedote waagi konni lallawinni fulanno biddisinni gumulamanno.

4) Mootimmate uurrinshu jajjira akkallete xe"oshshe shallanganni.

ወጪ የሚያሳይ ዝርዝር ተመዝግቦ መያዙን፤

(ሐ) ማናቸዉንም ቋሚ ንብረት የመጠበቅ ኃላፊነት በመጀመሪያ ደረጃ ንብረቱን እንዲገለገሉበት ኃላፊነት ለተሰጠቸዉ ሠረተኞችና ኃላፊዎች መሰጠቱን እና በቋሚ ንብረት መዝገብ የጠባቂዎቹ ዝርዝር እና በእነርሱ ሥር ያሉት ቋሚ ንብረቶች የሚገኙበት ቦታ መመዝገቡን፤

(መ) ወዲያውኑ ጥቅም ላይ የማይውሉ አላቂ ንብረቶች በመሥሪያ ቤቱ የሚመለከተው የንብረት ሥራ ክፍል በንብረት ዝርዝር መዝገብ ውስጥ መካተታቸውንና ለጥበቃቸዉ ኃላፊ መመደቡን፣

(ሠ) ልዩ ቋሚ ንብረቶች በተጠቃሚዎች ካርድ ላይ ተመዝግበው የተለየ ቁጥጥር የሚደረግባቸው መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፡፡

2) ማናቸዉም የመንግስት ንብረት ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ መቆጠር አለበት፡፡

3) የመንግስትን ንብረት ትክክለኛ ዋጋ ለመወሰን ሳይቻል ሲቀር ግምቱ በዚህ አዋጅ በሚወጣዉ መመሪያ መሠረት ይወሰናል፡፡

4) በመንግስት ቋሚ ንብረት ላይ የእርጅና ቅናሽ ይሰላል፡፡

5) Mootimmate loosi minna kalaqammete akatinsa korkaatinni diilallaawatenninna du'namatenni kalaqantanno hafanfarre riqiwate tenne hexxo jeefisate konni lallawinni fulanno biddissi garinni jeefisa hasiissannonsa.

5) የመንግስት መስሪያ ቤቶች በተፈጥሯዊ ባህርያቸዉ ምክንያት በትነት እና በፍሳሽ የሚፈጠሩ ብክነቶችን ለማካካስ ለዚህ ዓላማ ማስፈጸሚያ በዚህ አዋጅ በሚወጣዉ መመሪያ መሰረት ተፈጻሚ ማድረግ ይኖርባቸዋል፡፡

43. Agaranna Amadooshshe

Ayeehuno mootimmate loosi mini loosaasinchi nna sooreessi adhe horonsirannota mootimmate jajja agaratenna garunni amadate yawo noosi.

43. መጠበቅና መንከባከብ

ማንኛዉም የመንግስት መሥሪያ ቤት ሠራተኛ ወይም ኃላፊ ተረክቦ የሚገለገልባቸዉን የመንግስትን ንብረቶች የመጠበቅና የመንከባከብ ኃላፊነት አለበት፡፡

44. Mootimmate Jajji Kayisha

Mootimmate loosi mini aliidi sooreessi loosu minira horo uyitannokkita mootimmate jajja konni lallawi garinni yannatenni kayinsoonnita buuxa noosi.

44. የመንግስትን ንብረት ስለማስወገድ

የመንግስት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ለመሥሪያ ቤቱ አገልግሎት የማይሰጡ የመንግስት ንብረቶች በዚህ አዋጀ መሠረት በወቅቱ መወገዳቸዉን ማረጋገጥ አለበት፡፡

45. Jajja Kayisate Wo'ma Hasiisanno Ikkito

Hiikkuno mootimate loosi mini jajja kayisa dandaannohu aantanno ikkito giddonni mittu guute leelliro callaati.

1) Jajja loosu mini hexxora hasi'nannikkiha ikkiro,

45. ንብረት ለማስወገድ መሟላት የሚገባቸዉ ሁኔታዎች

ማንኛዉም የመንግስት መሥሪያ ቤት ንብረት ማስወገድ የሚችለዉ ከሚከተሉት ሁኔታወች አንዱ ተሟልቶ ሲገኝ ብቻ ነዉ፤

1) ንብረቱ ለመሥሪያ ቤቱ ዓላማዎች የማይፈለግ ሲሆን፣

2) Jajja amade keeshshatenni xaaddanno fulo luphiima ikkasenni jajja kayiisa woyyaabbino doorsha ikkite leelturo,

3) Addi addi korkaatinni jajju aanno owaante ikkadimmatenni aa dandaannokkiha woy owaantete gobaanni ikkiro; woy

4) Loosu mini heedhannosi harancho, mereerimanna seeda yanna loosu mixo garinni jajju tirfe ikkinota buunxiro.

46. Fajjinoonnita Jajju Kayshi Doogga

Mootimmate loosi minna jajja kayissanno yannara aantete assoote harunsa noonsa:

1) Hiikkono mootimmate loosi mini amado hundaanni noo jajja kayisate jajju akati garinni aantannoti jajju kayishshi doogga loosu aana hossanno:

(a) Wolu mootimmate loosi minira soorratenni woyi sayisatenni;

(b) Noo garinni woy ikkitote garinni tittirre dagate garafotenni woy haraanje hiratenni;

(c) Jajja elletenni sayisatenni;

(d) Jajja waamatenni woy giiratenni;

(e) Jajja fugatenni, loossanokki assatenni, karisiisatenni kayiisa

2) ንብረቱን ይዞ መቀጠል የሚያስከተለዉ ወጪ ከፍተኛ በመሆኑ ንብረቱን ማስወገድ የተሻለ አማራጭ ሆኖ ሲገኝ፣

3) በልዩ ልዩ ምክንያት ንብረቱ የሚፈልግበትን አገልግሎት በብቃት መስጠት የማይችል ወይም ከአገልግሎት ውጪ ሲሆን፣ ወይም

4) መሥሪያ ቤቱ ከሚኖረዉ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የሥራ ዕቅድ አንጻር ንብረቱ ትርፍ መሆኑ ሲታመን፡፡

46. የተፈቀዱ የንብረት ማስወገጃ ዘዴዎች

የመንግስት መስሪያ ቤቶች ንብረት በሚያስወግዱበት ወቅት የሚከተሉትን አሰራሮች መከተል ይኖርባቸዋል፤

1) በማናቸውም በመንግስት መሥሪያ ቤት ይዞታ ሥር ያለን ንብረት ለማስወገድ እንደ ንብረቱ ባህሪ የሚከተሉት የንብረት ማስወገጃ ዜደዎች ሥራ ላይ ይውላሉ፤

(ሀ) ለሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት በማዛወር ወይም በማስተላለፍ፣

(ለ) ባሉበት ሁኔታ ወይም እንደ ሁኔታዉ ፈታቶ ለሕዝብ በጨረታ ወይም በሓረጅ በመሸጥ

(ሐ) ንብረቱን በስጦታ በማስተላለፍ፣

(መ) ንብረቱን በመቅበር ወይም በማቃጠል፣

(ሠ) ንብረቱን በማፈን፣ በማምከን፣ በመቀየጥ ማስወገድ፡፡

2) Mootimmate loosi minna aleenni woroonni jajju kayishshi doogganni jajja kayissanno woyite wirro qolle horoonsirate balaxo aa noonsa.

3) Mootimmate loosi minna konni quwi cinaancho quwa (1) worroonnitenni jajju kayishshi doogganni kayinsoonni jajji tittirisha, hattono konni lallawi quwa 48 cinaancho quwa (2) garinni kayinse afi'nooni eo leellishshano ripoorite biilloonyeho soyaa noonsa.

47. <u>Jajju Kayishshi harinshora Assa Hasiissanno Qorowo</u>

Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno jajju gashooti biddissinni gumullanniha ikkanna hiikuno mootimmate loosi mini jajju kayishi harinshora antanno qoropho assa hasiisanno:

1) Jajjaho seeraancho annimma ayeetero bada, amadote hundaanni afamanno jajjira annimmate taje shiqisha dandiinannikkiha ikkiro hidhinohu aana shiqqannota hasiissannoe xa'mora maqo ikkine jajja kayisa,

2) የመንግስት መስሪያ ቤቱቶች ከላይ በተቀመጡ ማስወገጃ ዘዴዎች ንብረት ስያስወግዱ ለመልሶ መጠቀም ቅድሚያ መስጠት አለባቸዉ፡፡

3) የመንግስት መስሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተቀመጡት የንብረት ማስወገጃ ዘዴዎች የተወገዱ ንብረቶችን ዝርዝር፣ እንዲሁም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 48 ንዑሰ አንቀጽ (2) መሰረት ከማስወገድ የተገኘዉን ገቢ የሚያሳይ ሪፖርት ለባለስልጣኑ መላክ ይኖርባቸዋል፡፡

47. <u>ንብረት በማስወገድ ሂደት ሊወሰዱ የሚገባቸዉ ጥንቃቄዎች</u>

ዝርዝር አፈጻሙ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ የንብረት አስተዳደር መመሪያ የሚወሰን ሆኖ ማንኛውም የመንግስት መሥሪያ ቤት ንብረትን በማስወገድ ሂደት የሚከተሉትን ጥንቃቄዎች ማድረግ አለበት፤

1) የንብረቱ ሕጋዊ ባለቤት ማን እንደሆነ መለየት፣ በይዞታዉ ሥር ለሚገኝ ንብረት የባለቤትነት ማስረጃ ማቅረብ የማይችል ከሆነ በገዥዉ ላይ ለሚቀርብ የይገባኛል ጥያቄ ዋቢ በመሆን ንብረቱን ማስወገድ፣

2) Ijaarahonna hattoo ijaarira annimmate qoosso uyinoonnihu qoqqowu mootimmara ikkinohura hakkooye jajja kayisa hasirannohu hiikkuno mootimate loosi mini biiro fajjishiisha,

3) Kayinsanni jajji akatinsanni baxxitino horo noonsare woy keeraanchimmate woy qooxeessaho gawajjo abbitannore yanna sa'inonsa kemikaalla, kemikaallate guma nna horote gobbaanni higgino elekitroonikisete uduunne, xagga, caange burqissannore woy labbanore ikkitanna kayishu aana hajo la'annonsa bissa ledo hasaawatenni woy hasiisanno kaa'lo xa'matenni kayisa.

48. Jajja Kayishshinni Afantanno Eo

1) Faynaansete gashshooti seeri aana worroonniri agarammowa heereenna mootimmate jajji kayishshinni afantino eo jajja kayisannohu baajeettetenni galannoha mootimmate loosi mine ikkiro mereerishu woxi minira, mootimate latishu uurrinsha ikkituro uurinshate eo ikka noosi.

2) Jajja kayisannohu mootimmate baajeettenni galanno mootimmate loosi mine ikkiro mootimmate jajji kayshi xawishshanna jajja kayinse afi'noonni woxe dirunnitera

2) ህንጻና ተመሳሳይ ግንባታዎች የባለቤትነት መብት የተሰጠዉ ለክልሉ መንግስት በመሆኑ እነዚህን ንብረቶች ማስወገድ የሚፈልግ ማንኛዉም የመንግሥት መስሪያ ቤት ቢሮዉን ማስፈቀድ፣

3) የሚወገዱት ንብረቶች በባህሪያቸዉ ልዩ ጠቀሜታ ያላቸዉ ወይም በጤና ወይም በአከባቢ ላይ ጉዳት የሚያስከትሉ ጊዜያቸዉ ያለፈባቸዉ ኬሚካሎች፣የኬሚካል ዉጤቶች እና ከአገልግሎት ዉጪ የሆኑ የኤሌክትሮኒክስ እቃዎች፣ መዲኃኒቶች፣ ጨረሪ አመንጪ ወይም የመሳሰሉት ሲሆኑ በአወጋገዱ ላይ ከሚመለከተዉ አካል ጋር በመመካከር ወይም አስፈላጊዉን እገዛ በመጠየቅ ማስወገድ::

48. ንብረትን በማስወገድ ስለሚገኘዉ ገቢ

1) በፋይናንስ አስተዳደር ህጉ ላይ የተደነገገዉ እንደተጠበቀ ሆኖ የመንግስት ንብረት በማስወገድ የተገኘዉ ገቢ ንብረቱን የሚያስወግደዉ የባለበጀት መንግስት መስሪያ ቤት ሲሆን ለማዕከላዊ ግምጃ ቤት፣ የመንግስት ልማት ድርጅት ሲሆን ለድርጅቱ ገቢ መደረግ አለበት።

2) ንብረቱን የሚያስወግደዉ በመንግስት በጀት የሚተዳደር የመንግስት መስሪያ ቤት ሲሆን የተወገደዉን የመንግስት

mootimmate shallago ripoorte giddo xaphi yaa hasiissanno.

49. Rigide Huna

1) Hiikkuno mootimmate jajji:

(a) Mootimmate loosi minira woy wolu mootimate loosi minira horo aannokkihana waaga fushannokkiha ikkasi buunxiro;

(b) Horote gobbaanni ikkiro woy xeiro;

(c) Mooramiro woy hiikkuyinnino wolu korkaatini bairo woy giiramironna hajo la'annonsa seeru bissanni buuxamiro jajju maareekkonni rigidame ba'anno.

2) Hiikkuno mootimmate jajji rigidame bairo xawishshunna jajju maareekko waaga biiro fushshitanno biddissi garinni dirunnite mootimmate shallago riporte giddo xaphi yee leella noosi.

50. Sayisanna Elle

Biiro mittu mootimmate loosi mini horoonsirannokkiha mootimmate jajja wolu mootimmate loosi minira sayiisatenninna mootimmate yawo irkisate assoote woy qoqqowu giddo danchu loosi assoote jeefissanno bissara ellete garinni aatenni

ንብረት መግለጫና ንብረቱን በማስወገድ የተገኘዉ ገንዘብ በዓመታዊ የመንግስት ሂሳብ ሪፖርት ዉስጥ መጠቃለል አለበት፡፡

49.**መሰረዝ**

1) ማንኛዉም የመንግስት ንብረት፤

(ሀ)ለመንግስት መስሪያ ቤቱ ወይም ለሌላ የመንግስት መስሪያ ቤት የማይጠቅምና ዋጋ የማያወጣ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

(ለ)ከጥቅም ዉጪ ሲሆን ወይም ሲጎድል፤

(ሐ) ሲሰረቅ ወይም በማናቸዉም ሌላ ምክንያት ሲጠፋ ወይም ሲቃጠልና በሚመለከተዉ የህግ አካል ሲረጋገጥ ከንብረት መዝገብ ይሰረዛል፡፡

2) ማናቸውም የመንግሥት ንብረት ሲሰረዝ መግለጫውና የንብረቱ መዝገብ ዋጋ ቢሮዉ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በዓመታዊ የመንግሥት ሂሣብ ሪፖርት ውስጥ ተጠቃልሎ መታየት አለበት፡፡

50. **ማስተላለፍ እና ስጦታ**

ቢሮዉ አንድ የመንግሥት መስሪያ ቤት የማይጠቀምበትን የመንግሥት ንብረት ወደ ሌላ የመንግስት መስሪያ ቤት በማስተላለፍ እና የመንግስትን ኃላፊነት የማገዝ ተግባር ወይም በክልሉ ዉስጥ

kayiissanno gara biddissunni gumultanno.

51. Ba’innoha Mootimmate Jajji Riqiwooshshe

Tittirshu jeefishsha biiro fushshitanno biddissi aana gumullanniha ikkanna mootimmate loosi mini loosaasinenna sooreeyye angansa heerannohu mootimmate jajji wolqate aleenni ikkinokki korkaatinni ba’anno yannara baino jajja woxunni riqiwa hasiissanno.

FOOLIISHO LAMALA

GARAFOTE AMURAATE

52. Garafote Egensiisha

1) Garafote egensiishi garafote sanade qixxaabbino afiinni attamamannohunninna gobboomu iillo noosi gaazexinni woy elekitronikete amuraatinni woy ikkitote garinni borrotenni (wolootta doogganni) horoonsi’neenna faajje ikka hasiissanno.

የበጎ አድራጎት ተግባር ለሚፈጽሙ አካላት በስጦታ መልክ በመስጠት የሚያስወግድበትን ሁኔታ በመመሪያ ይወስናል፡፡

51. የጠፋ የመንግሥት ንብረት ስለመተካት

ዝርዝር አፈጻጸሙ ቢሮዉ በሚያወጣዉ መመሪያ ላይ የሚወሰን ሆኖ በመንግሥት መስሪያ ቤት ሰራተኞች እና ኃላፊዎች እጅ የሚገኝ የመንግስት ንብረት ከአቅም በላይ ባልሆነ ምክንያት በሚጠፋበት ወቅት በገንዘብ እንዲተኩ መደረግ አለበት፡፡

ምዕራፍ ሰባት

የጨረታ ስነ-ስርዓት

52. የጨረታ ማስታወቂያ

1) የጨረታ ማስታወቂያ የጨረታ ሰነዱ በተዘጋጀበት ቋንቋ በሚታተምና ሀገራዊ ሽፋን ባለዉ ጋዜጣ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ወይም እንደአግባብነቱ በጽሑፍ (በሌሎች ዘዴዎች) በመጠቀም ይፋ መሆን ይኖርበታል፡፡

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) xawinsoonnihu noowa heereenna qooxeessu faajjete garafonni hiro jeefisate woy jajja kayiisate fushshinannihu garafote egensiishshi mootimmate loosi mini heeranno qooxeessira dagate xawo ikkitanno baseranna hobbaatese agarranni egensiishi borde aana xallatenni woy elekitronikete amuraatinni ikkanno.

3) Konni quwi cinaancho quwa (1) jeefishshira garafo bubbete aana hossanno yanna gooffa geeshsha garafo woyyeessa heedhara dandiitannota nna garafiraanono tenne harunsitanno gede xawisanno egensiishsha garafote egensiishshinni woy elekitronikete amuraatinni egensiisa hasiissanno.

4) Heewisamaano garafiraancho sanade shiqishate uyinanni yanna hirote jeefishshi nna jajju gashshooti biddissuwanni gumullannihu shiimaadi barru batinyinni ajinoha ikka dinosi.

53. <u>Garafote Sanade</u>

1) Mootimmate loosi minna heewisamaanote mereero assinanni heewo guutanna mittu garita ikkitanno gede assate qixxaabannoti garafote sanade biilloonyu qixxeessinota woy kaajjitinote medebenya garafote sanade garinni assa hasiisano.

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰዉ እንዳለ ሆኖ በአካባቢ ግልጽ ጨረታ ግዥዎችን ለመፈጸም ወይንም ንብረት ለማስወገድ የሚያወጣዉን የጨረታ ማስታወቂያ የመንግሥት መስሪያ ቤቱ በሚገኝበት አካባቢ ለሕዝብ ግልጽ በሆነ ቦታ በሚገኝና ደህንነቱ በተጠበቀ ቦርድ ላይ በመለጠፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ይሆናል፡፡

3) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አፈፃፀም ጨረታው አየር ላይ የሚውልበት ጊዜ እስከሚጠናቀቅ ድረስ የጨረታ ማሻሻያ ሊኖር እንደሚችልና ተጫራቾችም ይህን ክትትል እንዲያደረጉ የሚገልፅ ማስታወቂያ በጨረታ ማስታወቂያ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መግለፅ ይኖርበታል፡፡

4) ለተወዳዳሪዎች ለመጫራረቻ ሰነድ ማቅረቢያ የሚሰጠዉ ጊዜ በግዥ አፈጻጸም እና ንብረት አስተዳደር መመሪያዎች ከሚወሰነዉ አነስተኛ የቀን ብዛት ያነሰ መሆን የለበትም፡፡

53.<u>ጨረታ ሠነድ</u>

1) የመንግስት መስሪያ ቤቶች በተጫራቾች መካከል የሚደረገው ውድድር በተሟላና ወጥነት ባለዉ ሁኔታ እንዲካሄድ ለማድረግ የሚያዘጋጁት የጨረታ ሰነድ በባስልጣኑ የተዘጋጀዉን ወይም የጸደቀዉን መደበኛ የጨረታ ሰነድ መሠረት ማድረግ ይኖርበታል::

2) Garafote sanade garafote egensiishi fuli yannanni kayise garafo cufantanno yanna geeshsha noo barruwa giddo nna garafote egensiishira kulloonni garinni elekitironikite amuraatinni woy borrotenni (wolootta doogganni) heewisamaanote iillisha hasiisanno.

3) Mootimate loosi minna garafote sanade qixxeessatenna sanade heewisamaanote shiqishate fushshitanno fulo riqiwate baatooshe xa'ma dandiitanno.

4) Garafote sanade hirranni waagi garafote sanade qixxaaworanna sanade heewisamaanote shiqishate fultino fulo roorrokki waaginni woy hasishshu garinni woxiweelo ikkara dandaanno.

54. <u>Garafote Sanade Woyyeessa</u>

1) Hiikku heewisamaanchino mootimmate loosi minna fushshitanno garafote egensiisha hattono garafote sanade amado aana xawishsha xa'ma woy kado shiqisha dandaanno.

2) Mootimmate loosi minna uminsanni woy heewisamaanotewiinni shiqqano xa'mo kaimini garafiraancho sanade shiqinshanni yanna gooffara albaanni garafote sanadda amado woyyeessa dandiitanno.

2) የጨረታ ሰነዱ የጨረታዉ ማስታወቂያ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ጨረታዉ እስከሚዘጋበት ጊዜ ድረስ ባሉት ቀናት እና በጨረታ ማስታወቂያዉ በተገለጸዉ አኳኋን በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ወይም በጽሑፍ (በሌሎች ዘዴዎች) ለተወዳዳሪዎች ተደራሽ መደረግ አለበት፡፡

3) የመንግስት መስሪያ ቤቶች የጨረታ ሰነድ ለማዘጋጀት እና ሰነዱን ለተወዳዳሪዎች ለማቅረብ የሚያወጡትን ወጪ ለመተካት ክፍያ ሊጠይቁ ይችላሉ፡፡

4) የጨረታ ሰነድ የመሸጫ ዋጋ ለጨረታው ሰነድ ዝግጅት እና ሠነዱን ለተወዳዳሪ-ዎች ለማቅረብ ከወጣው ወጪ ባልበለጠ ተመን ወይም እንደአስፈላጊነቱ ነፃ ሊሆን ይችላል፡፡

54. <u>በጨረታ ሰነድ ላይ ስለሚደረግ ማሻሻያ</u>

1) ማንኛዉም ተወዳዳሪ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በሚያወጧቸዉ የጨረታ ማስታወቂያዎች እንዲሁም የጨረታ ሰነዶች ይዘት ላይ ማብራሪያ ሊጠይቅ ወይም ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2) የመንግስት መስሪያ ቤቶች በራሳቸዉ ወይም ከተወዳዳሪዎች በሚቀርቡ ጥያቄዎች መነሻ የመጫረቻ ሰነድ ማቅረቢያ ጊዜ ገደብ ከመጠናቀቁ በፊት የጨረታ ሰነዶችን ይዘት ለማሻሻል ይችላሉ፡፡

3) Assinoonni woyyeessa garafo fultino garinni garafote beeqqaano ikkitino heewisamaanora baalaho mitte yannara borrotenni woy elekitronikete amuraatinni egensiisa hasiissanno.

4) Mootimmate loosi minna garafote sanade amado woyyeessa hasiissanno yite ammanturo nna woyyeessote bandoonnire taashshate ikkado yanna nookkita huwatturo shiqqino heewisamaano garafiraancho sanade woyyeessite qixxeessate ikkado yanna heedhannonsa assate garafo shiqishate yanna ajanni ajeenna 5 (onte) loosu barra lende seedisa hasiissanno.

5) Tittirishu jeefishsha biddissunni gumullanniha ikkanna mootimmate loosi mini garafote sanade aana woyyeessinoonnire woy shiqqino xawishshu xa'mora uyinoonni dawaro aana heewisamaanote koffeenyu heerinsaha ikkiro konni lallawi quwa 78 cinaancho quwa (2) nna (3) aana worroonni garinni bordete kado shiqishate dandiissiisannonsa gede loosu mini dawaro qolinkunni woy dawaro qola hasiissanno barrini kayise 5 (onte) loosu barra garafo cufantukkinni keeshshiisha woy garafo cunfanni barra seedisa hasiissanno.

3) የተደረገው ማሻሻያ ጨረታዉ በወጣበት አኳኋን በጨረታዉ ለተሳተፉ ተወዳዳሪዎች በሙሉ በተመሳሳይ ጊዜ በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መገለጽ አለበት፡፡

4) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የጨረታ ሰነዱን ይዘት ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘዉ እና በማሻሻያው የተመለከቱ ማስተካከያዎችን ለማድረግ በቂ ጊዜ የሌለ መሆኑን ሲረዳ ተወዳዳሪዎች የመጫረቻ ሰነዳቸዉን አሻሽለዉ ለማዘጋጀት በቂ ጊዜ እንዲኖራቸው ለማድረግ የጨረታ ማቅረቢያ ጊዜዉን ቢያንስ ለ5 (አምስት) ተጨማሪ የስራ ቀናት ማራዘም አለበት፡፡

5) ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግስት መስሪያ ቤቱ በጨረታ ሰነዱ ላይ በተደረገ ማሻሻያ ወይም ለቀረቡ የማብራሪያ ጥያቄዎች በተሰጠ ምላሽ ላይ ተወዳዳሪዎች ቅሬታ ያላቸዉ እንደሆነ በአዋጁ አንቀጽ 78 ንዑስ አንቀጽ (2) እና (3) ላይ በተደነገገዉ መሰረት ለቦርዱ ይግባኛቸዉን ለማቅረብ እንዲያስችላቸዉ መስሪያ ቤቱ ምላሽ ከሰጠበት ወይም ምላሽ ሊሰጥ ይገባዉ ከነበረበት ቀን አንስቶ ለ5 (አምስት) የስራ ቀናት ጨረታዉ ሳይዘጋ ማቆየት ወይም የጨረታ መዝጊያ ቀኑን ማራዘም አለበት፡፡

55. Garafote Ayeerrisiishsha

1) Mootimmate loosi minna qixxeessitino garafote sanade aana garafiraano garafiraancho sanaddansa ledo garafote ayeerrisiishsha woy ikkitote garinni garafo ammansiissanno forme wonshite shiqishate gadachi noonsata xawisa hasiissanno. Mootimmate loosi minna ayeerrisiishshu halaalanya ikkasi balaxxe buuxa noonsa.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) garinni shiqanno garafote ayeerrrisiishira hasiissanno wowe bikka nna dana konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.

3) Hiikkuyi garafiraanchinnino shiqqinoti garafote ayeerrisiishshi aantanno korkaatta giddonni mittunni adhama dandiitanno.

   (a) Garafo fannihu gedensaanni garafo kaajjite keeshshitanno yanna giddo garafiraanchu umosi heewote gobbaanni assiro,

   (b) Garafo kaajjite keeshshitanno yanna giddo qeelino garafiraanchira qeelasi borrotenni egensiinseenna sheemaate malaatisate, hidhino jajja kayisate woy sheemaatu ayeerrisiishsha amadisiisa giwiha ikkiro;

55. የጨረታ ማስከበሪያ

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በሚያዘጋጁት የጨረታ ሰነድ ላይ ተጫራቾች ከመጫረቻ ሰነዶቻቸው ጋር የጨረታ ማስከበሪያ ወይም እንደሁኔታዉ የጨረታ መተማመኛ ቅጽ ሞልተዉ የማቅረብ ግዴታ እንዳለባቸው መግለፅ ይኖርባቸዋል፡፡ የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ዋስትናዉ እዉነተኛ መሆኑን አስቀድመዉ ማረጋገጥ አለባቸዉ፡፡

2) በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት ለሚቀርበዉ የጨረታ ማስከበሪያ የሚያስፈልገዉ የዋስትና መጠን እና አይነት በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣዉ መመሪያ ይወሳል፡፡

3) በማንኛዉም ተጫራች የቀረበ የጨረታ ማስከበሪያ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ሊወረስ ይችላል፤

   (ሀ) ጨረታዉ ከተከፈተ በኋላ ጨረታዉ ፀንቶ በሚቆይበት ጊዜ ውስጥ ተጫራቹ ራሱን ከውድድሩ ካገለለ፤

   (ለ) ጨረታዉ ፀንቶ በሚቆይበት ጊዜ ዉስጥ አሸናፊ ተጫራች መሆኑ በጽሑፍ ተገልጾለት፣ ዉል ለመፈረም፣ የገዛዉን ንብረት ለማንሳት ወይም የዉል ማስከበሪያ ለማስያዝ ፈቃደኛ ካልሆነ፤

(c) Konni lallawinna biddissu aana worranni garinni garafiraanchu shallagote taashsho assineenna adhate sumuu yaa giwiro;

(d) Garafiraanchu awaawurate woy sorisiisate woy wolootu garafiraano ledo elle e’e woy taje maaxate looso loosasi yawo noosi bisinni buunxiro.

56. <u>Garafote Sanade Shiqishanna Haara</u>

1) Garafiraancho sanade garafote egensiishshinni nna garafote sanade aana egensiinsoonni yanna sa’ara albaanni postunni cufante woy elekitironikete amuraatinni egensiinsoonni bayiicho shiqa hasiissanno.

2) Garafiraancho sanade shiqishate gumulloonni yannara gedensaanni shiqqanno sanade adhamooshu dinose.

3) Garafiraano garafote egensiishshinni woy garafote sanade aana egensiinsoonnita garafiraancho sanade shiqinshanni yanna giddo woyyaabbino sanade shiqisha dandiitanno.

57. <u>Garafo Fana</u>

1) Mootimmate loosi mini garafote sanade aana xawinsoonnita garafiraancho sanade shiqishate gumulloonni yanna goffanni heedheenna hakkawoyintenni garafiraancho sanade garafo

(ሐ) በዚህ አዋጅና በመመሪያው ላይ በሚደነገገው መሠረት ተጫራቹ የሂሳብ እርማት ተደርጎ ለመቀበል ፈቃደኛ ካልሆነ፤

(መ) ተጫራቹ የማጭበርበር ወይም የማታለል ወይም ከሌሎች ተጫራቾች ጋር የመመሳጠር ወይም መረጃ የመደበቅ ድርጊቶችን መፈፀሙ ሥልጣን ባለው አካል የተረጋገጠ ከሆነ፡፡

56.<u>የጨረታ ሰነድ ስለማቅረብና ስለመቀበል</u>

1) የመጫረቻ ሰነድ በጨረታ ማስታወቂያው እና በጨረታ ሰነዱ ላይ የተመለከተዉ የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት በፖስታ ታሽጎ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት በተገለጸው ቦታ መቅረብ አለበት፡፡

2) የመጫረቻ ሰነድን ለማቅረቢያ ከተወሰነዉ ጊዜ በኋላ የሚቀርብ ሰነድ ተቀባይነት አይኖረዉም፡፡

3) ተጫራቾች በጨረታ ማስታወቂያዉ ወይም በጨረታ ሰነዱ ላይ በተገለጸዉ የመጫረቻ ሰነድ ማቅረቢያ ጊዜ ዉስጥ የማሻሻያ ሰነድ ማቅረብ ይችላሉ፡፡

57.<u>ጨረታን ስለመክፈት</u>

1) በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በጨረታ ሰነዱ የተመለከተው የመጫረቻ ሰነድ ማቅረቢያ የተወሰነው የጊዜ ገደብ እንደተጠናቀቀ ወዲያውኑ የመጫረቻ

fannanni barra, saate, nna bayiicho agare fana hasiissanno.

2) Garafiraanchu su’ma nna mitte mittente garafiraancho sanadenni shiqinoha garafiraancho waaga, uyinoonni xeishsha nna mootimmate loosi minihu hirote akati garinni garafiraano heewisiishshu deerransa afate kaa’lannonsa yee ammanannore wolootta taje borreessantanno gede nna garafiraano borreessamino tittirsha afidhanno gede assa hasiissanno.

3) Konni quwi cinaancho quwa (2) worroonnihu heerirono tekiniketenna faynanshaalete heewo hedo baxxite shiqqinoha ikkanno yannara garafiraano shiqishshino waaga fannannihu tekinikete keeno gooffuronna aantanno heewote foolishshora sa’ino garafiraano afantuhu gedensaanni ikkanno.

58. Garafiraanote Sanade Buuxanna Keena

1) Garafo buuxatenna keeno assate kaa’lannoha ikke leelliro mootimmate loosi mini garafiraano shiqishinota garafiraancho sanade aana xawishsha uyitanno gede xa’ma dandaano. Ikkeennano, waagu soorro nna garafiraancho sanade aana kaimu soorro abbisiissanno hedo shiqisha woy fajja didandiinanni.

ሰነድን በጨረታ መክፈቻ ቀን፣ ሰዓትና ቦታ ጠብቆ መክፈት አለበት፡፡

2) የተጫራቹ ስም እና በእያንዳንዱ የመጫረቻ ሰነድ የቀረበው የመጫረቻ ዋጋ፣ የተሰጠ ቅናሽ እና የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እንደ ግዥው ሁኔታ ተጫራቾች አንፃራዊ ደረጃቸውን ለማወቅ ይረዳቸዋል ብሎ የሚያምንባቸውን ሌሎች መረጃዎች እንዲመዘገብ እና ተጫራቾች የተመዘገበውን ዝርዝር እንዲያገኙ ማድረግ አለበት፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው ቢኖርም የቴክኒክና የፋይናንስ መወዳደሪያ ሀሳብ ተለይቶ የቀረበ በሚሆንበት ጊዜ ተጫራቾች ያቀረቡት ዋጋ የሚከፈተው የቴክኒክ ግምገማው ከተጠናቀቀና ወደሚቀጥለው የውድድር ምዕራፍ የተሸጋገሩት ተጫራቾች ከታወቁ በኋላ ይሆናል፡፡

58. የመጫረቻ ሰነዶችን ስለመመርመር እና ስለመገምገም

1) ጨረታውን ለመመርመርና ግምገማውን ለማከናወን የሚረዳ ሆኖ ሲገኝ፣ የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ተጫራቾች ባቀረቡት የመጫረቻ ሰነድ ላይ ማብራሪያ እንዲሰጡ ሊጠይቅ ይችላል፡፡ ሆኖም የዋጋ ለውጥን ጨምሮ የመጫረቻ ሰነዱ ላይ መሠረታዊ ለውጥ የሚያስከትል ሀሣብ ማቅረብ ወይም መፍቀድ አይቻልም፡፡

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) xawinsoonniri heerirono mootimmate loosi mini garafote keeno yannara afantinota shallagote soro taashshanna assinoonni taashsho hajo la'annosi garafiraanchira rahotenni borrotenni woy elekitironikete amuraatinni egensiisa hasiissanno.

3) Mootimmate loosi mini garafiraancho sanade guutate yee aanannowa sa'a dandaannohu garafote sanade aana xawinsoonniri hasiissanno ikkito wonshitannota ikkite leelturooti.

4) Konni quwi cinaancho quwa (3) worroonniri agarammowa heereena garafote sanade aana tittirishuni worroonni akatta, sheemaatu qaalla, ikkitona wolootta hasiissanno bixxilluwa ledo ikkino deerrinni badooshshu heerirono kaimu soorro nna badooshshu hoogi geeshsha woy garafonniti guulcho hedo soorrantukkinni taashsha dandiinannire shiimamaadda soro woy xe'ne heedhurono mootimmate loosi mini garafo guuttino gede asse adha dandaanno.

5) Hiikkuno mootimmate loosi mini konni woroonni tittirroonni korkaattanni mittunni garafiraancho garafo qeelinoha asse doora dinosi:

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በጨረታ ግምገማ ወቅት የተገኙ የሂሣብ ስህተቶችን ማረም እና የተደረገዉን ማስተካከያ ለሚመለከተዉ ተጫራች በአፋጣኝ በጽሁፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መግለጽ አለበት፡፡

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የመጫረቻ ሰነዱ የተሟላ ነዉ ብሎ ሊቀጥል የሚችለዉ በጨረታ ሰነድ የተመለከቱትን ተፈላጊ ሁኔታዎች የሚያሟላ ሆኖ ሲያገኘው ነው፡፡

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተደነገገዉ እንደተጠበቀ ሆኖ በጨረታዉ ሰነድ ከተዘረዘሩት ባህሪያት፣ የዉል ቃሎች፣ ሁኔታዎች እና ሌሎች ተፈላጊ ነጥቦች ጋር በተወሰነ ደረጃ ልዩነት ቢኖረዉም፣ መሰረታዊ የሆነ ለዉጥ እና ልዩነት እስከሌለዉ ድረስ ወይም የጨረታዉ ቁም ነገር ሳይለወጥ ሊታረም የሚችል ጥቃቅን ስህተት ወይም ግድፈት ቢኖረዉም፣ የመንግስት መስሪያ ቤቱ ጨረታዉን እንደተሟላ አድርጎ ሊቀበል ይችላል፡፡

5) ማናቸዉም የመንግስት መስሪያ ቤት ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ምክንያቶች በአንዱ ተጫራችን የጨረታዉ አሸናፊ አድርጎ መምረጥ የለበትም፤

(a) Garafiraanchu konni lallawi quwa 24 cinaancho quwa 1 xawinsoonni safaraano wonshannokkiha ikkiro,

(b) Garafiraanchu konni quwi (2) garinni assinoonnita shallagote taashsho adhannokkiha ikkiro, woy shallagote soro biddissunni woy garafote sanade aana worroonni bikki gobbaanni ikkite leelturo,

(c) Shiqqinnoti garafiraancho sanade garafote sanadenni xawinsoonni ikkito wonshitannokkita ikkite leelturo,

(d) Garafote sanade aana balanxe egensiinsoonni keenaasine garinni assinanni keeno garafiraanchu eanno sheemaate jeefisate dandiissiisannohu ogimmatenna tekinikete ikkadimma, faynaansete wolqa, loosu uduunni, ikkado owaante uyinanni base, hiro jeeffanno handaari loosi massagooshshi dandoo nna rosichi, danchu loosu jeefishshi nna ikkadimma nooti mannu wolqa noosikkiha ikke leelliro,

(e) Addi irko hedo afirate woy garafo qeelate ayeerano soorreessaho woy loosaasinchoho muishsha aasi woy muishshu hedo shiqishasi buuxanturo,

(ሀ) ተጫራቹ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 24 በንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱትን መስፈርቶች ማሟላት የማይችል ሆኖ ሲገኝ፤

(ለ) ተጫራቹ በዚህ አንቀጽ (2) መሰረት የተደረገዉን የሒሳብ ማስተካከያ የማይቀበል ሆኖ ሲገኝ፤ ወይም የሂሳብ ስህተቱ በመመሪያ ወይም በጨረታ ሰነዱ ላይ ከሚቀመጠዉ ገደብ ዉጪ ሆኖ ሲገኝ፤

(ሐ) የቀረበው የመጫረቻ ሰነድ በጨረታ ሰነድ የተመለከቱትን ሁኔታዎች የማያሟላ ሆኖ ሲገኝ፣

(መ) በጨረታ ሰነዱ ላይ አስቀድሞ በተቀመጡ መመዘኛዎች መሰረት በሚደረግ ግምገማ ተጫራቹ የምገባውን ውል ለመፈጸም የሚያስችል የሙያና የቴክኒክ ብቃት፣ የፋይናንስ አቅም፣ መሣሪያ፣ በቂ የአገልግሎት መስጫ ስፍራ፣ ግዥው በሚፈጸምበት ዘርፍ የሥራ አመራር ችሎታ እና ልምድ፣ መልካም የሥራ አፈፃፀምና ብቃት ያለው የሰው ኃይል የሌለው ሆኖ ሲገኝ፣

(ሠ) የተለየ አስተያየትን ለማግኘት ወይም ጨረታውን ለማሸነፍ ለማናቸውም ኃላፊ ወይም ሠራተኛ መደለያ መስጠቱ ወይም የመደለያ ሃሳብ ማቅረቡ ሲረጋገጥ፤

(f) Hirote harinsho hanaffu gedensaanni konni quwa 87 cinaancho quwa 2 (A) garinni biilloonyu aanno gumulo garinni hiitteno mootimmate hiro garafora beeqqaancho ikkannokki gede ittishsha tungoonni uurrinsha ikkituro

(g) Heewisamaanchu woy garafiraanchu garafote sanade aana awaawurishu assoote assasi woy wolootta heewisamaano ledo elle e'asi buuxanturo woy garafote sanade woy biddissu aana xawinsanni garinni horote kipho noosiha ikke leelliro woy wolootta amanyootu gobbaanni ikkitino ikkito loose leelliro.

6) Mootimmate loosi mini konni quwa cinaancho quwa (8) worroonni garinni qeelino garafiraancho doorate garafote sanadera worroonni keenote safaraanchi garinni hasiisannore wonshitinota garafiraancho sanadda keenanna heewisiisa hasiissanno. Garafote sanadera xawinsoonnikkihu hewishshu safaraanchi horote aana hosara didandaanno.

7) Konni lallawinni leellinshe xawinsoonniha ikka hoogiro hiikku garafiraanchino garafiraancho sanadera xawinsoonnihu gobbaanni garafote qeelaancho ikkate shiqishinota garafiraancho sanade soorrara woy shiqishinota heewote hedo

(ረ) የግዥ ሂደቱ ከተጀመረ በኋላ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 87 ንዑስ አንቀጽ (2) ፊደል ተራ (ሀ) መሰረት ባለስልጣኑ በሚሰጠው ውሳኔ መሰረት በማንኛውም የመንግስት ግዥ ጨረታ እንዳይሳተፍ ዕገዳ የተጣለበት ድርጅት፣

(ሰ) ተወዳዳሪው ወይም ተጫራቹ በጨረታ ሰነድ ላይ የማጭበርበር ተግባር መፈጸሙ፣ ወይም ከሌላ ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች ጋር መመሳጠሩ ሲረጋገጥ ወይም በጨረታ ሰነዱ ወይም መመሪያው ላይ በሚገለጸው መሰረት የጥቅም ግጭት ያለበት ሆኖ ከተገኘ ወይም ሌሎች ከስነ-ምግባር ውጪ የሆኑ ድርጊቶችን ፈፅሞ ሲገኝ፤

6) የመንግስት መስሪያ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (8) በተደነገገው መሰረት አሸናፊውን ተጫራች ለመምረጥ በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው የግምገማ መስፈርት መሰረት ተፈላጊውን ያሟሉ የመጫረቻ ሰነዶችን መገምገምና ማወዳደር አለበት፡፡ በጨረታ ሰነድ ያልተመለከተ የማወዳደሪያ መስፈርት በጥቅም ላይ ልውል አይችልም፡፡

7) በዚህ አዋጅ በግልጽ ካልተመለከተ በስተቀር ማናቸውም ተጫራች በመጫረቻ ሰነዱ ከተመለከተው ውጪ በጨረታው አሸናፊ ለመሆን ያቀረበውን የመጫረቻ ዋጋ እንድለውጥ ወይም ያቀረበውን

woyyeessara woy konne jeefisate gadacho eara xa’mama woyi gadadama didandaano.

8) Mootimmate loosi minna garafote heewora shiqqino garafiraano mereerinni qeelanno garafiraancho badate:

(a) Garafote sanade aana worroonita shiimiidi tekinikete keeno safaraano wonshasi balaxxe buuxantu gedensaanni hirote akati garinni shiimiidi waaga shiqishino garafiraancho, woy naxiwe uyiine keennanni hayyonni tekiniketenna waagunni xaphooma ledo gumira luphiima naxiwe afirino garafiraancho qeelinoha assite bada dandiitanno;

(b) Konni quwira cinaanchu quwi fidale aante (a) worroonniri agarammowa heereenna mootimmate loosi minna hirote akatinsa garinninna daninni heeshshote yanna fulo fatilishi amuraate horoonsira hasiissanno.

9) Konni quwi cinaancho quwa (8) garinni qeelaanchimmate dooramino garafiraanchi balaxote ikkadimma buuxonni garafo keenneenna sa’noha ikka hoogiro hasiishshu garinni seeraanchimmasi hattono faynaansetenna tekinikete wolqasi garafiraancho sanade aana shiqqino taje garinni ikkasi keenote gedensaanni buuxama hasiissanno.

የመወዳደሪያ ሃሳብ እንድያሻሽል ወይም ይህንን ለመፈጸም ግዴታ እንድገባ ሊጠየቅ ወይም ሊገደድ አይችልም፡፡

8) የመንግስት መሥሪያ ቤቶች በጨረታ ውድድሩ ከቀረቡት ተጫራቾች መካከል አሸናፊ የሚሆነውን ተጫራች ለመለየት፤

(ሀ) በጨረታ ሰነድ ላይ የተመለከቱትን ዝቅተኛ የቴክኒክ መመዘኛ መስፈርቶች ሚሟላቱ በቅድሚያ ከተረጋገጠ በኂላ እንደ ግዥው ባህሪ አነስተኛ ዋጋ ያቀረበን ተጫራች፣ ወይም በነጥብ አሰጣጥ የግምገማ ዜደ በቴክኒክና በዋጋ ጠቅላላ ድምር ውጤት ከፍተኛውን ነጥብ ያገኘን ተጫራች አሸናፊ አድርገው ሊመርጡ ይችላሉ፣

(ለ) የዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሀ) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንደ ገዥው ባህሪ እና ዓይነት የህይወት ዘመን ወጪ ትንትና ሥርዓትን መጠቀም አለባቸው፡፡

9) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (8) መሠረት በአሸናፊነት የተመረጠ ተጫራች በቅድመ ብቃት ማረጋገጫ ጨረታ ተገምግሞ ያለፈ ካልሆነ በስተቀር እንደአስፈላጊነቱ ሕጋዊነቱ እንዲሁም የፋይናንስ እና የቴክኒክ አቅሙ በመጫረቻ ሰነዱ ላይ በቀረበው ማስረጃ መሠረት መሆኑ በድህረ-ግምገማ መረጋገጥ አለበት፡፡

10) Mootimmate loosi mini keenote harinshonna guma egensiissannota keenote riporte qixxeessa noosi.

59. Garafote Harinsho Fojo Agara

Garafo fa'nantu yannanni kayise garafote buuxo, xawishsha, keenonna qeelino garafiraancho lainohunni shiqqinota gumulote hedo ledo amadisiisaantewo taje fojose agara hasiissannonsaha ikkana qeelino garafiraancho kulla geeshsha garafiraanote woy loosu harinsho ledo xaadooshshu noonsakki mannira kula dinonsa.

60. Qeelino Garafiraanchi Ledo Hasaawa (Diridire) Assinanni Hajo

1) Mootimmate loosi mini qeelino garafiraanchi ledo kaima ikkitinokki sheemaatu jeefishshi hajo aana hasaawa assa dandaano.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) aana xawinsoonniri heerirono mootimmate loosi minenna qeelino garafiraanchi mereero assinanni hasaawi kaiminni mootimmate loosi mini sumuu yaannoti sheemaatu qaallanna balaxote ikkito garafiraanchoho baxxitino horo uyiitannokkitanna loosu mine gawajjitannokkita ikkase buuxa hasiissanno.

10)የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የግምገማውን ሂደትና ውጤት የሚገልፅ የግምገማ ሪፖርት ማዘጋጀት አለበት፡፡

59.የጨረታን ሂደት በሚስጥር ስለመጠበቅ

ጨረታው ከተከፈተበት ጊዜ አንስቶ ከጨረታ ምርመራ፣ ከማብራሪያ፣ ከግምገማ እና አሸናፊውን ተጫራች በሚመለከት ከቀረበው የውሳኔ ሀሳብ ጋር የተያያዙ መረጃዎች በሚስጥርነት መጠበቅ ያለባቸው ሲሆን፣ አሸናፊው ተጫራች እስከሚገለፅ ድረስ ለተጫራቾች ወይም ከሥራው ሂደት ጋር ግንኙነት ለሌላቸው ሰዎች መገለፅ የለባቸውም፡፡

60. ከአሸናፊ ተጫራች ጋር ድርድር ስለሚደረግባቸው ጉዳዮች

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከአሸናፊው ተጫራች ጋር መሠረታዊ ባልሆኑ የውል አፈፃፀም ጉዳዮች ላይ ድርድር ሊያደርግ ይችላል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ የተመለከተው ቢኖርም በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እና በአሸናፊው ተጫራች መካከል በሚደረገው ድርድር መሠረት የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የሚስማማባቸው የውል ቃላት እና ቅድመ ሁኔታዎች ለተጫራቹ የተለየ ጥቅም የማይሰጡ እና መሥሪያ ቤቱንም የማይጎዱ መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው፡፡

3) Konni lallawi quwa 36 aana worroonni garinni mittu shiqishaanchiwiinni xaaddotenni gumulantanno hiro woy konni lallawi garinni fulanno biddissinni baxxino garinni fajja hoongiro mootimmate loosi mini qeeltino garafiraano shiqishshino waaginna waaga la'anno wolootta hajo aana hasaawa assa didandaanno.

61. Garafote Gumanna Qeelinoha Egensiisa

1) Mootimmate loosi minna garafiraanotewiinni shiqqinoti garafiraancho sanade kaajjite keeshshitanno yanna sa'ara albaanni garafote tittirshi guma borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni garafote beeqqaano baalahonna dagate mitte yanna giddo faajje assa hasiissanno.

2) Garafiraano garafote guminni sumuu yitannokkiha ikkiro konni lallawi aana xawinsoonnita shiqishate amuraate harunsitino doogonni woxaratto/ku'laato shiqishira dandiitannoha ikkinota xawisannoha ikka hasiissanno.

3) Konni lallawinni ku'laato shiqishate worroonni yanna gooffuhu gedensaanni woy ku'laato shiqqe goofimarchu gumulo afidhuhu gedensaanni rahotennii mootimmate loosi mini qeele dooramino garafiraanchira

3) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 36 ላይ በተጠቀሰው መሠረት ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ለሚፈፀም ግዥ ወይም በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ በተለይ ካልተፈቀደ በስተቀር የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ አሸናፊ ተጫራቾች ባቀረቡት ዋጋ እና ዋጋን በተመለከቱ ሌሎች ጉዳዮች ላይ ድርድር ማድረግ አይችልም፡፡

61. የጨረታ ውጤትና አሸናፊነትን ስለመግለፅ

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ከተጫራቾች የቀረበው የመጫረቻ ሰነድ ፀንቶ የሚቆይበት የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት የጨረታውን ዝርዝር ውጤት በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት በጨረታው ለተሳተፉ በሙሉና ለሕዝብ በተመሳሳይ ጊዜ ይፋ ማድረግ አለባቸው፡፡

2) ተጫራቾች በጨረታው ውጤት የማይስማሙ ከሆነ በዚህ አዋጅ ላይ የተገለፀውን የአቀራረብ ሥርዓት በተከተለ መንገድ አቤቱታ ማቅረብ የሚችሉ መሆኑን የሚገልፅ መሆን ይኖርበታል፡፡

3) በዚህ አዋጅ ለአቤቱታ ማቅረቢያ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ካበቃ በኋላ ወይም አቤቱታ ቀርቦ የመጨረሻ እልባት ካገኘ በኋላ ወዲያውኑ የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በአሸናፊነት ለተመረጠው

qeelaanchimmasi egensiishsha soyaaa hasiissanno.

4) Qeelaanchimmate egensiishshi sheemaate malaatinsanni barra, garafiraanchu amadisiisa noosita sheemaatu ayeerrisiishi dananna bikka hattono hasiishshu garinni qeelino garafiraanchi wonsha hasiissannosire wolootta balaxote ikkito xawisannoha ikka hasiissanno.

5) Mootimmate loosi mini garafiraanote garafote guma egensiisate albaanni nna konni lallawi quwa 77 nna 78 worroonniti ku'laato woy kado shiqinshanni yanna sa'ara albaanni sheemaate malaatisa didandaanno.

FOOLIISHO SETTE
HANQAFOTENNA ISTRATEJIKETE HIRO

62. Hanqafotenna Istratejikete Hironna Jaaju Kayishi Owaante

1) Mereerishaho jeeffannota hanqafotenna istratejikete hiro gumulantannoti, hattono mootimmate loosi minna kayishunni ka'ara gumultewoha mootimmate jajja hirte kayissannoti biiro ikkitanno.

2) Biiro qoqqowoomu horo noonsare ikkansa korkaatinni biiro jeefissannore istiraatejikete hiro gumultanno. Ikkeennano, biiro hiro mootimmate

ተጫራች የአሸናፊነት ማስታወቂያ መላክ አለበት፡፡

4) የአሸናፊነት ማስታወቂያ ውሉ የሚፈረምበትን ቀን፣ ተጫራቹ ማስያዝ ያለበትን የውል ማስከበሪያ ዓይነት እና መጠን እንዲሁም እንደአስፈላጊነቱ በአሸናፊው ተጫራች ሊሟሉ የሚገባቸውን ሌሎች ቅድመ-ሁኔታዎች የሚገልፅ መሆን ይኖርበታል፡፡

5) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ለተጫራቾች የጨረታውን ውጤት ከማሳወቁ በፊት እና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 77 እና 78 የተመለከተው የአቤቱታ ወይም የይግባኝ ማቅረቢያ የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት ውል መፈረም የለበትም፡፡

ምዕራፍ ስምንት
የማዕቀፍ እና ስትራቴጂያዊ ግዥዎች

62. የማዕቀፍ እና ስትራቴጂያዊ ግዥና ንብረት ማስወገድ አገልግሎት

1) በማዕከል የሚፈፀሙ የማዕቀፍ እና ስትራቴጂያዊ ግዥዎች የሚከናወኑት፣ እንዲሁም በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንዲወገዱ ውሳኔ የተሰጠባቸው የመንግሥት ንብረቶች በሽያጭ የሚወገዱት በቢሮ ይሆናል፡፡

2) ቢሮዉ ክልላዊ ጠቀሜታ ያላቸው በመሆናቸው ምክንያት በቢሮ የሚፈፀሙ ስትራቴጂያዊ ግዥዎችን ይወስናል፡፡

loosi minna hasattonna loosinsa akata qaaginotanna wolu hirote doorshinni jeefa dandiitannokkita ikkase buuxa hasiissanno.

3) Biilloonyu biirote widoonni hironsa mereershaho jeeffannore hanqafote uduunne nna amaalete gobbaanni ikkitino owaante, hattono mereershaho kayiinsanni jajji tittirsha yanna yannatenni gumultanno.

63. Hanqafote Simiimme Jeefishsha

1) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanniha ikkanna mootimmate loosi minna heedhannonsata mittu dani hirote hasatto woy mittu mootimmate loosi mini ikkitewo yanna giddo ganyite heedhano hasattora hiro hanqafote simiimmenni jeefisa dandiitanno.

2) Tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanniha ikkanna mootimmate loosi minna loosinsa akati korkaatinni horoonsidhannohu yanna yannatenni horote gobbaanni ikkannoha mittu dani jajja woy laalichu uullaasini hiro hanqafote simiimmenni kayisa dandiitanno.

3) Mootimmate loosi minna biilloonyu konni lallawi quwa 62 cinaancho quwa (3) fushshanno tittirshi giddo hanqafamino uduunnenna

ሆኖም ቢሮዉ ግዥው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችን ፍላጎትትና የሥራ ባህሪ ያገናዘበና በሌላ የግዥ አማራጭ ሊፈፀም የማይችል መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፡፡

3) ባለሥልጣኑ በቢሮ ግዥያቸው በማዕከል የሚፈፀሙ የማዕቀፍ ዕቃዎችንና ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶችን፣ እንዲሁም በማዕከል የሚወገዱ ንብረቶችን ዝርዝር በየጊዜው ይወስናል፡፡

63.የማዕቀፍ ስምምነት አፈፃፀም

1) ዝርዝር አፈፃፀሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ለሚኖራቸው ተመሳሳይ የግዥ ፍላጎት ወይም አንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት በተወሰነ ጊዜ ውስጥ በተደጋጋሚ ለሚኖረው ፍላጎት ግዥውን በማዕቀፍ ስምምነት መፈፀም ይችላል፡፡

2) ዝርዝር አፈፃፀሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በሥራቸው ባህሪ ምክንያት የሚጠቀሙባቸው በየጊዜው ከጥቅም ውጭ የሚሆኑ ተመሳሳይ ንብረቶችን ወይም ተረፈ ምርቶችን ሽያጭ በማዕቀፍ ስምምነት ማስወገድ ይችላሉ፡፡

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ባለሥልጣኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 62 ንዑስ አንቀጽ (3) በሚያወጣው ዝርዝር ውስጥ ለተካተቱት

amaalete gobbaanni ikkitino owaante heedhannonsata hasattote himano hattono hanaqafotenni kayiisa hasiissanno jajji tittirsha qixxeessite soyaatenni biirote egensiissanno.

ዕቃዎችና ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶች የሚኖራቸውን የፍላጎት ትንበያ፣ እንዲሁም በማዕቀፍ ሊወገዱ የሚገባቸውን ንብረቶች ዝርዝር አዘጋጅተው በመላክ ለቢሮ ያሳውቃሉ፡፡

4) Biiro konni lallawinni xawinsoonnirenna konni lallawi garinni fulanno biddissi aana egensiinsanni tittirshi garinni mereershaho jeeffanno hirota hanqafote simiimme gumulanno, gashshanno.

4) ቢሮዉ በዚህ አዋጅ በተመለከተው እና በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ላይ በሚገለፀው ዝርዝር መሠረት በማዕከል የሚፈፀም ግዥ የማዕቀፍ ስምምነት ይፈፅማል፣ ያስተዳድራል፡፡

5) Mootimmate loosi minna konni quwi cinaancho quwa (4) garinni jeeffannota hanqafote simiimme kaima assatenni hanqafote shiqishaano ledo tittirishu sheemaate gumultanno, gumultino sheemaateno gashshitanno.

5) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት የሚፈረመውን የማዕቀፍ ስምምነት መሠረት በማድረግ ከማዕቀፍ አቅራቢዎች ጋር ዝርዝር ውል ይፈፅማሉ፣ የፈፀሙትን ውልም ያስተዳድራሉ፡፡

6) Konni lallawi garinni fulanno biddissinni xawinsoonni akata ikka hoogiro hanqafote simiimmenni mittu waagi woy kaima ikkitinnori wolootta simiimme sheemaati ikkito aana soorro assa difajjinanni. Ikkirono hanqafote simiimmera hanqafantinokkinna hanqafote simiimme aana kaimu soorro abbitannokki hajora loosu mininna hanqafote simiimme shiqishaanchi e’ino tittirshu sheemaatinni gumulantara dandiitanno.

6) በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ በተመለከተው ሁኔታ ካልሆነ በስተቀር በማዕቀፍ ስምምነቱ የነጠላ ዋጋ ወይም መሠረታዊ በሆኑ ሌሎች የስምምነቱ የውል ሁኔታዎች ላይ ለውጥ ማድረግ አይፈቀድም፡፡ ሆኖም በማዕቀፍ ስምምነቱ ያልተካተቱ እና በማዕቀፍ ስምምነቱ ላይ መሠረታዊ ለውጥ የማያስከትሉ ጉዳዮች የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እና የማዕቀፍ ስምምነቱ አቅራቢ በሚገቡት ዝርዝር ውል ሊወሰኑ ይችላሉ፡፡

7) Konni lallawi woy konni lallawi garinni fulanno hirote jeefishshi biddissinni fajja hoongiro hanqafote simiimmenni jeeffanno hiro faajjete garafo hirote doogonni doorantino garafiraano ledo ikkanno.

8) Hirote hattono kayinsanni jajji hiro hanqafote simiimmeta tittirshu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumullanni.

7) በዚህ አዋጅ ወይም በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው የግዥ አፈፃፀም መመሪያ ካልተፈቀደ በስተቀር የማዕቀፍ ስምምነት የሚፈፀመው በግልፅ ጨረታ የግዥ ዘዴ ከተመረጡ ተጫራቾች ጋር ይሆናል፡፡

8) የግዥ እንዲሁም የሚወገዱ ንብረቶች ሽያጭ የማዕቀፍ ስምምነት ዝርዝር አፈፃፀም በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

FOOLIISHO HONSE

HIROTENNA JAJJU HIRO SHEEMAATA

64. Xaphoomu Woro

1) Mootimmate loosi minna hirote sheemaate malaatisansara albaanni hirote owaantera ikkitannoti ikkado baajeette heerase buuxa hasiissannonsa.

2) Konni lallawinninna konni lallawi garinni fulanno biddissinni wolu garinni gumula hoongiro mootimmate loosi mine jeeffannoti hiittino hirote woy kayishshu jajji hiro sheemaati woy sheemaate woyyeessa borrotenni ikka hasiissanno.

3) Hiikkuno mootimmate loosi mini ikkitote garinni shiqishaanchu woy kayishshu jajja hidhinohu ledo sheemaate eate albaanni woy

ምዕራፍ ዘጠኝ

የግዥ እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ውል

64. ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የግዥ ውል ከመፈረማቸው አስቀድመው ለግዥው አገልግሎት የሚውል በቂ በጀት ያላቸው መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው፡፡

2) በዚህ አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ በሌላ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር በመንግሥት መሥሪያ ቤት የሚፈፀም ማንኛውም የግዥ ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ውል ወይም የውል ማሻሻያ በጽሑፍ መሆን አለበት፡፡

3) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት እንደሁኔታው ከአቅራቢው ወይም ከሚወገድ ንብረት ገዥ ጋር ውል

sheemaate e'nihu gedensaanni sheemaatu garinni jeefisa dandiinanni gede sheemaatu jeefishshira hasiissannoti balaxote ikkito wo'mase buuxa hasiissanno.

65. Sheemaate Malaatisa

1) Hiikkuno mootimmate loosi mini medebenya garafote sanadeta mitte kifile ikkitinota xaphoomu sheemaati ikkito sheemaatu biso assatenninna sheemaatu aana iillinoonnita addi sheemaat ikkito amaddinota sheemaatu sanade shiqishaanchu ledo malaatisa hasiissanno.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonnihu agarammowa heerenna mootimmate loosi minna qixxessitinota safonniha hirote sheemate malaatisansara albaanni sheematu seera agadhinoha ikkasi deerru deerrunkunni noo Farcote Biiro tantanora shiqqishshe buuxisiisa noonsa.

3) Mootimmate loosi mininna qeelino garafiraanchi mereero sheemaate malaatisa hoongiha ikkiro garafo qeelinoha egensiisatenni calla sheemaate e'noonnihu gede dikiiirranni.

4) Mootimmate loosi mininna shiqishaanchu mereero sheemaatu xintamino yinannihu lamenti sheemaate e'ino bissa simiimmete

ከመዋዋሉ በፊት ወይም ከተዋዋለ በኋላ በውሉ መሠረት መፈፀም እንዲቻል ለውሉ አፈፃፀም አስፈላጊ የሆኑ ቅድመ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ አለበት፡፡

65. **ውል ስለመፈራረም**

1) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት የመደበኛ ጨረታ ሰነዶች አንድ ክፍል የሆነውን አጠቃላይ የውል ሁኔታዎች የውሉ አካል በማድረግ እና ስምምነት ላይ የተደረሰባቸውን ልዩ የውል ሁኔታዎች የያዘውን የውል ሰነድ ከአቅራቢው ጋር መፈረም አለበት፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመንግስት መስሪያ ቤቶች ያዘጋጁትን ረቂቅ የግዥ ውል ከመፈራረማቸው አስቀድሞ የውሉን ህጋዊነት በየደረጃው ላለው የፍትህ ቢሮ መዋቅር አቅርበው እንዲረጋገጥ ማስደረግ አለባቸው፡፡

3) በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እና በአሸናፊው ተጫራች መካከል ውል ካልተፈረመ በስተቀር የጨረታው አሸናፊ በመገለፁ ብቻ ውል እንደተፈፀመ አይቆጠርም፡፡

4) በመንግሥት መሥሪያ ቤት እና በአቅራቢው መካከል ውል ተመስርቷል የሚባለው ሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች

iillitino hajo amaddinota sheemaatu sanade malaatissuro ikkana, qeelaanchimmate egensiishsha garafiraanchoho egensiinsi barrini kayiise kiiramannoha 15 (tonaa ontu) loosu barri giddo lamenti sheemaataano bissa sheemaate malaatisa noonsa.

5) Mootimmate loosi mininna qeelino garafiraanchi mereero assinanni sheemaati lamenta bissa qoossonna gadachcho xawise egensiisa hasiissanno.

66. Sheemaate Faajje Assa

Gobboomu hobbaate woy gobbate gargarooshshi olanto ledo amadamewo fojo amaddino hiro agurranna hiikkuno mootimmate loosi mini hirote woy kayshu jajji hiro sheemaate malaatinsihu gedensaanni borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni qara qara taje dagate faajje assa hasiissanno.

67. Sheemaatu Ayeerrisiishsha

1) Shiqishaanchu woy kayishshu jajja hidhinohu sheemaatu ayeerrisiishsha ikkitanno wowe hiro jeefisanno loosi minira woy kayishshu jajja hiranno loosi minira amadisiisa hasiissanno. Mootimmate loosi minna wowe halaalancho ikkase balaxxe buuxa hasiissanno.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) garinni sheemaatu ayeerrisiishsha xa'minannita

ስምምነት የተደረሰባቸውን ጉዳዮች የያዘ ውል ሰነድ ሲፈርሙ ሲሆን የአሸናፊነት ማስታወቂያ ለተጫራቹ ከተገለፀበት ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 15 (አስራ አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ ሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች ውሉን መፈረም አለባቸው፡፡

5) በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እና በአሸናፊው ተጫራች መካከል የሚደረገው ውል የሁለቱን ወገኖች መብትና ግዴታ በግልፅ ማመልከት አለበት፡፡

66. ውልን ይፋ ስለማድረግ

ከብሔራዊ ደህንነት ወይም ከሀገር መከላከያ ጋር ከተያያዙ ሚስጥራዊ ግዥዎች በስተቀር ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት የግዥው ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ውሉ ከተፈረመ በኋላ በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት ዋና ዋና መረጃዎችን ለሕዝብ ይፋ ማድረግ አለበት፡፡

67. የውል ማስከበሪያ

1) አቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው ለውሉ ማስከበሪያ የሚሆን ዋስትና ለግዥ ፈፃሚው መሥሪያ ቤት ወይም የሚወገድ ንብረት ሻጭ ለሆነው መሥሪያ ቤት ማስያዝ አለበት፡፡ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ዋስትናው ትክክለኛ መሆኑን አስቀድመው ማረጋገጥ አለባቸው፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የውል የማስከበሪያ የሚጠየቅባቸው

hirotenna kayishshu jajji hiro dana, sheemaatu ayeerrisiishshi dananna bikka konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumulanni.

68. <u>Sheemaatu Gashshoote</u>

Tittirisha konni lallawi garinni fulanno biddissira gumullanniha ikkana mootimmate loosi minna aantannota qara qara sheemaatu gashshooti assoote loosa hasiissannonsa:

1) **Balaxote Baatooshshe:**

(a) Mootimmate hiro jeefishshi shiqishaanchira uyinannita balaxote baatooshshi bikkanna tittirishu jeefishsha konni lallawi garinni fulanno biddissinni gumulanni;

(b) Konni lallawi kaiminni fulanno biddissinni baxxino garinni wora hoongiro balaxote baatooshi jeefara dandaannohu shiqishaanchu balaxote baatooshi garinni adhano woxi bikki ledo taalo ikkitinota balaxote baatooshi wowe shiqishiro ikkano.

2) **Sheemaate Jeefisiisa:**

Hiikkuno mootimmate loosi mini:

(a)Sheemaatu jeefishsha hooltannoti woy gufissannoti baxxitino ikkito xaada hoogguha ikkiro shiqishaanote woy kayishu jajja hidhitanori ledo e'noonni sheemaati rahotenni jeefanno gede assa,

የግዥ እና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ዓይነቶች፣ የውል ማስከበሪያው ዓይነትና መጠን በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

68.<u>የውል አስተዳደር</u>

ዝርዝሩ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣ መመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚከተሉትን ዋና ዋና የውል አስተዳደር ተግባራት ማከናወን አለባቸው፡-

1) **የቅድመ ክፍያ፤**

(ሀ) በመንግሥት ግዥ አፈጻጸም ለአቅራቢው የሚሰጠው የቅድመ ክፍያ መጠን እና ዝርዝር አፈፃፀሙ በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

(ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር፣ የቅድመ ክፍያ ሊፈፀም የሚችለው አቅራቢው በቅድመ ክፍያ መልክ ከሚወስደው ገንዘብ መጠን ጋር እኩል የሆነ የቅድመ ክፍያ ዋስትና ሲያቀርብ ይሆናል፡፡

2) **ውልን ስለማስፈፀም፤**

ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት፤

(ሀ) የውልን አፈፃፀም የሚከለክል ወይም የሚያስተጓጉል የተለየ ሁኔታ ካላጋጠመው በስተቀር ከአቅራቢዎች ወይም ከሚወገድ ንብረት ገዥዎች ጋር የተደረጉ ውሎች በፍጥነት ተፈፃሚ እንዲሆኑ ማድረግ፣

(b) Shiqishaanchu woy kayishu jajja hidhinohu assa hasiisanno assoote badatenni shiqishaanchu woy kayishu jajja hidhinohu sheemaatu garinni assoote yannatenni jeefisasi harunse buuxanna,

(c) Sheemaateho balaxote akkito wo'miteenna sheemaatu gumulama hanafino barra borreesse amadanna hasiishshu garinni shiqishaanchu woy kayishshu jajja hidhinohu afanno gede assa hasiissanno.

3) **Sheemaatu Jeefishsha Harunsa:**

(a) Mootimmate loosi minna sheemaatu jeefishsha harunsitannota loosu kifile bada woy sheemaatu harunso babbaxxitino loosu kifilla halammetenni jeefissannoha ikkanno yannara loosu kifilla assootensa faajjete affanno gede assa hasiissanno;

(b) Sheemaatu jeefishsha harunsannohu mootimmate loosi miniti loosu kifile shiqishaanchu woy kayishu jajja hidhinohu sheemaatu garinni assannore qara qara assoote sheemaatu aana worroonni yanna garinni gumulanni nooha ikkasi harunsanna sheematu gashshooti taje borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni borreesse amada hasiissanno;

(ለ) በአቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው ሊከናወኑ የሚገባቸውን ተግባራት በመለየት አቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው በውሉ መሠረት ተግባራቱን በወቅቱ መፈፀሙን ተከታትሎ ማረጋገጥና

(ሐ) የውሉ ቅድሜ ሁኔታዎች ተሟልተው ውሉ ተፈፃሚ መሆን የጀመረበትን ቀን መዝግቦ መያዝ እና እንደአስፈላጊነቱ አቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው እንዲያውቀው ማድረግ አለበት፡፡

3) **የውል አፈፃፀምን መከታተል፤**

(ሀ) የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የውል አፈጻጸምን የሚከታተል የሥራ ክፍል መለየት ወይም የውል ክትትል በተለያዩ የሥራ ክፍሎች በቅንጅት የሚፈፀም በሚሆንበት ወቅት የሥራ ክፍሎቹ ተግባራቸውን በግልጽ እንዲያውቁት ማድረግ ይኖርባቸዋል፣

(ለ) የውል አፈፃፀምን የሚከታተለው የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የሥራ ክፍል አቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው በውሉ መሠረት የሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት በውሉ ላይ በተገለጸው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት እየተከናወኑ የሚገኙ መሆኑን መከታተል እና የውል አስተዳደር መረጃውን በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት መዝግቦ መያዝ ይኖርበታል፣

(c) Hasiisiha ikke leelliro sheemaatu jeefishshi yannara sheemaate woyyeessa dandiinanniha ikkana assinanniti sheemaatu woyyeessa mootimmate loosi mini horo gawajjitanno nna garafote heewisanturi wolootu heewisamaano garinni shiqishaanchoho baxxitino horo uytannota ikka dinose;

(d) Mootimmate loosi mini sheemaatu jeefishshi yannara sayikki bissanni afantanno owaante badanna owaanteno sheemaatu jeefishsha kaa'litano garinni aansa buuxa hasiissanno.

4) **Waagu Taashsho Assa:**

Waagu taashsho assinanni ikkito konni lallawi garinni biiro fushshitanno biddissinni gumullanni.

5) **Sheemaate Guda:**

(a) Hiikkuno mootimmate loosi mini shiqishaanote woy kayishu jajja hidhitinori ledo malaatinsoonni sheemaattanna amadisiisantino haja sheemaateho worroonni ikkito garinni goofase buuxa hasiissanno;

(b) Mootimmate loosi mini shiqishaanchu woy kayishu jajja hidhinohunna sayikki bissa ledo noo assoote gudatenni sheemaatu jeefishshi keeno assa hasiissanno.

(ሐ) አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ በውል አፈፃፀም ወቅት የውል ማሻሻያ ማድረግ የሚቻል ሲሆን የሚደረገው የውል ማሻሻያ የመንግሥት መሥሪያ ቤቱን ጥቅም የሚጎዳ እና በጨረታው ከተወዳደሩ ሌሎች ተወዳዳሪዎች አንፃር ለአቅራቢው የተለየ ጥቅም የሚሰጥ መሆን የለበትም፣

(መ) የመንግሥት መሥሪያ ቤት በውል አፈፃፀም ወቅት ከሦስተኛ ወገን የሚገኙ አገልግሎቶችን መለየት እና አገልግሎቶቹ የውል አፈፃፀሙን በሚያግዝ መልኩ መስጠታቸውን ማረጋገጥ አለበት፡፡

4) **የዋጋ ማስተካከያ ስለማድረግ፤**

የዋጋ ማስተካከያ የሚደረግባቸው ሁኔታዎች በዚህ አዋጅ መሠረት ቢሮዉ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

5) **ውልን ማጠናቀቅ፤**

(ሀ) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ከአቅራቢዎች ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥዎች ጋር የተፈረሙ ውሎችና ተያያዥ ጉዳዮች በውሎቹ በተመለከቱት ሁኔታዎች መሠረት መጠናቀቃቸውን ማረጋገጥ አለበት፣

(ለ) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከአቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው እና ከሦስተኛ ወገን ጋር ያሉ ተግባራትን በማጠናቀቅ የውል አፈፃፀም ግምገማ ማድረግ ይኖርበታል፡፡

6) **Sheemaate Uurrisa/Mura:**

Sheemaatu hiro jeefisino bisinna shiqishaanchu mereero e'nooni sheemaatu qaallanna ikkito garinni murantara dandiitanno.

7) **Fitaaberete Seera:**

Hirotenna jajja hirre kayiinsanni sheemaati jeefishshi aana fitaaberete seeri woro hasiishshu garinni loosu aana hossanno.

69. <u>Sheemaatu Simiimme Hooga Tirranni Gara</u>

1) Hirote woy kayishu jajji hiro sheemaati jeefishshi ledo amadisiisameewohunni mootimmate loosi mininna shiqishaanchu woy kayishu jajja hidhinohu mereero kalaqantannota hiittee kiphono xaadooshshu noonsa seerinni, konni lallawi, konne lallawa kaimi garinni fulanno biddissinninna sheemaatu garinni tidhama noosi.

2) Konni lallawi garinni jeeffannotera hirotenna jajju kayiishshi assootira mootimmate loosi minna e'anno sheemaatta kalaqantanno sumuu yaa hoonge tirate doorsha kipho tirrate doogga horoonsira dandiitanno. Tittirsha konne lallawa jeefisate fulanno biddissinni gumullanni.

6) **ውልን ስለማቋረጥ፤**

ውል በግዥ ፈፃሚው አካልና በአቅራቢው መካከል በተገባው የውል ቃላትና ሁኔታዎች መሠረት ሊቋረጥ ይችላል፡፡

7) **የፍትሐብሔር ሕግ፤**

በግዥ እና ንብረት በሽያጭ ማስወገድ ዉል አፈጻጸም ላይ የፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌዎች እንደአግባብነቱ ተፈፃሚ ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

69. <u>የውል አለመግባባቶችን ስለመፍታት</u>

1) ከግዥ ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ውል አፈፃፀም ጋር በተያያዘ በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ እና በአቅራቢው ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥው መካከል የሚፈጠር ማንኛውም አለመግባባት አግባብነት ባላቸው ሕጎች፣ በዚህ አዋጅ፣ ይህን አዋጅ መሰረት በማድረግ በሚወጣው መመሪያ እና በውሉ መሠረት መፈታት አለበት፡፡

2) በዚህ አዋጅ መሠረት ለሚፈፀሙ የግዥና ንብረት ማስወገድ ተግባራት የመንግሥት መስሪያ ቤቶች በሚገቧቸው ውሎች የሚፈጠርን አለመግባባት ለመፍታት አማራጭ የግጭት መፍቻ ዘዴዎችን ሊጠቀሙ ይችላሉ፡፡ ዝርዝሩ ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በሚያወጣ መመሪያ ይወሰናል፡፡

FOOLIISHO TONNE

KADO BUUXXANONNA GUMULO UUYITANNO BORDE UURRISA

70. Borde Uurrisa Lainohunni

1) Mootimmate hiro jeefishinna jajju kayishi aana shiqqanno kado buuxxe gumulo uyitannota gamisa yooaanchimmate biilloonye afidheewotanna mereerima ikkite kado buuxxatenna gumulo aate borde (konni gedensaani **''Borde''** yine woshshinanni) konni lallawinni wirro uurritino.

2) Bordete hundaanchimma biirote ikkitanno.

3) Borde loosu jeefisha leellishannota diru riporte biirote shiqishshanno.

71. Bordete Miilla Somanna Loosu Yanna

1) Bordete gambisaanchinna miilla biirotenni somantannoha ikkanno.

2) Bordete miilla kiiro 5 woy 7 ikkanna:
   (a) Farcote biironni,
   (b) Daddalu dagoominni,
   (c) Sivilete dagoominni,
   (d) Ogimmate gambooshshinni,
   (e) Garimma noonsa mootimmate loosi minnani fulitinore ikkitanno.

3) Biilloonyu bordete borreesaancho ikke loosanno.

ምዕራፍ አሥር

ይግባኝ አጣሪና ውሳኔ ሰጪ ቦርድ ስለማቋቋም

70. ስለቦርዱ መቋቋም

1) በመንግሥት ግዥ አፈፃፀም እና የንብረት አወጋገድ ላይ የሚቀርብ ይግባኝን አጣርቶ ውሳኔ የሚሰጥ በከፊል የዳኝነት ሥልጣን ያለውና ገለልተኛ የሆነ የይግባኝ አጣሪ እና ውሳኔ ሰጪ ቦርድ (ከዚህ በኋላ **"ቦርድ"** እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ አንደገና ተቋቁሟል፡፡

2) ቦርዱ ለቢሮዉ ተጠሪ ይሆናል፡፡

3) ቦርዱ የሥራ ክንውኑን የሚያሳይ ዓመታዊ ሪፖርት ለቢሮዉ ያቀርባል፡፡

71. የቦርዱ አባላት አሰያየም እና የሥራ ዘመን

1) የቦርዱ ሰብሳቢና አባላት በቢሮዉ የሚሰየሙ ይሆናል፡፡

2) የቦርዱ አባላት ብዛት 5 ወይም 7 ሆኖ፤
   (ሀ) ከፍትህ ቢሮ፣
   (ለ) ከንግዱ ማህበረሰብ፣
   (ሐ) ከሲቪል ማህበረሰብ፣
   (መ) ከሙያ ማህበራት እና
   (ሠ) አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የተወጣጡ ይሆናል፡፡

3) ባለስልጣኑ የቦርዱ ጸሐፊ በመሆን ያገለግላል፡፡

4) Bordete miilla sommani woyte ikkadimma kaima assinanniha ikkanna: hirote, mehandisete, fayyimmate, irshunna kalaqamu jiro, faynaanse woy seeru ogimma rosi qixxaawonni mootimmate hironna jajju gashshootiti ikkado egennonna rosichi noonsare nna danchu amanyooti noonsare ikka hasiissanno.

5)Hiikkuno bordete miili tenne fooliisho garinni gadachosi garunni fulate assino assootinni woy assa hoogate korkaatinni hiikko dani qaxxarono shiqqasira didandiitanno.

6) Konni aleenni noori cinaancho quwwara worroonniri agarammowa heereenna bordete miilla sommanni woyte koo-tee amado hedote giddo worinoha ikka noosi.

7) Bordete miilla loosu wogga 3 diro ikkana, hasiishshu garinni mitte loosu wogga lende seedinsa dandiinanni.

8) Konni quwi cinaancho quwa **(7)** worroonihu agarammowa heereena biiro umikkita loosu wogga gooffeenna bordete miilla wolootu bordete miillanni riqiwanta geesha bordete gambisaanchono lede miillate loosu yanna (6) aganira seedisa dandaanno.

4) የቦርድ አባላት አሰያየም በብቃት ላይ የተመሠረተ ሆኖ በግዥ፣ በምህንድስና፣ በጤና፣ በግብርና፣ በፋይናንስ ወይም በሕግ ሙያ የትምህርት ዝግጅት፣ በመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር በቂ ዕውቀትና ልምድ ያካበቱ እና መልካም ሥነ-ምግባር ያላቸው መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

5) ማንኛውም የቦርዱ አባል በዚህ ምዕራፍ መሠረት ግዴታውን በአግባቡ ለመወጣት በፈፀመው ድርጊት ወይም አለማድረግ ምክንያት ምንም ዓይነት ክስ ሊቀርብበት አይችልም፡፡

6) ከዚህ በላይ ባሉት ንዑሳን አንቀጾች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቦርዱ አባላት አሰያየም በተቻለ መጠን የፆታ ተዋፅዖን ከግምት ያስገባ መሆን አለበት፡፡

7) የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመን 3 ዓመት ሲሆን እንደአስፈላጊነቱ ለተጨማሪ አንድ የሥራ ዘመን ሊራዘም ይችላል፡፡

8) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (7) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቢሮዉ የመጀመሪያው የሥራ ዘመን ተጠናቆ የቦርዱ አባላት በሌሎች እስኪተኩ ድረስ የቦርዱን ሰብሳቢ ጨምሮ የአባላቱን የሥራ ዘመን ለተጨማሪ (6) ወራት ሊያራዝም ይችላል፡፡

9) Biiro bordete miillara baantannita barru hoshsho bikkana baatooshshu jeefishsha gumultanno.

9) ቢሮዉ ለቦርዱ አባላት የሚከፈለውን አበል መጠን እና የክፍያ አፈፃፀም ይወስናል፡፡

72. Bordete Biiloonyenna Assoote

Bordete aananno biilloonyinna assoti heeranno:

1) Kadote shiqishaanchinna loosu mini hajonsa simiimmetenni tirtannoha ikka hoogiro heewisamaano woy garafiraano shiqishshanno kado buuxxe gumulo aate;

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) hexxora sanadda, maareekko, riportenna hiitteeno wole taje mootimmate loosi minnanni, heewisamaanotewiinni, garafiraanotewiini woy wole hiikko manchiwiinnino shiqqasira hajajate;

3) Faeciraano woshshatenni, farciraanonna hiro woy kayishu jajji hiro la'annonsa bissa qaalensa xaarte uyitanno gede assate;

4) Hajo buuxanteenna kadote aana gumulo uyina geeshsha borrote egensiishsha aatenni mootimmate loosi mini yekkeero ka'ino hiro woy jajju kayishi harinsho ledo amadammohunni aantete millimmo assanokki gede ittisate,

72. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1) ይግባኝ አቅራቢው እና መሥሪያ ቤቱ ጉዳያቸውን በስምምነት ካልፈቱ በስተቀር ከተወዳዳሪዎች ወይም ከተጫራቾች የሚቀርቡ ይግባኞችን መርምሮ ውሳኔ የመስጠት፤

2) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ዓላማ ሰነዶች፣ መዛግብት፣ ሪፖርቶች እና ማናቸውም ሌሎች ማስረጃዎች ከመንግሥት መሥሪያ ቤቶች፣ ከተወዳዳሪዎች ወይም ከተጫራቾች እና ከሌላ ማንኛውም ሰው እንዲቀርቡለት የማዘዝ፣

3) ምስክሮችን በመጥራት፣ ምስክሮችና ግዥው ወይም የሚወገደው ንብረት ሽያጭ የሚመለከታቸው ወገኖች ቃላቸውን በመሐላ እንዲሰጡ የማድረግ፤

4) ጉዳዩን መርምሮ በይግባኙ ላይ ውሳኔ እስከሚሰጥ ድረስ የጽሁፍ ማስታወቂያ በመስጠት የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ክርክር ከተነሳበት የግዥ ወይም የንብረት ማስወገድ ሂደት ጋር በተያያዘ ቀጣይ እንቅስቃሴ እንዳያደርግ የማገድ፤

5) Hasiishu garinni hiikko loosi mineno woy uurrinshate biirora dargaho leellite buuxo assate,

6) Shiqqino kado buuxatenna gumulo aate harinshora hasiisiha ikke leelliro hajo la'annosi manchiwiinni ogimmate irko xa'matenna afirate;

7) Hasiishu garinni sanadete buuxo woy shilootu macciisho assatenni kado shiqqinota hirote jeefishi woy kayishu jajji hiro harinsho taalitara woy wo'muni wo'ma woy gamisa uurritara/gattara gumulate,

8) Gara ikke leella hoogiro heewisamaanchu woy garafiraanchu kado tugate.

73. <u>Bordete Gambooshi Amanyoote</u>

1) Bordete miilla loosonsa loosate ajanni ajeenna aganunni mitte higge gamba yitanno. Ikkirono hasiishu garinni borde kawiinnino ajjino yannanni gamba yaa dandiitanno.

2) Hiikko gambooshshirano daratu aleenni ikkitanno miilla leelituro gambooshu kiiro guuta ikkitano.

3) Wolqate aleenni ikkino korkaatinni gambisaanchu gambooshu aana leellannokkiha ikkiro gambooshshe yannate geeshsha massaganno massagaancho miillate giddonni riqiwa dandaanno.

5) እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም መሥሪያ ቤት ወይም ድርጅት ቢሮ በአካል በመገኘት ምርመራ የማድረግ፤

6) የቀረበለትን ይግባኝ በማጣራት እና ውሳኔ በመስጠት ሂደት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከሚመለከተው ሰው ሙያዊ እገዛ የመጠየቅ እና የማግኘት፤

7) እንደአስፈላጊነቱ የሰነድ ምርመራ ወይም የችሎት ሰሚ በማድረግ ይግባኝ የቀረበበት የግዥ አፈፃፀም ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ሂደት እንዲስተካከል ወይም ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲቋረጥ የመወሰን፤

8) ተገቢ ሆኖ ካላገኘው የተወዳዳሪውን ወይም የተጫራቹን ይግባኝ ውድቅ የማድረግ፡፡

73. <u>የቦርዱ የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት</u>

1) የቦርድ አባላት ሥራቸውን ለማከናወን ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባሉ፡፡ ሆኖም እንደአስፈላጊነቱ ቦርዱ ከዚህ ባነሰ ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡

2) በማናቸውም ስብሰባ ከአባላቱ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ-ጉባኤ ይሆናል፡፡

3) ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ሰብሳቢው በስብሰባው ላይ የማይገኝ ሲሆን፣ ስብሰባውን በጊዜያዊነት የሚመራለት ሰብሳቢ ከአባላቱ መካከል ሊወክል ይችላል፡፡

4) Bordete miilla dandaami bikkinni simiimmetenni gumulo sayissanno. Ikkeennano, simiimmetenni gumulo sayisa dandaa hoogguro huurote roorrimmanni gumulitanno. Huuro taalo ikkitanno yannara bordete gambisaanchi ikkado huuro heedhanosi.

5) Ayiino baxxitino gumulote hedo noosi miili hedosi badooshunni amandasira xa'miriro badooshu hedosi gumulo songaalete eannoha assinanni.

4) የቦርዱ አባላት በተቻለ መጠን በስምምነት ውሳኔዎችን ያሳልፋሉ፣ ሆኖም በስምምነት ውሳኔ ማሳለፍ ካልተቻለ በድምፅ ብልጫ ይወስናሉ። ድምፅ እኩል በሚሆንበት ጊዜ የቦርዱ ሰብሳቢ ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።

5) ማንኛውም የተለየ የውሳኔ ሀሳብ ያለው አባል ሀሳቡ በልዩነት እንዲያዝለት ከጠየቀ የልዩነት ሀሳቡ በውሳኔው ቃለ-ጉባኤ እንዲካተት ይደረጋል።

74. Bordete Miiloomittenni Geegiissama

1) Gambisaanchono lede hiikkuno bordete miili ayee yannarano bordete miiloomittenni agurate borro biirote shiqishe fajjinisiro agura dandaanno.

2) Aantanno korkaatta giddonni mittunni bordete gambisaanchi woy miili miiloomittetenni geegisama dandaanno:

(a) Buqqete woy hooltannoti mannimate bisi xe'ne korkaatinni yawosi fula hoogiro;

(b) Jaddotenni qaxxarame hunosi yoote mininni buuxanturo;

(c) Amanyootu woy disipliinete xe'ne afantusiro;

74. ከቦርድ አባልነት ስለመሰናበት

1) ሰብሳቢውን ጨምሮ ማንኛውም የቦርዱ አባል በማንኛውም ጊዜ ከቦርድ አባልነት የመልቀቂያ ማመልከቻ ለቢሮዉ በማቅረብ ሲፈቅደለት መልቀቅ ይችላል።

2) ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ የቦርድ ሰብሳቢ ወይም አባል ከአባልነት ሊሰናበት ይችላል፤

(ሀ) በአዕምሮ ወይም ከልካይ የአካል ጉዳት ምክንያት ኃላፊነቱን መውጣት ካልቻለ፣

(ለ) በወንጀል ተከሶ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ከተረጋገጠ፣

(ሐ) የሥነ-ምግባር ወይም የዲሲፕሊን ጉድለት ከተገኘበት፣

(d) Uyinoonnisi yawo garunni fula hoogiro woy ikkadu korkaati nookkiha ganye bordete gombooshi aana leella hoogiro.

75. Horote Kipho Egensiisate Gadacho

1) Bordete gambisaanchi woy ayiino bordete miili kadote shiqishaanchi woy kado shiqqinosi hirote jeefishi woy kayishu jajji hiro ledo xaaddotenni woy xaaddo ikkinokki fiixoomi woy horote xaadi heerisiro konne ikkitote garinni bordete gambisaanchira woy bordete miillara egensiisatenni bordete gambooshshinni umosi fafisa noosi.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) hattono quwa 74 cinaancho quwa (2) fidale (B), (C), nna (D) jeefishshira biiro bordete miilla galtannota amanyootu wodho fushitanno.

(መ) የተሰጠውን ኃላፊነት በአግባቡ ካልተወጣ ወይም ያለ በቂ ምክንያት በተደጋጋሚ የቦርዱ ስብሰባዎች ላይ ካልተገኘ፡፡

75. የጥቅም ግጭትን የማሳወቅ ግዴታ

1) የቦርዱ ሰብሳቢ ወይም ማንኛውም የቦርዱ አባል ከይግባኝ አቅራቢው ወይም ይግባኝ ከቀረበበት ግዥ አፈጻጸም ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጋር በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ዝምድና ወይም የጥቅም ግንኙነት ካለው ይህንኑ እንደሁኔታው ለቦርዱ ሰብሳቢ ወይም ለቦርዱ አባላት በማሳወቅ ከቦርዱ ስብሰባ ራሱን ማግለል አለበት፡፡

2) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እንዲሁም ለአንቀጽ 74 ንዑስ አንቀጽ (2) ፊደል ተራ (ለ)፣ (ሐ) እና (መ) አፈፃፀም ቢሮዉ የቦርዱ አባላት የሚተዳደሩበትን የሥነ-ምግባር ደንብ ያወጣል፡፡

FOOLIISHO TONNAAMITE

KU'LAATONNA KADO SHIQINSHANNI GARANNA GUMULLANNI AMURAATE

76. Xaphoomu Woro

1) Mootimmate hiro woy kayishu jajji hiro ledo amadisiisantino hiro jeefisanno woy jajja hire kayisanno mootimmate loosi mininni loosaminohu woy loosamikkinni gatino assooti konne lallawa, mootimmatenna hallanyunna mootimmate halamooshshi lallawanna amadisiisamewo xawishsha, jeefishu biddissuwanna garafote sanade aana xawinsoonni ikkito tayisanno yee ammanannohunna loosu mini assooti korkaatinni iillinosire woy iillitasira dandiitanno gawajjo leellishsha dandaanno heewisamaanchi woy garafiraanchi seerunni fajjinoonnisi yanna giddo loosu mini aliidi soorreesira ku'laato woy deerra agare bordete kado shiqishira dandaanno.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) kaiminni shiqqanno ku'laato woy kado la'a dandiinannihu hiro gumulannohu woy jajja kayisannohu mootimmate loosi mini qeelaanchimmatenni dooramino garafiraanchi ledo sheemaate e'ara albaanni shiqinoha ikkiro callaati.

ምዕራፍ አሥራ አንድ

የአቤቱታ እና ይግባኝ አቀራረብና አወሳሰን ሥርዓት

76. ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1) ከመንግሥት ግዥ ወይም የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ጋር በተያያዘ ግዥውን በሚፈፅመው ወይም ንብረቱን በሽያጭ በሚያስወግደው የመንግሥት መሥሪያ ቤት የተከናወነው ወይም ሳይከናወን የቀረው ተግባር ይህንን አዋጅ፣ የመንግሥትና የግል አጋርነት አዋጅና ተያያዥ ድንጋጌዎች፣ የአፈፃፀም መመሪያዎቹንና በጨረታ ሰነዱ ላይ የተመለከቱትን ሁኔታዎች ይጥሳል ብሎ የሚያምን እና በመሥሪያ ቤቱ አሠራር ምክንያት የደረሰበትን ወይም ሊደርስበት የሚችልን ጉዳት ማሳየት የሚችል ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች በሕጉ በተፈቀደለት ጊዜ ውስጥ ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ አቤቱታ ወይም በደረጃ ለቦርዱ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርብ አቤቱታ ወይም ይግባኝ ሊታይ የሚችለው ግዥ ፈፃሚው ወይም ንብረት አስወጋጅ የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በአሸናፊነት ከተመረጠው ተጫራች ጋር ውል ከመግባቱ በፊት የቀረበ ከሆነ ብቻ ነው፡፡

3) Konni quwi cinaancho quwa (2) woro heedhurono aantete noo ikkito giddonni mittu korkaatinni sheemaate malaatinsi gedensaanni shiqqano ku’laato woy kado la’a dandiinanni:

(a) Sheemaate malaatinsoonnihu konni lallawi garinni worroonnita ku’laato woy kado shiqinshanni yanna gooffara albaanni ikkinoha ikkiro,

(b) Sheemaate malaatinsoonnihu mootimmate loosi mini shiqqinosi ku’laatora dawaro uyihu gedensaanni ikkeenna konni lallawinninna konni lallawi kaiminni fulanno biddissinni sheemaate malaatisate worroonni yanna gooffara albaanni ikkiro,

(c) Konni lallawinninna jeefishu biddissi kaiminni garafote guma garafiraanote egensiinsikkinni sheemaate malaatinsoonniha ikkiro,

4) Mootimmate hiro jeefishshinna kayishu jajji hiro aana shiqqanno ku’laatonna kado buuxantannoha tittirishu assooti amuraate konni lallawi kaiminni fulanno biddissinni gumulanni.

77. <u>Mootimmate Loosi Mini Aliidi Sorreessira Shiqqanno Ku’laato</u>

1) Motimmate loosi mine assinoonni woy assinikinni gatino assooti korkaatinni shiqqanno ku’laato umi deerrinni loosu mini aliidi sorreessira shiqa hasiissanno.

3) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ ቢኖርም ከሚከተሉት ሁኔታዎች በአንዱ ምክንያት ውል ከተፈረመ በኋላ የሚቀርብ አቤቱታ ወይም ይግባኝ ሊታይ ይችላል፤

(ሀ) ውሉ የተፈረመው በዚህ አዋጅ መሠረት የተቀመጠው የአቤቱታ ወይም የይግባኝ ማቅረቢያ ጊዜ ከመጠናቀቁ በፊት ከሆነ፣

(ለ) ውሉ የተፈረመው የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ለቀረበበት አቤቱታ ምላሽ ከሰጠ በኋላ ሆኖ በዚህ አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ውል ለመፈረም የተቀመጠው ጊዜ ከመጠናቀቁ በፊት ከሆነ፣

(ሐ) በዚህ አዋጅና በአፈፃፀም መመሪያው መሠረት የጨረታው ውጤት ለተጫራቾች ሳይገለፅ ውል የተፈረመ ከሆነ፣

4) በመንግሥት የግዥ አፈፃፀምና የሚወገድ ንብረት ሽያጭ ላይ የሚቀርብ አቤቱታና ይግባኝ የሚጣራበት ዝርዝር የአሠራር ሥርዓት በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

77. <u>ለመንግሥት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ስለሚቀርብ አቤቱታ</u>

1) በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በተከናወነ ወይም ሳይከናወን በቀረ ተግባር ምክንያት የሚቀርብ አቤቱታ በመጀመሪያ ደረጃ ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ መቅረብ አለበት፡፡

2) Garafiraanchu ku'laatosi shiqisha dandaannohu ku'laatote kaima ikkino korkaata woy gumulo afinkunni woy afa hasiissannosi barrira aane noo barrinni hananfe kiirranniha 5 (ontu) loosu barri giddo ikkano.

3) Ku'laato lamente bissa mereero assinanni simiimmenni tidhama hoogguha ikkiro mootimmate loosi mini aliidi soorreessi hirote woy jajju kayishi harinsho ittise ku'laato shiqqino barrinni aananno barrinni hananfe kiiranniha 7 (lamalu) loosu barri giddo gumulo aanna uyino gumuloha guma coye woy borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni faajje assa hasiissannosi.

4) Mootimmate loosi minihu aliidi soorreessi shiqqino ku'laato adhate woy tugate gumulo aa dandaanno.

5) Mootimmate loosi minihu aliidi soorreessi ku'laato adhate gumu'liro shiqqino ku'laato aana assa hasiissanno taashsho, ku'laato tugiha ikkiro kayinni korkaata gumulosinni egensiisa hasiissannosi.

2) ተጫራቹ አቤቱታውን ሊያቀርብ የሚችለው ለአቤቱታው መሠረት የሆነውን ምክንያት ወይም ውሳኔ ካወቀበት ወይም ማወቅ ይገባው ከነበረበት ቀን ቀጥሎ ካለው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር በ5 (አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ ይሆናል፡፡

3) አቤቱታው በሁለቱ ወገኖች መካከል በሚደረግ ስምምነት ካልተፈታ በስተቀር የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የግዥውን ወይም የንብረት ማስወገዱን ሂደት በማገድ አቤቱታው ከቀረበበት ቀን ቀጥሎ ካለው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 7 (ሰባት) የሥራ ቀናት ውስጥ ውሳኔ መስጠት እና የሰጠውን ውሳኔ ፍሬ ነገር በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት ይፋ ማድረግ አለበት፡፡

4) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የቀረበውን አቤቱታ ለመቀበል ወይም ውድቅ ለማድረግ ሊወስን ይችላል፡፡

5) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ አቤቱታውን ለመቀበል ከወሰነ በቀረበው አቤቱታ ላይ ሊደረግ የሚገባውን ማስተካከያ፣ አቤቱታውን ውድቅ ካደረገ ደግሞ ምክንያቱን በውሳኔው መግለፅ አለበት፡፡

78. <u>Bordete Kado Shiqqano Amanyoote</u>

1) Mootimmate loosi minihu aliidi soorreessi konni lallawi quwa 77 cinaancho quwa (3) xawinsoonni yanna giddo shiqqino ku'laato

78. <u>ለቦርዱ ይግባኝ ስለሚቀርብበት ሥነ-ሥርዓት</u>

1) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 77 ንዑስ አንቀጽ (3)

aana gumulo aa hoogiro woy ku'laato shiqishirinohu uyinoonni gumulonni kassi yiinokkiha ikkiro, gumulo kullisinkunni woy kulla hasiissanno barrini hanafe kiiramannoha 7 (lamalu) loosu barri giddo bordete kado shiqishira dandaanno.

በተገለፀው ጊዜ ውስጥ በቀረበው አቤቱታ ላይ ውሳኔ ካልሰጠ ወይም አቤቱታ አቅራቢው በተሰጠው ውሳኔ ያልረካ ከሆነ፣ ውሳኔው ከተገለጸለት ወይም ሊገለጽለት ይገባ ከነበረበት ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 7 (ሰባት) የሥራ ቀናት ውስጥ ለቦርዱ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2) Konni lallawi quwa 77 cinaancho quwa (1) worroonihu heerirono garafo fa'nantara albaanni garafote sanade amado aana hiro jeefisanno loosi mininni aamantanno woyyeessate woy xawishshu dawaro aana koffeenyu noosi heewisamaanchi woyyeessate woy xawishshu dawaro iillitusinkunni woy iillitasira hasiisanno barrini kayise 5 (ontu) loosu barri giddo bordete kado shiqishira dandaanno.

2) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 77 ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ጨረታ ከመከፈቱ አስቀድሞ በጨረታ ሰነዱ ይዘት ላይ ከግዥ ፈፃሚው መሥሪያ ቤት በሚሰጥ የማሻሻያ ወይም የማብራሪያ ምላሾች ላይ ቅሬታ ያለው ተወዳዳሪ የማሻሻያው ወይም የማብራሪያው ምላሽ ከደረሰው ወይም ምላሽ ሊሰጠው ይገባው ከነበረበት ቀን አንስቶ በ5 (አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ ለቦርዱ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

3) Mootimmate loosi mini konni lallawi quwa 54 worroonni garinni garafote sanade amado aana woyyeessate looso loosiro woy shiqqino xawishu xa'mora dawaro uyiiro heewisamaano kofeenyu heerinsaha ikkiro garafo fa'nantukkinni kadonsa xaaddotenni bordete shiqishate dandiissiissannosa gede dawaro uyiinihunni woy dawaro qolla hasiissanno barrini kayise 5 (ontu) loosu barri giddo garafo cufantukkinni keeshshiisha woy garafo cufantanno barra seedisa hasiissannosi.

3) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 54 ድንጋጌዎች መሠረት በጨረታ ሰነዱ ይዘት ላይ ማሻሻያ ሲያደርግ ወይም ለቀረበ የማብራሪያ ጥያቄ ምላሽ ሲሠጥ ተወዳዳሪዎች ቅሬታ ያላቸው እንደሆነ ጨረታው ሳይከፈት ይግባኙን በቀጥታ ለቦርዱ ለማቅረብ እንዲያስችላቸው ምላሽ ከሰጠበት ወይም ምላሽ ሊሰጥ ከሚገባው ቀን አንስቶ ለ5 (አምስት) የሥራ ቀናት ጨረታው ሳይዘጋ እንዲቆይ ማድረግ ወይም የጨረታ መዝጊያ ቀኑን ማራዘም አለበት፡፡

4) Konni quwira cinaancho quwa (1) worammori heerirono konni lallawira quwa 7 cinaancho quwa (5) garinni kaajjitino hiro aana shiqqano kado gumulo uyini barrira aane noo barrinni hanafe kiiramannoha 5 (ontu) loosu barri giddo xaaaddotenni bordete shiqa dandiitanno.

4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ (5) መሠረት በፀደቀ ግዥ ላይ የሚቀርብ ይግባኝ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ቀጥሎ ካለው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 5 (አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ በቀጥታ ለቦርዱ ሊቀርብ ይችላል።

79. <u>Borde Shiqqino Kado Aana Adhitanno Qaafo</u>

1) Borde kado shiqquro rahotenni hajo la'annosi mootimmate loosi minira kado shiqqinosiha ikkinota xawisanno egensiishsha sokkanno.

2) Borde shiqqanno kado guulcho hedonni nna amado kaiminni mootimmate loosi minira konni quwi cinaancho quwa (1) garinni sokkanno egensiishshinni ikkitote garinni garafote harinsho woy loosu mini gumulo ittisantara woy ittisantukkinni buuxantanno gede assara dandiitanno.

3) Borde hajote aana gumulo uyita geeshsha garafote harinsho ittisantanno gede mootimmate loosi minira egensiissuro kado shiqqinosihu mootimmate loosi mini kuni egensiishshi iillisiro hiittenneno aantete millimmo hakkawoyintenni uurrisanna kadote egensiishshi iillisi barrini hanafe kiiramannoha 5 (ontu) loosu barri giddo dawaro

79. <u>ቦርዱ በቀረበለት ይግባኝ ላይ ስለሚወስዳቸው እርምጃዎች</u>

1) ቦርዱ ይግባኝ ሲቀርብለት ወዲያውኑ ለሚመለከተው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ይግባኝ የቀረበበት መሆኑን የሚገልፅ ማስታወቂያ ይልካል።

2) ቦርዱ ከሚቀርብለት ይግባኝ ጭብጥ እና ይዘት በመነሳት ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በሚልከው ማስታወቂያ እንደሁኔታው የጨረታ ሂደቱ ወይም የመሥሪያ ቤቱ ውሳኔ እንዲታገድ ወይም ሳይታገድ እንዲጣራ ሊያደርግ ይችላል።

3) ቦርዱ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ የጨረታው ሂደት እንዲታገድ ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ካሳወቀ ይግባኝ የቀረበበት የመንግሥት መሥሪያ ቤት ይህ ማስታወቂያው ሲደርሰው ማናቸውም ቀጣይ እንቅስቃሴ ወዲያውኑ ማቆምና የይግባኙ ማስታወቂያ ከደረሰው

irkote sanade taje ledo borrotenni bordete shiqisha hasiissannosi.

4) Borde kadote aana gumulo aate albaanni gumulotenni horonsa kisantara dandiitanno bissawiinni shiqqanno xa’mo buuxatenni yekkeerote beeqqaano ikkitanno gede fajjitara dandiitanno. Hakkuri bissawiini shiqqino tajenna yekkeerote hedo heedhuro macciishshanna buuxa hasiissanno.

5) Borde kado shiqqinosihu mootimmate loosi mini qolinno dawaro iillitusehunni woy iilla hasiissannosehu goofimarchu barrini kayise aantete nooha 15 (tonaa ontu) loosu barri giddo gumulote kaima ikkitino korkaattanna adhinoonnita taashote qaafo heedhuro xawisatenni gumulo aa hasiissannose.

6) Konni quwi cinaancho quwa (5) worammori heerirono hajote raqaximma garinninna taaltino gumulo aate hasiissanno yite ammanturo borde yekkeeramaano bissara borreesine sonkanni egensiishshinni gumulo aate yanna 10 (tonne) loosu barra roortinokki yannara seedisa dandiitanno.

ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 5 (አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ መልሱን ከደጋፊ የሰነድ ማስረጃ ጋር በጽሑፍ ለቦርዱ ማቅረብ አለበት።

4) ቦርዱ በይግባኙ ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት በውሳኔው ጥቅማቸው ሊነካ ከሚችሉ አካላት የሚቀርቡ ጥያቄዎችን በመመርመር በክርክሩ እንዲሳተፉ ሊፈቅድ ይችላል፣ ከእነዚህ አካላት የቀረበ መረጃ እና መከራከሪያ ሀሣብ ካለ መስማትና መመርመር አለበት።

5) ቦርዱ ይግባኝ የቀረበበት የመንግሥት መሥሪያ ቤት የሰጠው ምላሽ ከደረሰው ወይም ሊደርሰው ይገባ ከነበረበት የመጨረሻ ቀን ቀጥሎ ባሉት 15 (አስራ አምስት) የሥራ ቀናት ለውሳኔው መሠረት የሆኑትን ምክንያቶች እና የተወሰዱ የመፍትሔ እርምጃዎች ካሉ በመጥቀስ ውሳኔ መስጠት አለበት።

6) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) ድንጋጌ ቢኖርም እንደ ጉዳዩ ውስብስብነት እና ፍትሐዊ ውሳኔ ለመስጠት አስፈላጊ ነው ብሎ ሲያምን ቦርዱ ለተከራካሪ ወገኖች በሚላክ የጽሑፍ ማስታወቂያ የውሳኔ መስጫ ጊዜውን ከ10 (አስር) የሥራ ቀናት ላልበለጠ ጊዜ ሊያራዝም ይችላል።

7) Borde konni quwi cinaancho quwa (5) aana worroonnita yannate bikka agartukkinni gata borde uyitino gumulo adhamooshshe hoogisiissara didandiitanno.

8) Yekkeeramaanote macciishshaamate qoossonsa ruukkinsikkinni borde fitaaberete yekkeero halaalsate medebenya yoo minnara loosantanno amuraattanninna taje shiqinshanni wodhonni gawa'litukkinni wole harancho amuraate horoonsira dandiitanno.

80. Borde Uyitanno Gumulo

1) Borde shiqqino kado aana buuxo assitu gedensaanni:

(a) Gara ikkite leella hooguro heewisamaanchu woy garafiraanchu woy shiqishaanchu kudo tugate;

(b) Mootimmate loosi mini seera agarinokki assoote assannokki gedenna gumulo aannokki gede ittisate;

(c) Qeelino heewisamaancho doorate woy sheemaate malaatisate gumulo aa agurranna mootimmate loosi mini seera agare looso loosanno gede; woy

(d) Mootimmate loosi mini seeru gobaanni assino assoote woy uyino gumulo wo'munni wo'ma

7) ቦርዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (5) የተመለከተውን የጊዜ ገደብ ሳይጠብቅ መቅረቱ ቦርዱ የሰጠውን ውሳኔ ተቀባይነት ሊያሳጣው አይችልም፡፡

8) የተከራካሪዎችን የመደመጥ መብት ሳያጣብብ ቦርዱ የፍትሐብሔር ክርክሮችን ለመዳኘት በመደበኛ ፍርድ ቤቶች በሚሰራባቸው የሥነ ሥርዓት እና የመረጃ አቀራረብ ደንቦች ሳይወሰን በሌላ ቀለል ባለ ሥነ-ሥርዓት መጠቀም ይችላል፡፡

80. ቦርዱ የሚሰጣቸው ውሳኔዎች

1) ቦርዱ በቀረበለት ይግባኝ ላይ ምርመራ ካደረገ በኋላ፤

(ሀ) ተገቢ ሆኖ ካላገኘዉ የተወዳዳሪውን ወይም የተጫራቹን ይግባኝ ውድቅ የማድረግ፣

(ለ) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ሕጉን ያልጠበቀ ተግባር እንዳያከናውን እና ውሳኔ እንዳይሰጥ የማገድ፣

(ሐ) አሸናፊውን ተጫራች የመምረጥ ወይም ውል የመፈረም ውሳኔዎችን ከመስጠት በስተቀር የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ሕጉን ተከትሎ ሥራውን እንዲያከናውን፤ወይም

(መ) የመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ከሕግ ውጪ ያከናወነው ተግባር ወይም የሰጠው

woy gamsa gattanno gede, gumulo aa dandiitanno.

2) Kado shiqqinosihu mootimmate loosi mini bordete gumulo loosu aana hosiisasi gumulo iillitusi barrinni hananfe kiirranniha 10 (tonnu) loosu barri giddo filiqisha qola hasiissannosi.

3) Borde kado buuxate harinshonni shiqqino kadota guulcho hedo gobbaanni afidhanota assootu xe'ne ku'laatote aana uyitanno gumulora horoonsira didandiitanno.

81. Bordete Gumulo Dagate Iillitano Assa

Borde shiqqinno kado aana sayissanno gumulota guulcho hedo hattono ikkitote garinni buuxote harinsho noo deerra leellishshanno taje elekitironikete amuraatinni woy borrotenni dagate faajje assitanno.

82. Gumulo Marro La'anna Taashsha

1) Konni lallawi quwa 80 cinaancho quwa (2) worammohu agarammowa heereenna borde yekkeeramaano bissanni shiqqino ku'laato woy umisenni hiittenne kado aanano uuyitino gumulo kaphaancho taje aana xinxantinoha ikkinota huwaturo woy uuyitino gumulo aana kaimu soorro abbitara dandiitannoti haaro taje shiqquro borde gumulo uuyitino kado marro la'ara

ውሳኔ በሙሉ ወይም በከፊል ቀሪ እንዲሆን፤ ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል፡፡

2) ይግባኝ የቀረበበት የመንግሥት መሥሪያ ቤት የቦርዱን ውሳኔ ተግባራዊ ስለማድረጉ ውሳኔው ከደረሰው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 10 (አሥር) የሥራ ቀናት ውስጥ ግብረ መልስ መስጠት አለበት፡፡

3) ቦርዱ ይግባኙን በማጣራት ሂደት ከቀረበለት የይግባኝ ጭብጥ ውጪ የሚያገኛቸውን ግድፈቶች በአቤቱታው ላይ ለሚሰጠው ውሳኔ ሊጠቀምባቸው አይችልም፡፡

81.የቦርዱን ውሳኔ ለሕዝብ ተደራሽ ማድረግ

ቦርዱ በቀረበለት ይግባኝ ላይ የሚያስተላልፋቸውን ውሳኔዎች ፍሬ ነገር እንዲሁም እንደሁኔታው የምርመራ ሂደቱ ያለበትን ደረጃ የሚያሳዩ መረጃዎችን በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ወይም በጽሑፍ ለሕዝብ ይፋ ያደርጋል፡፡

82. ዉሳኔን በድጋሚ ስለማየትና ስለማረም

1) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 80 ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ ከተከራካሪ ወገኖች በቀረበለት ማመልከቻ ወይም በራሱ በማንኛውም ይግባኝ ላይ የሰጠው ውሳኔ በቀረበለት ሐሰተኛ ማስረጃ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ሲረዳ ወይም በሰጠው ውሳኔ ላይ መሠረታዊ ለውጥ ሊያስከትል የሚችል አዲስ ማስረጃ

dandiitanno.

2) Borde uuyitino gumulo woy gumulo xintantino korkaati xawishshi amado soro noosiha ikkinota huwattuha ikkiro, gumulonnita woy gumulo xintantino korkaatu xawishi amado woyyeessitara dandiitanno.

3) Konni quwi cinaanchu quwi (2) jeefishira gumullonnita woy gumulo xintantinohu korkaatu xawishi amado soro:

(a) Attamooshu woy borreesate soro; woy

(b) Gumulote nna gumulo xintantino korkaati xawishshi mereero leellannoha xaadannokkiha hiikkooyeno ledanno.

83. Kado Shiqisha Dandiinannikki Hajo

1) Tenne fooliishsho xawishshi agarammowa heereenna hiikku heewisamaanchino woy garafiraanchino aantanno hajo aana bordete kado shiqisha didandaanno:

(a) Koni lallawinni xawinsoonni garinni hiro jeefisannohu woy jajja kayisannohu mootimmate loosi mini hirote woy jajja kayisate assanno doogga doorisha;

ሲቀርብለት ቦርዱ ውሳኔ የሰጠበትን ይግባኝ በድጋሚ ሊያይ ይችላል፡፡

2) ቦርዱ የሰጠው ውሳኔ ወይም ውሳኔው የተመሠረተበት የምክንያት መግለጫ ይዘት ስህተት እንዳለበት የተረዳ እንደሆነ፣ የውሳኔውን ወይም ውሳኔው የተመሰረተበትን የምክንያት መግለጫ ይዘት ሊያሻሽል ይችላል፡፡

3) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) አፈፃፀም የውሳኔ ወይም ውሳኔ የተመሠረተበት የምክንያት መግለጫ ይዘት ስህተት፤

(ሀ) የሕትመት ወይም የአፃፃፍ ስህተትን፤ወይም

ለ) በውሳኔ እና ውሳኔው በተመሠረተበት የምክንያት መግለጫ መካከል የሚታይ ማንኛውንም አለመጣጣም ይጨምራል፡፡

83. ይግባኝ ማቅረብ የማይቻልባቸው ጉዳዮች

1) የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም ተወዳዳሪ ወይም ተጫራች በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ለቦርዱ ይግባኝ ማቅረብ አይችልም፤

(ሀ) በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት ግዥ ፈጻሚው ወይም ንብረት አስወጋጁ የመንግሥት መሥሪያ ቤት በሚያከናውነው የግዥ ወይም የንብረት ማስወገድ ዘዴዎች ምርጫ፣

(b) Konni lalliwira quwa 26 garinni tugantino garafo;

(c) Biddissaho xawinsannihu agarammowa heereenanni bikkado garafonni jeeffanno hirora assinoonni heewisamaanote doorishira,;

(d) Garafote sanadera balanxe worroonnita heewisamaanote heewisiishu safaraanchi aana garafo fa'nantu gedensaanni shiqqano kadora;

(e) Konni lallawi quwa 76 cinaancho quwa (3) worroonni ikkito agurranna kadote shiqishiraanchinna hirote jeefisaanchi woy kayishu jajja hirannohu mootimate loosi mini mereero kadote kaima ikkitino simiimme hoongi kalaqantinohu konni lallawinni worroonni assoote harunsine sheemaate malaatinsihu gedenoonni ikkiro.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonnihu agarammowa heereenna kado konni lallawira worroonnita kado shiqinshanni amuraate harunsitukkinni shiqqinota ikkituro bordetenni la'ama didandiitanno.

3) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonnihu heerirono mootimmate loosi mine hirote woy jajju kayishi hiro jeefishshira gara ikkinokki assooti heerasi ammanannohu ayee heewisamaanchi, garafiraanchi, shiqishaanchi woy kayishu jajja hidhannohu hajo mootimmate loosi minira woy biillonyeho woy hasiishu

(ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 26 መሠረት ውድቅ በተደረገ ጨረታ፣

(ሐ) በመመሪያው የሚገለፀው እንደተጠበቀ ሆኖ በተገደበ ጨረታ ለሚፈፀም ግዥ በተከናወነ የተወዳዳሪዎች አመራረጥ፣

(መ) በጨረታ ሰነዱ አስቀድሞ በሰፈረ የተጫራቾች ማወዳደሪያ መስፈርት ላይ ጨረታ ከተከፈተ በኂላ የሚቀርብ ይግባኝ፤

(ሠ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 76 ንዑስ አንቀጽ (3) ከተገለፁት ሁኔታዎች በስተቀር በይግባኝ አቅራቢው እና በግዥ ፈፃሚው ወይም የሚወገድ ንብረት ሻጩ የመንግሥት መሥሪያ ቤት መካከል ለይግባኙ መንስዔ የሆነው አለመግባባት የተፈጠረው በዚህ አዋጅ የተቀመጠውን አሠራር ተከትሎ ውል ከተፈረመ በኂላ ከሆነ፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ይግባኙ በዚህ አዋጅ የተደነገጉ የይግባኝ አቀራረብ ሥነ ሥርዓቶችን ሳይከተል የቀረበ ከሆነ በቦርዱ ሊታይ አይችልም፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም በመንግሥት መሥሪያ ቤቱ የግዥ ወይም የንብረት ማስወገድ ሽያጭ አፈፃፀም ተገቢ ያልሆነ አሰራር መኖሩን የሚያምን ማንኛውም ተወዳዳሪ፣ ተጫራች፣ አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥ ጉዳዩን

garinni wolootaho seerunni biillonye uyinoonninsa bissara qummishshu garinni shiqisha dandaanno.

4) Konni quwira cinaancho quwa (1) woro mootimmate loosi mine aliidi soorreessira shiqqano ku'laatorano gumulantanno.

84. <u>Medebenya Yoo Minira Kado Shiqishate Qoosso</u>

1) Borde seeru tiro garinni uyitino gumulora koffi yaanno yekkeeramaanchi bisi gumulo aamantino barrira aane noo barrinni kayiise 15 (tonaa ontu) loosu barri giddo qoqqowu aliidi yoo minira kado shiqishira dandaanno.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonnihu agarammowa heerennanni mootimmate hironna jajju kayiishshi amuraati aana koffeenyu noosihu ayino konni lallawira worroonniri kaiminni goofimarichunnita gashshootichana gamisa yooaanchimate afiri-mala gudise horoonsirikkinni hajo *medebenya* yoo minira shiqisha didandaanno.

3) Kado shiqinshoonni yoo mini kadote aana gumulo aanno geshsha bordete gumulo jeeffannokki gede hajajinoha ikka hoogiro jeeffannoha ikkano.

ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ወይም ለባለስልጣኑ ወይም እንደሁኔታው ለሌሎች በሕግ ሥልጣን ለተሰጣቸው አካላት በጥቆማ መልክ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ለመንግሥት መሥሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ ለሚቀርብ አቤቱታ ጭምር ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

84. <u>ለመደበኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ የማቅረብ መብት</u>

1) ቦርዱ በሕግ ትርጉም ረገድ በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ተከራካሪ ወገን ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ቀጥሎ ባሉት 15 (አስራ አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ ለክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በመንግሥት ግዥና ንብረት አወጋገድ ሂደት ቅሬታ ያለው ማንኛውም ወገን በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት የመጨረሻውን አስተዳደራዊ እና ከፊል የዳኝነት መፍትሔ አሟጦ ሳይጠቀም ጉዳዩን ለመደበኛ ፍርድ ቤት ሊያቀርብ አይችልም፡፡

3) ይግባኝ የቀረበለት ፍርድ ቤት በይግባኙ ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ የቦርዱ ውሳኔ እንዳይፈፀም ካላዘዘ በስተቀር ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

4) Kado macciishanno yoo mini seeru tiro garinni borde uyitino gumulo tuggannoha ikkiro yoote mini uyinota seeru tiro kaiminni hajo wirro la'antara bordete qolanno. Borde yoote mininni uyinoonnita seeru tiro kaima assatenni goofimarichu gumulo uyitanno.

4) የይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት በሕግ ትርጉም ረገድ ቦርዱ የሰጠውን ውሳኔ ውድቅ የሚያደርግ ከሆነ ፍርድ ቤቱ በሰጠው የሕግ ትርጉም መሠረት ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለቦርዱ ይመልሳል፡፡ ቦርዱ በፍርድ ቤቱ የተሰጠውን የሕግ ትርጉም መሠረት በማድረግ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

FOOLIISHSHO TONAA LAME

HUNAANCHIMMATE RIPORTE SHIQQANONNA BUUXANTANNO AMURAATE

ምዕራፍ አሥራ ሁለት

የጥፋተኝነት ሪፖርት የሚቀርብበት እና የሚጣራበት ሥርዓት

85. Biilloonyeho Shiqqannota Hunaanchimmate Ripoorte

Mootimmate hiro jeefishshinna jajju kayishi harinshonni mootimmate loosi mini፡ garafiraanotenni, shiqishaanotenni, woy kayishu jajja hidhitannorinni seerimale ikkitino woy seeritte horo gawajjitanno ikkito gumulantinoe yee ammaniro garafote sanade woy sheemaatu simiimme garinni adhanno qaafo agarante heedheennanni hunaanchimmate riporte biilloonyeho borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni shiqisha hasiissannosi.

85. ለባለሥልጣኑ ስለሚቀርብ የጥፋተኝነት ሪፖርት

በመንግሥት ግዥ አፈፃፀም እና ንብረት አወጋገድ ሂደት የመንግሥት መሥሪያ ቤት በተጫራቾች፣ በአቅራቢዎች ወይም በሚወገድ ንብረት ግዥዎች ሕገ ወጥ የሆነ ወይም ሕጋዊ ጥቅሜን የሚጎዳ ድርጊት ተፈፅሞብኛል ብሎ ሲያምን በጨረታ ሰነዱ ወይም በውል ስምምነቱ መሠረት የሚወስዳቸው እርምጃዎች እንደተጠበቁ ሆነው የጥፋተኝነት ሪፖርት ለባለሥልጣኑ በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት ማቅረብ አለበት፡፡

86. Biilloonyu shiqqinota Hunaanchimmate Riporte Aana Adhanno Qaafo

1) Biilloonyu mootimmate loosi minnani hunaanchimmate riporte shiqquro hunaanchimmate riporte shiqqinoha ikkasinna hunaanchimmate riporteta guulcho hedo xawisanno egensiishsha borrotenni hunaanchimmate riporte shiqqinosi garafiraanchira, shiqishaanchira woy kayishu jajja hidhinohura soyaanno.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) kaiminni biilloonyunni hunaanchimmate riporte shiqqinosita lellishanno egensiishshi iillinosi garafiraanchi, shiqishaanchi woy kayishu jajja hidhinohu hunaanchimmate riporte egensiishi iiillinosi barrini hananfe kiirranniha 7 (lamalu) loosu barri giddo dawarosi irkissanno sanadete taje ledo borrotenni woy elekitironikete amuraati garinni biilloonyeho shiqisha noosi.

3) Biilloonyu hunaanchimmate riporte buuxatenna gumulo aate gara ikkinota ammaniro mannunna sanadete taje hattono hiikkuyi bisinnino ogimmate irko xa'mana afira dandaanno.

86. ባለሥልጣኑ በቀረበለት የጥፋተኝነት ሪፖርት ላይ ስለሚወስዳቸው እርምጃዎች

1) ባለሥልጣኑ ከመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የጥፋተኝነት ሪፖርት ሲቀርብለት የጥፋተኝነት ሪፖርት የቀረበ መሆኑን እና የጥፋተኝነት ሪፖርቱን ፍሬ ሀሳብ የሚገልፅ የጽሑፍ ማስታወቂያ የጥፋተኝነት ሪፖርት ለቀረበበት ተጫራች፣ አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥ ይልካል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ከባለሥልጣኑ የጥፋተኝነት ሪፖርት እንደቀረበበት የሚገልጽ ማስታወቂያ የደረሰው ተጫራች፣ አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥ የጥፋተኝነት ሪፖርት ማስታወቂያ ከደረሰው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 7 (ሰባት) የሥራ ቀናት ውስጥ መልሱን ከደጋፊ የሰነድ ማስረጃ ጋር በጽሑፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ሥርዓት መሠረት ለባለሥልጣኑ ማቅረብ አለበት፡፡

3) ባለሥልጣኑ የጥፋተኝነት ሪፖርቱን ለመመርመር እና ውሳኔ ለመስጠት ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው የሰውና የሰነድ መረጃዎችን እንዲሁም ከማናቸውም አካል የሙያ ድጋፍ መጠየቅ እና ማግኘት ይችላል፡፡

87. Biilloonyu Aanno Gumulo

1) Biilloonyu hunaanchimmate riporte shiqqinosi heewisamaanchi, garafiraanchi woy shiqishaanchi dawaro iillitusi barrira aanino woy dawaro qola hasiisannohu goofimarichu barrira aane noo barrinni hanafe kiiramannoha 15 (tonaa ontu) loosu barri giddo hunaanchimmate riporte buuxe gumulo aa hasiissanno.

2) Konni quwi cinaancho quwa (1) kaiminni biilloonyu aanno gumulo aantannorinni mitte ikka dandiitanno:

(a) Assitanno buuxonni hunaancho ikke lellino garafiraancho, woy shiqishaancho woy kayishu jajja hidhinoha mamano mootimmate hironna jajju kayishi hiro harinshora harancho woy seeda yannara beeqqannokki gede ittisate,

(b) Hunaancho ikke lellino garafiraanchira, shiqishaanchira woy kayishu jajja hidhinohura borrote qorophishsha aate, woy

(c) Shiqqewota hunaanchimmate riporte tugate,

3) Biilloonyu mootimmate hironna jajju gashooti ledo amadammohunni jaddote qaxxaro shiqqinosihunna hajo *medebenya* yoo mine woy wolu biilloonyu noosi bisinni la'ante hunaancho

87. ባለሥልጣኑ የሚሰጣቸው ውሳኔዎች

1) ባለሥልጣኑ የጥፋተኝነት ሪፖርት የቀረበበት ተጫራች ወይም አቅራቢ ምላሽ ከደረሰው ቀን ቀጥሎ ወይም ምላሽ መስጠት ይገባው ከነበረበት የመጨረሻ ቀን ቀጥሎ ካለው ቀን ጀምሮ በሚቆጠር 15 (አሥራ አምስት) የሥራ ቀናት ውስጥ የጥፋተኝነት ሪፖርቱን አጣርቶ ውሳኔ መስጠት ይኖርበታል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ባለሥልጣኑ የሚሰጠው ውሳኔ ከሚከተሉት አንዱ ሊሆን ይችላል፤

(ሀ) በሚያደርገው ምርመራ ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘውን ተጫራች ወይም አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥ በማንኛውም የመንግሥት ግዥ እና የንብረት ሽያጭ ሂደት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ እንዳይሳተፍ የማገድ፣

(ለ) ጥፋተኛ ሆኖ ለተገኘውን ተጫራች ወይም አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ገዥ የጽሑፍ ማስጠንቀቂያ የመስጠት፣ ወይም

(ሐ) የቀረበውን የጥፋተኝነት ሪፖርት ውድቅ የማድረግ፣

3) ባለሥልጣኑ ከመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር ጋር በተያያዘ የወንጀል ክስ የቀረበበትና ጉዳዩ በመደበኛ ፍርድ ቤት ወይም ሌላ ሥልጣን ባለው አካል ታይቶ

ikkasinni qorichu gumulo uyinoonnisi mancho mamano mootimmate hironna jajju hiro harinshora beeqqannokki gede harancho woy seeda yannara ittisanno.

4) Konni quwira cinaancho quwa (3) jeefishshira qoqqowu farcote biiro huno loossinorenna gumulo uyinoonninsa uurrinsha taje biilloonyeho shiqishshanno.

5) Konni quwinni cinaancho quwa (2) worroonnihu heerirono yekkeeramaano bissa hajonsa simiimmetenni tirtanno gara, hunaanchimmate riporte shiqqinose uurrinsha hunose adhite gadachose fulturo woy huno taashshituro biilloonyu gumulo aanno gara biddissunni gumullanni.

6) Biilloonyu konni quwira cinaancho quwa (1) kaiminni shiqqinota hunaanchimmate riporte buuxe gumulo aate harinshora jaddotenni xa'misiissanno ikkito loosamase buuxanturo hajo buuxatenna qaafo adhate seerunni biilloonyu aamammohura seeru jefisiisaanchi bisira egensiisanno.

7) Biilloonyu mootimmate loosi minnanni shiqqannota hunaanchimmate riporte buuxannotanna gumulo aannota tittirshu harinsho konni lallawi kaiminni fulanno biddissira gumullanni.

ጥፋተኛ በመሆኑ የቅጣት ውሳኔ የተሰጠውን ሰው በማንኛውም የመንግሥት ግዥ እና የንብረት ሽያጭ ሂደት እንዳይሳተፍ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ያግዳል፡፡

4) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) አፈፃፀም የክልሉ ፍትህ ቢሮ ጥፋት የፈፀሙ እና ውሳኔ የተሰጠባቸውን ድርጅቶች መረጃ ለባለሥልጣኑ ያቀርባል፡፡

5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው ቢኖርም ተከራካሪ ወገኖች ጉዳያቸውን በስምምነት እልባት የሚሰጡበት፣ የጥፋተኝነት ሪፖርት የቀረበበት ድርጅት ጥፋቱን ተቀብሎ ግዴታውን ሲወጣ ወይም ጥፋቱን ሲያርም ባለሥልጣኑ ውሳኔ የሚሰጥበት አግባብ በመመሪያው ይወሰናል፡፡

6) ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የቀረበለትን የጥፋተኝነት ሪፖርት መርምሮ ውሳኔ በመስጠት ሂደት በወንጀል የሚያስጠይቅ ድርጊት የተፈፀመ መሆኑን ሲያረጋግጥ ጉዳዩን ለመመርመር እና እርምጃ ለመውስድ በሕግ ሥልጣን ለተሰጠው የሕግ አስፈፃሚ አካል ያሳውቃል፡፡

7) ባለሥልጣኑ ከመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚቀርቡለትን የጥፋተኝነት ሪፖርቶች የሚመረምርበትን እና ውሳኔ የሚሰጥበትን ዝርዝር አሠራር በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

88. Biilloonyu Gumulo Aana Shiqqano Kado

Biilloonyu konni lallawira quwa 86 cinaancho quwa (2) kaimini aanno gumulonni koffi yitanno yekkeeramaano bissa gumulo uyini barrini aane nooha 21 (lemiina mittu) loosu barruwa giddo qoqqowu aliidi yoo minira kado shiqishira dandiitanno.

FOOLIISHSHO TONAA SASE

ADDI ADDI WORO

89. Gashshooticha Qorichcha

1) Hiikkono mootimmate loosi mine mootoo'minohu woy gaamamino manchi konni lallawinninna lallawu kaiminni fultanno biddissuwa kaiminni ikkitote garinni hirote mixo, hirote jeefishshinna jajju gashshooti riporte shiqishinokkihu, woy biilloonyunnita hirotenna jajju gashshooti odiite afiro kaminnni hasiissannota taashote qaafo adhinokkihu, woy bordete hajajo woy gumulo jeefisinokkihu, konni lallawinninna konni lallawi kaiminni fultanno biddissuwa kaimini dagate faajje ikka noonsa taje faajje assinokkihu, woy hirotenna jajju gashshooti sanadda tantane amandokkihu, woy kayshu jajja yannatenni kayisinokkihunna mootimmate jajja borreessinanni mareekkoranna formuwate aana borreessinokkihu, woy aleenni

88.በባለሥልጣኑ ውሳኔ ላይ ስለሚቀርብ ይግባኝ

ባለሥልጣኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 86 ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ተከራካሪ ወገን ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ቀጥሎ ባሉት 21 (ሃያ አንድ) የሥራ ቀናት ውስጥ ለክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

ምዕራፍ አሥራ ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

89. አስተዳደራዊ ቅጣቶች

1) በማንኛውም በመንግስት መስሪያ ቤት የተሾመ ወይም የተመደበ ሰው በዚህ አዋጅና በአዋጁ መሰረት በሚወጡት መመሪያዎች መሰረት እንደሁኔታው የግዥ ዕቅድ፣ የግዥ አፈጻጸምና ንብረት አስተዳደር ሪፖርት ያላቀረበ ወይም፣ በባለስልጣኑ የግዥና የንብረት ኦዲት ግኝት መሰረት ተገቢውን የማስተካከያ እርምጃ ያልወሰደ ወይም የቦርዱን ትዕዛዝ ወይም ውሳኔ ያልፈጸመ፣ በዚህ አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጡ መመሪያዎች ለሕዝብ ይፋ መደረግ ያለባቸዉን መረጃዎችን ይፋ ያላደረገ፣ ወይም የግዥና ንብረት አስተዳደር ሰነዶችን አደራጅቶ ያልያዘ፣ መወገድ

tittirroonni assooti garunni jeefasi buuxinokkihu 10,000 (tonne kume) birrinni ajinokkihanna 25,000 (lemiina onte kume) birra roorinokkiha gashshooticha qoricha qorichishamanno.

2) Konni quwira cinaancho quwa (1) kaiminni tunganniha gashshooticha qoricha mitte mittente huno bikkinni tunganniha ikkana, seerunni tungoonnisi yawo fula hoogasinni sase doyicho ale gashshooticha qorichcha tungoonnisi manchi aana gari qaafo adhinani gede biilloonyu shiqishanno riporte kaiminni biiro hasiishshu garinni pirezidaantichu borro minira woy pabiliikete serviisenna mannu jiro latishshi biirora shiqishshanno.

3) Biirono konni quwira cinaancho quwa (1) nna (2) kaiminni tunganniha gashshooticha qoricha jeefisiissanno, konne jeefisiisate dandiissiisannoha tittirishu biddissa fushshitanno.

4) Konni quwira cinaancho quwa (1) jeefishshira gaamamino manchi yaa mootimmate loosi mini hirotenna jajju gashshooti loossa loossanno loosu kifile massagara gaamamino loosu massagaanchooti.

ያለባቸዉን ንብረቶች በወቅቱ ያላስወገደና የመንግሥትን ንብረት በንብረት መመዝገቢያ መዛግብት እና ቅጻቅጽ ላይ ያልመዘገበ ወይም ከላይ የተዘረዘሩ ተግባራት በአግባቡ መፈጸማቸዉን ያላረጋገጠ ከብር 10,000.00 (አሥር ሺ ብር) ያላነሰ እና ከብር 25,000.00 (ሃያ አምስት ሺ ብር) ያልበለጠ አስተዳደራዊ መቀጮ ይቀጣል፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚጣል አስተዳደራዊ ቅጣት በእያንዳንዱ ጥፋት ልክ የሚጣል ሲሆን በህግ የተጣለበትን ኃላፊነት ባለመወጣት ከሶስት ጊዜ በላይ አስተዳደራዊ ቅጣት የተጣለበት ሰዉ ላይ ተገቢዉን እርምጃ እንድወሰድ ከባለሥልጣኑ በሚቀርብለት ሪፖርት መሠረት ቢሮዉ እንደአግባብነቱ ለክልሉ ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት ወይም ለፐብሊክ ሰርቪስ እና የሰዉ ሀብት ልማት ቢሮ ያቀርባል፡፡

3) ቢሮዉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) መሠረት የሚጣሉ አስተዳደራዊ ቅጣቶችን ያስፈጽማል፣ ይህንን ለማስፈጸም የሚያስችል ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፡፡

4) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አፈጻጸም የተመደበ ሰዉ ማለት የመንግሥት መስሪያ ቤት የግዥ እና ንብረት አስተዳደር ተግባራትን የሚያከናዉነዉ የሥራ ክፍልን እንዲመራ የተመደበ የሥራ ኃላፊ ነዉ፡፡

90. <u>Wodhonna Biddissa Fushshate Biilloonye</u>

1) Qoqqowu gashshooti amaale mini konne lallawa jeefisiisate wodho fushshara dandaanno.

2) Biiro konne lallawanna konni quwira cinaancho quwa (1) garinni fultanno wodho jeefisiisate kaa'litanno biddissuwa fushshitanno.

3) Biiro qoqqowu mootimma annimmanni amadanteewore latishshu uurrinshuwa, mereershaho jeeffannota xaggate shiqishshanna fayyimmate uduunni hironna ikkino uduunne woy amaalete gobbaanni ikkitino owaante lainohunni addi akatansa hedote giddo woratenninna konni lallawi quwa 4 xawinsoonni wodhi-woro harunsatenni addiha hirote jeefishshi woy jajju gashshooti biddissa fushshitanno.

91. <u>Loosu Aana Hossannokki Seeruba</u>

1) Sidaamu dagoomu qoqqowi mootimma *medebenya* mootimmaamu loosira albi qoqqowinni fultino lallawubba loosu aana hosansa suffanno gede fajjate fulino lallawi kiiro 08/2012 quwa 3 garinni wodiidi qoqqowi hirotenna jajju gashshooti lallawi kiiro 146/2004 lainohunni fajjinoonnihu konni lallawinni aguramino.

90. <u>ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን</u>

1) የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

2) ቢሮዉ ይህን አዋጅ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወጣ ደንብን ለማስፈፀም የሚረዱ መመሪያዎችን ያወጣል፡፡

3) ቢሮዉ በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዙ የልማት ድርጅቶችን፣ በማዕከል የሚፈፀሙ የመድሐኒት አቅርቦቶች እና የህክምና መሣሪያ ግዥዎችን እና የተወሰኑ ዕቃዎችን ወይም ከምክር ውጭ የሆኑ አገልግሎቶችን በተመለከተ ልዩ ባህሪያቸውን ከግምት በማስገባት እና በዚሁ አዋጅ አንቀፅ 4 የተጠቀሱ መርሆዎችን በመከተል ልዩ የግዥ አፈፃፀም ወይም ንብረት አስተዳደር መመሪያ ያወጣል፡፡

91. <u>የተሻሩና ተፈፃሚ የማይሆኑ ሕጎች</u>

1) በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ለመደበኛ መንግስታዊ ሥራዎች በነባሩ ክልል የወጡ አዋጆች ተፈጻሚነት እንዲቀጥል ለመፍቀድ በወጣው አዋጅ ቁጥር 08/2012 አንቀጽ 3 መሰረት የደቡብ ክልል የግዥ እና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 146/2004 በተመለከተ የተፈቀደው በዚህ አዋጅ ተሽሯል፡፡

2) Konni lallawi ledo kiphamannohu hiikku lallawi, wodho, biddissu woy rosamino rosichi konni lallawi giddo amadantino hajubba aana jeefishshu dihee’rannosi.
3) Konni quwira cinaancho quwa (1) worroonniri heerirono aguramino lallawi kaiminni fultino wodhonna biddissuwa konni lallawi ledo kiphansho hooggu geeshshanna aantensa garinni haaro wodhonni woy biddissuwanni riqiwanta geeshsha jeefishshinsa sufanno.
4) Konne quwira cinaancho quwa (1) worroonniri heerirono qoqqowu mootimma annimmanni amadantinori latishshu uurrinshanni fultinoti hirotenna jajju gashshooti biddissuwa konni lallawi quwa 90 cinaancho quwa (3) garinni biiro fushshitannori addi biddissuwanni riqiwanta geeshsha jeefishshinsa sufanno.

92. <u>Reekkote Woro</u>

Kuni lallawi kaajjate albaanni hanafante lallawu kaajji barri geeshsha gooffinnokkiti mootimmate hironna jajju gashshooti loossa woy yekkeero *medebenya* mootimmaamu loosira albi qoqqowinni fultino lallawubba loosu aana hosansa suffanno gede fajjate fulino lallawi kiiro 08/2012 quwa 3 garinni fajjineenna loosu aana keeshshinohu wodiidi qoqqowi hirotenna jajju gashshooti lallawi kiiro 146/2004 nna lallawu kaiminni fultino biddissuwa garinni gumulo afidhanno.

2) ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡
3) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም በተሻረው አዋጅ መሠረት የወጣው ደንብ እና መመሪያዎች ከዚህ አዋጅ ጋር እስካልተቃረኑ እና እንደቅደም ተከተላቸው በአዲስ ደንብ ወይም መመሪያዎች እስኪተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡
4) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም በክልል መንግሥት ባለቤትነት የተያዙ የልማት ድርጅቶች የወጡ የግዥ እና የንብረት አስተዳደር መመሪያዎች በዚህ አዋጅ አንቀጽ 90 ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት ቢሮዉ በሚያወጣቸው ልዩ መመሪያዎች እስኪተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡

92. <u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

ይህ አዋጅ ከመፅናቱ በፊት ተጀምረው አዋጁ በፀደቀበት ዕለት ያልተጠናቀቁ የመንግሥት የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ሥራዎች ወይም ክርክሮች ለመደበኛ መንግስታዊ ሥራዎች በነባሩ ክልል የወጡ አዋጆች ተፈጻሚነት እንዲቀጥል ለመፍቀድ በወጣው አዋጅ ቁጥር 8/2012 አንቀጽ 3 መሰረት ተፈቅድ ሲሰራበት በነበረው በደቡብ ክልል የግዥ እና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 146/2004 እና በአዋጁ መሠረት በወጡ መመሪያዎች መሠረት ፍፃሜ ያገኛሉ፡፡

93. Lallawu Kaajjanno yanna

Kuni lallawi qoqqowu Amaale Mininni kaajjinku Ammajje 20/2017M.D fanafe loosu aana hosannoha ikkano.

Hawaasa

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidaante

93. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በክልሉ ምክር ቤት ከፀደቀበት ከዛሬ የካቲት ፳ ቀን ፳፻፲፯ ዓ.ም ጀምሮ ሥራ ላይ ይዉላል፡፡

ሐዋሳ

ደስታ ለዳሞ

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዚዳንት